Varpulis

1939
4. NR

Kārtību un spodrību arī ikdienas darbā!

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuras nebruk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115, tālrunis 26973

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rīgā, Marijas ielā 9, tālrunis 20437
Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs

Sēklas

dārzāju, lauksaimniecības, koku un puķu, **dāliju saknes, kamolu begonijas, gladiolus, krašņ. kannas** (Canna indica), **dārzkopības rīkus** un piederumus plašā izvēlē piedāvā

Heinr. Gegingera sēklu tirgotava, īpašn.

P. M. Jurkovskis,

RĪGĀ, Raiņa bulvāri Nr. 31. **Pasta skapītis Nr. 118.**
Cenu rādītāju sūtu uz pieprasījuma par brīvu.

M. GRASMAŅA sēklu tirgotava

īpašnieks F. ARKLIŅŠ

Jelgavā, Katoļu ielā Nr. 18. Tālr. 266

Dārzaugu, lauksaimniecības un puķu sēklas, augļu kociņi, ogulāji un citi stādi, dārzkopības rīki un piederumi, biškopības piederumi, **māksligas bišu šūnas,** izgatavotas paša darbnīcā

Latvietis

brauc tikai nepārspēto

G. ĒRENPREIS ORIGINAL

velosipedu

Mazpulks

4. (99.) Nr. 1939. g. 15. aprīlī IX g. gāj.

To dzirdiet un atminiet!

Prezidents teica

Atklājot izstādi „Darbs un atpūta", š. g. 18. martā:

„Un es saku jums visiem še klātesošiem un tiem, kas savās mājās šos vārdus dzird — nekad mēs nedrīkstam, nekad jūs nedrīkstiet svētā mantojuma patiesību aizmirst, nekad jūs nedrīkstiet pieļaut to aizmirst nevienam, ne draugam, ne kaimiņam, ne svešniekam. Bet atminot šo patiesību, ļaujiet iemājot jūsu prātos tikai vienai domai, jūsu sirdis degt tikai vienai liesmai, vienu izpausmi tikai piešķiriet jūsu darbiem un jūsu atpūtai, — proti:

„No zemes šīs mēs izauguši esam,
par zemi šo mums galvas jānoliek."

Šinī izjūtā, šinī degsmē mūsu spēks. Tikai šinī zemē, tikai mūsu pašu valstī Latvijā, vienībā un uzticībā celtajā Latvijā, patstāvīgā, neatkarīgā ir mums dzīve, droša pašu dzīve tagad un visā nākotnē. Tikai māņi — pa kreisi vai pa labi no tā. To dzirdiet un atminiet!"

Pavasaris

Uzrunājot Lugažu aizsargu kori š. g. 19. martā:

„Lugažnieki! Patiesi iepriecināts pateicos jums par daiļo dziesmu sveicienu no mūsu zemes tālajiem ziemeļiem mūsu aizsargu 20 gadu pastāvēšanas dienā. Dziesmas arvien ir mūs ielīksmojušas un arī spēcinājušas, tāpēc lai dziesmas nekad neapklust. Un jūs, mātes, nerājiet savas meitas, ja viņām patīk dziedāt. Dziedādamas viņas pašas aug spēkā un daiļumā; dziesmās klausoties, aug jūsu dēli par spēcīgiem karotājiem. Un jūs, mātes, iedēstiet savu dēlu sirdīs arī apņēmību drošā ticībā iet cīnīties un karot par tēvzemi. Dārgiem upuriem Latvija ir izcīnīta, un mūsu valstij, Latvijai, ir tiesība atkal prasīt upurus, bet mēs visi centīsimies un gādāsim, lai šāds brīdis neatkārtotos. Un jūs, mātes, atminiet, ka katras mātes dēls aicināts un izvēlēts iet cīņā par tēvzemi, bet ziniet arī, ka nevienas mātes dēls nav par labu upurus nest tēvzemes labā.

Lugažnieki, jūsu sveicienā es saskatu arī uzticības apliecinājumu, ko es pieņemu ne tikai sev, bet arī kā uzticības apliecinājumu mūsu valstij Latvijai un arī kā apliecinājumu gatavībai stāvēt un pastāvēt par neatkarīgo Latviju, kuru Dievs ir svētījis un svētīs arvien."

Pavēlē aizsargu organizacijai š. g. 19. martā:

„Šinīs dienās pirms 20 gadiem jaunās liesmās iededzās cīņa par 1918. g. 18. novembri nodibinātās Latvijas valsts atbrīvošanu. Visi, kas spēja, steidzās ieslēgties cīņu frontē, kur smagiem upuriem tika izcīnīta un izlietām asinīm nostiprināta tautas un valsts patstāvība un neatkarība. Frontē ierindoto karotāju un viņu kaimiņu mājas palika bez apsardzības, ko valdība gribēja novērst, un kad arī frontes pavēlnieks — toreizējais pulkvedis, tagad ģenerālis Balodis, prasija: kas nodrošinās karaspēkam aizmuguri atbrīvotajos novados, tad valdība, toreiz atrazdamās Liepājā, 1919. gada 20. martā izdeva likumu par aizsargu nodaļu nodibināšanu. No pirmā sākuma aizsargu nodaļas, lai gan sastādījās galvenā kārtā no sirmgalvjiem un zēniem, godam veica tām uzliktos pienākumus toreizējos grūtajos brīžos.

*

Aizsargi, aizsardzes, pašaizliedzīgi un disciplinēti strādādami, jūs nesat lielu atbildību, un es šodien saku jums no jauna: jūs esiet tautas organizacija, drošības sargi, bet arī tautas nacionalo un garīgo vērtību sargātāji, vienības nesēji un paudēji, disciplinas paraugs, tēvzemes mīlestības uguns sargi. Atminiet visu to un palieciet stipri un nelokami savā ticībā, paļāvībā, domu un mērķu skaidrībā, darba stingrībā arī nākotnē. Lai tauta un sabiedrība kopā ar jums paliek organizēta un disciplinēta, jo tad tā vislabāk būs sagatavota dižiem darbiem un varonības gaitām dienās un nedienās.

Lielus un neatsveramus pakalpojumus jūs, aizsargi, savā pastāvēšanas darbā esiet izdarijuši tautai un valstij. Par to arī jums šodien Aizsargu organizacijas 20. gadu dienā mana, valdības un visas tautas pateicība.

Palieciet arvien valstij un sev uzticīgi, tad būsiet arī stipri un spējīgi spīdoš veikt savus uzdevumus."

AUGSIM LATVIJAI!

Svarīga dzīves māka

Laiks neatgriežas. Stundas un minūtes, dienas un gadi, kas aizgājuši, tie nekad atpakaļ vairs nenāks. Un labi tam, kas savu laiku prot pienācīgi saņemt un aizvadīt, lietā likt un pilnam piepildīt vērtīgām domām un krietniem darbiem. Bet ir ļaudis, un sevišķi jaunatnes vidū nav trūkums tādu, kas laika vērtību neaptver. Viņi nezina, ka laiks cieši saistīts ar cilvēka dzīvi un mūža gājumu. Viņi nezina, ka tikai zinamā laika sprīdī noris cilvēka mūža gaitas, viņa darbs un sasniegumi, viņa laime un veiksme. Viņi nezina . . . bet varbūt arī negrib zināt, jo vieglāk taču ir nedomāt, vieglāk bez piespiešanās un pārdomas pavadīt dienas un stundas, nekā ielikt viņās apzinīgu, izplānotu darbu, jauku un pārdomātu atpūtu, kas tomēr cilvēkam ļauj katru minūti lieti dzīvot, gūstot kaut ko sev garīgi arī atpūtas brīdī.

Tādēļ ļoti svarīga dzīves māka ir prasme iedalīt laiku un katrā laika sprīdī iedalīto darbu arī izdarīt bez atlikšanas, bez liekas vilcināšanās un laiskas negribas. Tad nekad nekas nesakrāsies, nekas neaizņems brīvos atpūtas brīžus, kuros arvien varam ļaut vaļu domām par saviem uzdevumiem un spārnotiem ilgojumiem, kas noskaidro un dzidru padara mūsu nākotnes ceļu.

Laika pareiza iedalīšana ir māka. Un par to, ka tieši mūsu jaunajā laikā šī māka visai svarīga, par to skaistus vārdus bija teicis kāds rakstītājs „Tēvijas Sargā". „Mūsu dienu darbs un dzīve prasa dzelžainu kārtību un noteiktību, kas jāievēro un jāciena atsevišķam īpatnim. Kas noteiktā laikā nedara nepieciešamo un neatliekamo, zaudē daudz laika un izdevības. Kas negrib ievērot vilcienu sarakstā uzrādītos laikus, tas paliks neaizbraucis un nokavēs svarīgas lietas un darbu. Līdzīgi tas ir arī dzīves lielajās un svarīgajās lietās — laika vērtības nicinātājs un noteiktības neievērotājs allaž zaudēs."

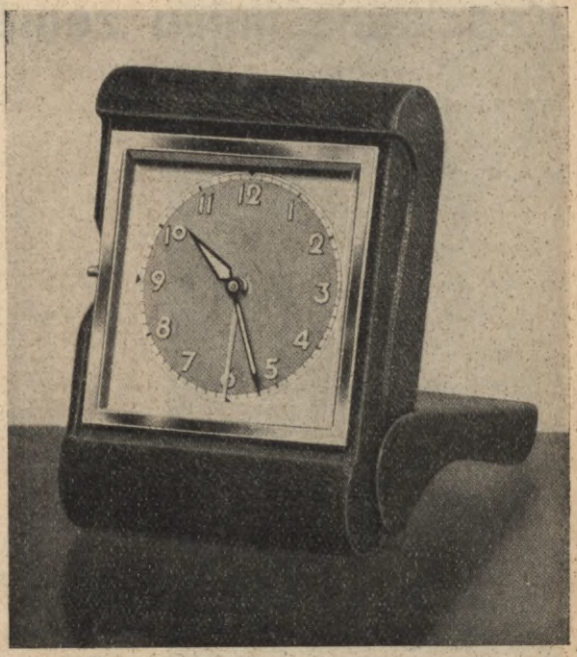

Stundenis, kas palīdz sadalīt pareizi mūsu laiku

Paturēsim šos vārdus atmiņā, tad novērsies būs daudzas neveiksmes, kas šķērso mūsu ceļus.

Pirmās palīdzības kursi (170. Mālpils mazpulkā)

Kas jauns mūsu zemē un valstī

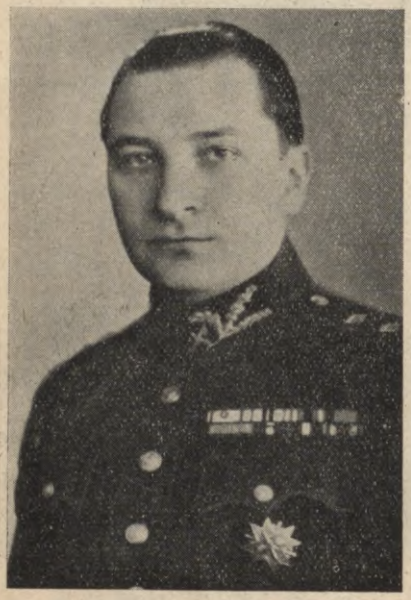

Aizsargu organizacijas augstākais atbilgais vadītājs Sabiedrisko lietu ministrs A.Bērziņš

Aizsargu organizacijai trešā gadu desmitā ieejot.

20 gadu darbības posms ir noslēdzies aizsargu organizacijai, skaitot no tās dienas, kad Prezidents **K. Ulmanis** 1919. g. 20. martā Liepājā parakstija noteikumus par aizsargu vienību organizēšanu pagastos, lai nodrošinātu aizmuguri mūsu frontes karaspēkam. Drīz vien pēc šo noteikumu parakstīšanas atbrīvotos zemes novados tie sirmie vīri, kuri nespēja nest frontes dienestu, tur uzņēmās gādāt par iedzīvotāju drošību, mieru un kārtību. Atbrīvošanas cīņu laikā viņu atbalsts nesa lielu svētību un sekmēja normālas dzīves apstākļu iestāšanos mūsu zemē. Daudzās vietās šiem pirmajiem aizsargiem vajadzēja savas tēvzemes gaitas apliecināt ar savu dzīvību, kaujās gan ar ienaidnieku, gan arī ar dažādām laupītāju bandām. Tas tomēr viņus nebaidija nest dienestu vāji apbruņotiem, jo viņu gars un ticība pārspēja visu, kas viņu gaitās stājās tiem pretim.

Pēc atbrīvošanas cīņām, kad jau karavīri ar saviem ieročiem bija novilkuši valsts robežas un zemē iestājās miers, aizsargu organizacija pārveidojās par brīvprātīgu organizaciju. Atstājuši armijas rindas, daudzi brīvības cīnītāji tagad stājās aizsargu nodaļās, lai tur nestu dienestu valstij un tautai. Viņu rindas ievērojami auga un pēc dažiem gadiem radās aizsargu pirmie palīgi — aizsardzes. Aizsardžu tāpat kā aizsargu uzdevumi ir plaši un vispusīgi un viņu mērķos ir sekmēt aizsargu darbu. Aizsardzes to veic rūpīgi, darbodamās kulturas dzīvē un veikdamas saimniecības un sanitārās nodarbības. Pakāpeniski augot organizacijas spēkam, kam liels atbalsts nesaticības un ķildu laikos bija organizacijā pastāvošā militarā disciplina, tepat pēc 15 gadiem pienāca diena, kas bija liels pārbaudijums visam tam, ko organizacija bija veikusi. Tas bija neaizmirstamais 1934. gada 15. maijs, kad aizsargi, pildīdami Prezidenta pavēli, pierādija no jauna savu uzticību valstij un tās Vadītājiem. Pēc šiem notikumiem organizacijas veidošanās ritēja vēl straujāk un lielākais pagodinājums un gandarijums viņu darbam bija tas, ka 1936. gadā organizacijas augstākā Vadoņa pienākumus uzņēmās Valsts Prezidents **K. Ulmanis.**

20 gadu darbs noslēdz aizsargu organizacijas veidošanos, tomēr tās uzdevumi nākotnē nav kļuvuši mazāki, bet gan vēl lielāki, blakus militarai darbībai, aizsargi un aizsardzes rūpējas arī par visas tautas dzīves celšanu un pilsoņu valstisko audzināšanu. Ciešas saites aizsargi izveidojuši ar mazpulku organizaciju, kuras locekļi jau pēc gadiem kļūs par aktīviem organizacijas darba darītājiem. Mums pavisam ir 21 aizsargu pulks, no tiem 2 techniskie — dzelzceļu un aviacijas. Aizsardžu saime ir pieaugusi līdz 14.000 dalībniecēm.

„Darbs un atpūta"

18. martā Valsts Prezidents Rīgā atklāja veselības veicināšanas biedrības sarīkoto izstādi „Darbs un atpūta". — Šī izstāde rāda, kā vieglāk un higieniskāk veikt vienu otru darbu, bet galvenokārt kā iedalīt un izmantot savus atpūtas brīžus, lai tie patiesi dotu atpūtu un stiprinātu veselību.

Izstāde „Darbs un atpūta" apceļos arī laukus. Ieteicams šo izstādi čakli jo čakli apmeklēt.

Aizsargu priekšnieks vulkv. K. Prauls

Mazpulku darbs pie mums un ārzemēs

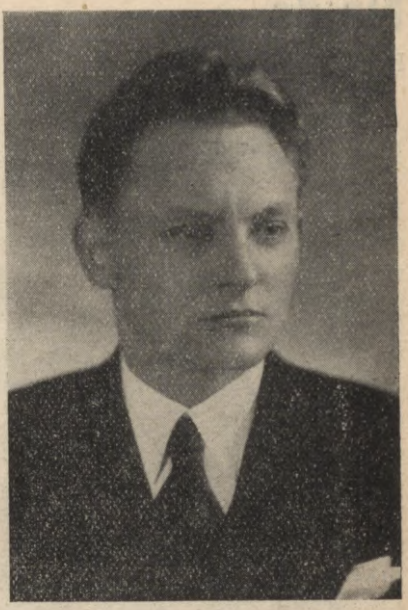

Agr. VL. TIŠKUS, Lietuvas mazpulku vadītājs

Pagājušā mēnesī Latvijā viesojās Lietuvas mazpulku vadītājs agr. V l. T i š k u s, iepazīdamies ar mūsu mazpulku tuvākās nākotnes uzdevumiem. Par Lietuvas mazpulku darbību agr. Vl. Tiškus izteicās: Arī Lietuvā — tāpat kā Latvijā, mazpulku organizacijas darbība strauji iet plašumā. Par mazpulku dalībniekiem var būt jaunieši no 12—20 gadiem, kā laukos, tā pilsētās. Lielā daļa mazpulku nodibināti pie pamatskolām, kur tos vada vietējie skolotāji. Mazpulki ar savu praktisko darbu lietderīgi papildina pamatskolu programmu. Tā tad — vispirmā kārtā mazpulku jaunatne nāk no pamatskolnieku vidus, kas arī pēc skolas beigšanas paliek mazpulku dalībnieku rindās. Arī pie visām lauksaimniecības skolām nodibināti mazpulki.

Pagājušo vasaru Lietuvas mazpulku vadība mazpulku vadītājiem sarīkoja 2 mēnešu garus lauksaimniecības kursus pie Lauksaimniecības akadēmijas D o t n u v ā. Šie vadītāji pag. vasarā apciemoja arī Latvijas mazpulkus un šogad gaidīs ciemos latviešu mazpulku vadītājus. Mazpulku darbs Lietuvā ir visai sekmīgs. Mazpulku rindās aug jaunie lietuvji, kas mīl un cienī brīvību un mācās par to arī, vajadzības gadijumā, cīnīties un to aizstāvēt.

Amerikas mazpulku interese par Latvijas mazpulku filmu.

Pagājušā 1938. gadā LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa nosūtija uz Ziemeļ-Amerikas savienotām valstīm mūsu mazpulku filmu „Zem baltzaļā karoga", apmaiņā pret kādu amerikāņu jaunatnes filmu. Tagad LLK priekšsēdētājs R. D z ē r v e saņēmis šādu pateicības vēstuli:

Augsti godājamais priekšsēdētāja kungs!

Pagodinos Jums ziņot, ka Latvijas mazpulku filma, kuru Jūs vairākus mēnešus atpakaļ man atsūtijāt, šeit guvusi negaidīti lielus panākumus. Pēc saņemšanas to nodevu ZASV zemkopības ministrijai, kura to jau vairākkārt izrādijusi Vašingtonā. Ministrijas augstākie ierēdņi atklāti atzīst, ka, neskatoties uz viņu plašajiem līdzekļiem un milzīgo personālu, viņiem vēl nav izdevies uzņemt tik labu lauksaimniecisku filmu nedz fototechniskā, nedz arī dramatiskā ziņā.

Šī sajūsma par mūsu filmu ir tik liela, ka zemkopības ministrija tagad vēlas to izgatavot vairākos eksemplāros un demonstrēt visiem ZASV 48 štatu mazpulkiem.

Ar augstu cieņu

Dr. *Alfrēds Bīlmanis*
Latvijas sūtnis Vašingtonā

Cienīsim arī paši vairāk savu darbu un būsim lepni uz sava darba sasniegumiem.

Naids

FR. ŠTERNA pastāsts

Bija viens no tiem rudens vakariem, kad lietus lāses grabina logā rūtis un vējš gaudo dažādu dzīvnieku balsīs, gan klusāki, gan skaļāki. Tādā laikā visa dzīvā radība sajūt iznīcības elpas tuvumu un arī cilvēks kļūst īgns, mazrunīgs, iegrimst sevī. Un tāpēc mēs, cilvēku desmits, kas sēdējām nelielas stacijas uzgaidāmās telpās, visi klusējām. Mazā petrolejas lampiņa, kas blāvoja apkvēpušu stiklu lāktenī, telpu tikai apgaismoja pa pusei. Visi mēs sēdējām puskrēslā tīti, domājām katrs savas domas un klausījāmies, kā rupjās lietus lāses grabināja logu rūtis, kā kaulaini pirksti. Netālu no manis sēdēja kāds lauksaimnieks, pusmūža vīrs. Viņš, laiku īsinādams, nepārtraukti smēķēja pīpi, kuras kodīgie dūmi uztrauca jaunkundzīti, viņa uzrāva deguntiņu un protestēja.

„Ko nu, meit, dusmojies. Vai tad nu tik vien dzīvē sūruma, kā manas pīpes dūmi? Gan jau esi pacietusi daudz lielākus dūmus ikdienas dzīvē."

Jaunkundzīte apmierinājās, jo zemnieka mierīgā balss un filozofiskā doma to samierināja. Arī man interesēja iesākt sarunas ar pīpētāju, jo viņa nosvērtā izturēšanās pauda labu dzīves pazīšanu.

Mirkli iestājās atkal klusums, jo konflikts tika likvidēts neparasti ātri, un nebija iemesla, lai iesāktu jaunas sarunas. Izņēmu laikrakstu un, garlaicību īsinādams, sāku to vēlreiz lasīt. Manu rīcību pamanija pīpētājs, mirkli novērojis, vai es tiešām pustumšā telpā varu saskatīt burtus lasamā gabalā, ierunājās:

„Redzu, jūs lasat. Vai nav kas minēts par notikumu pie N. stacijas?"

Sapratu, ka jautātājam interesē notikums ar diviem brāļiem — ceļa strādniekiem, kas niecīga iemesla dēļ sanākuši naidā un viens otru mēģinājuši pagrūst zem ejoša vilciena. Par neparasto gadījumu, pirms dažām dienām, rakstija visos laikrakstos.

„Nē, šodien nekas vairāk nav rakstīts. Bet, atļaujat vaicāt: vai jūs viņus pazīstat?"

„Nepazīstu. Mani gadījums interesē tikai tāpēc, ka dažreiz no niecīga iemesla, rakstura un apstākļu dēļ, brāļu starpā sākas naids, kas izposta visu dzīvi."

„Tiešām?" neticēja kāds pusmūža vīrietis, kas visu laiku snauda.

„Ja jau jums interesētu, varētu vienu šādu gadījumu pastāstīt."

„Lūdzu, lūdzu," iesaucās vairāki reizē, jo klusums bija visus nogurdinājis.

Un zemnieks stāstija:

„Visai plašai apkārtnei nebija nekāds noslēpums, ka Stūru Pēteris naidojas ar savu jaunāko brāli Ansi, kas ieprecējās kaimiņos — Miglās. Šis naids uzliesmoja tad, kad Ansis, būdams jaunāks un iznesīgāks, atņēma vecākajam brālim Miglas Mariju un kļuva saimnieks. Kaut gan Marija nekad Pēterim nebija solījusies, tad tomēr savā laikā viss pagasts tos daudzināja jau kā jauno pāri. Pēteris ar ļaužu domām bija apmierināts un nemaz neiedomājās, ka varētu citādi notikt. Viņš tikai gaidija, kad Mariju iesvētīs. Bet kad Mariju iesvētīja, notika neiespējamais — vismaz Pēteris tā domāja — pavasarī no pilsētiņas atgriezās Ansis (kur mācijās galdnieka amatu), un abi jaunie, Ansis un Marija, samīlējās. Rudenī nodzēra kāzas. Tas nu Pēterim bija par daudz. Viņu, pagasta tiesas vīru un pieaugušu cilvēku, tā izmuļķot! Vainīgajam nekad to nevarēja piedot. Un viņš nepiedeva arī. Visur un vienmēr, kur gadījās sastapties ar brāli, tā sievu vai saimi, viņš darija, ko spēja, lai tos pazemotu un sagādātu zaudējumus. Ja brāļa lopi pārgāja robežu — apķīlāja un bez tiesāšanās neizdeva; ja vistas iedomājās palasīties graudus nopļautajā miežu tīrumā, tās saņēma koku un akmeņu birumu tādā vairumā, ka nereti kāda no tām palika kaujas laukā guļam; bet ja brāļa bērni — Jānītis un Spodrīte — iedomājās tēvoča pļavā salasīt neaizmirstules, kuras labi auga piekrastes dumbrājā, tad Stūru Pakans un Krancis tos dzenāja kā zaķēnus. Tādās reizēs tēvocis stāvēja aiz krūma un rīdi-

Visi mēs sēdējām puskrēslā tīti, domājām katrs savas domas un klausījāmies, kā rupjas lietus lāses grabināja logu rūtīs, kā kaulaini pirksti

ja suņus. Ja suņiem izdevās bērnus saķert aiz drēbēm, tad manīgie lopi saņēma maizes ņuku, ko saimnieks vienmēr šādiem gadijumiem nēsāja kabatā. Un vēl daudz citi niecīgi un neievērojami notikumi izsauca Pētera dusmu izverdumus.

Pirmajos gados pēc brāļa laulībām Pēteris sajuta patiesu naidu, bet vēlāk tas kļuva par ieradumu, par nepieciešamu sastāvdaļu viņa vecpuiša dzīvei, jo Mariju nedabūjis, pēc citas sievietes nekāroja.

Naida pirmajos gados novada ļaudis Pētera rīcību uzskatija kā joku un labprāt par tā untumiem pasmaidija, bet kad reiz Stūru Pakans mazo Spodrīti sakoda un tā nogulēja vairākas nedēļas slimnīcā, tie sāka Stūri ienīst. Viņš ļaužu naidu saprata kā brāļa Anša pretrīcību un vēl vairāk uzmanija savas mājas robežu, lai tikai pieķertu kādu no Miglām; vienalga — lopu vai cilvēku.

Gadi pagāja. Jānītis kļuva jaunekļis un Spodrītei arī jau sākās tie gadi, kad neaizmirstules lasa tāpēc, lai tās kādam dotu kā atgādinājumu. Bet naids vēl vienmēr nebija gaisis. Gluži otrādi — viņš bija kļuvis vēl skarbāks. Pēteris jau bija vecs un salīcis, gāja atbalstīdamies uz kūjas, bet tā viņam arī noderēja, lai kādam draudētu aiz robežas. Māju apsaimniekoja nolaidīgi, jo pats vairs neko nespēja, bet polis un lietuviete labāki jutās istabā un kūtsaugšā, nekā zem klajas debess: tīrumā un pļavā. Tīrumos, kur senāk viļņoja labība, zēla usnes un citas nezāles. Krājās parādi: pagastam un bankām. Nevienam vairs nebija noslēpums, ka Stūri drīz mantos jaunu saimnieku. Arī pats Pēteris to sajuta, bet spītība un naids viņam liedza meklēt palīdzību pie brāļa. Dažreiz, kad vecās rokas atteicās darbu veikt, viņš apsēdās uz ežas un nogrima pārdomās. Viņa domu pavedieni vijās kā rup-

ja dzija sliktas audējas atspolē: mezglaini un nevienādi — naids vienmēr uzvarēja. Nē, brālim viņš nevarēja tuvoties, jo tam druvās labība līgot līgoja un ganampulks bija tik liels kā senāk muižā. Bet pēc Pētera domām tam visam vajadzēja būt otrādi: postam un nabadzībai vajadzēja valdīt brāļa sētā.

Viņš zināja, Jānis bija tas gudrais: skolots. Bet arī tas bija tēva — Anša — nopelns. Un Spodrīte (patiesību sakot, labāk būtu bijis, ja Pakans viņu toreiz būtu pavisam nokodis) jau četras vasaras nēsāja cepuri, kas apstīpota ar zeltītu stīpu, kā ķipis lazdu klūgām. Ne, pie brāļa viņš nevarēja iet! Tā būtu pazemošanās un lūgšanās. „Tad labāk, lai viss aiziet bojā!" sevi apmierinājis ar šādu apņemšanos, Pēteris pievērsa savas pusaklās, ūdeņainās acis Miglām, pacēla kūju kā sitienam un dusmās norūca:

„Noiādētie!"

Neviens viņam neatsaucās. Arī tad nē, ja tuvumā strādāja Miglu saime. Viņš zināja, tā vēlējās Jānis. Aizliedzis. Senāk, kamēr vēl saimniekoja Ansis, tādās reizēs vienmēr iznāca vārdu pārmaiņa, kas dažreiz aizgāja pat līdz lamām. Tad Pēteris dabūja atbrīvoties no mēnešiem krātā īgnuma un kļuva tā kā jaunāks. Bet tagad jau vairākus gadus neviens viņa lāstiem neatbildēja, neviens.

„Taisni kā stabi!" norūca vecais un tipināja gar robežu tālāk, aiznesdams visu savu naidu līdz.

Tai vasarā, kad Jānis atgriezās no kara dienesta un atkal iesāka darbu gaitas tēva mājā, vecais Pēteris bija tuvu aizmūža slieksnim. Visi zināja, ka ar viņu nu ir galā. Gandrīz visu augu dienu viņš pavadija istabā, satinies vecās lupatās, gulēja uz mūrīša un lādējās. Viņu apkopa kāda vecene no kaimiņiem. Bet nebija jau arī viņam nekā kopjama: tikai viņš un niknais ķēdes suns Vilks. Saimniecība bija izputējusi: govis un zirgi pārdoti; tīrumi nesēti un pļavās baloja pērnās smilgas. Tikai no nelielā rudzu lauka, starp smilgām un usnēm, reta, panīkusi vārpa, māja sveicienus pāri robežai Miglas varenajai labībai. Bet naids vēl mājoja vecā vīra krūtīs.

Jānis par to pārliecinājās. Kādreiz pusdienas laikā, palaidis zirgus aplokā, aizgāja uz Stūriem, lai palīdzētu vecajam vīram. Bet kad Jānis iegāja pagalmā un vecais to pazina, tas sāka neganti lamāties un uzrīdija sirdīgo suni. Par savu neveiksmi Jānis nevienam nestāstija, jo cerēja viens atrast ceļu, kā piekļūt vecajam, dzīves un cilvēku aizmirstam, nelaimīgajam vīram.

Skaļi un trokšņaini ritēja darbi Miglas rudzu tīrumā. Jautrie ļaudis strādāja dziedādami, un rudzu statiņas cēlās kā kaŗa vīri: taisnās un garās rindās. Kad saule iebrida Gaisuma silā, tīrums bija nopļauts. Strādnieki aizgāja mājās. Pie pēdējās statiņas palika tikai Jānis, jo viņš saskatija Stūru pagalmā lokamies tik pazīstamo stāvu. Drīz viņš sadzirdēja tā kā dzeņa āmura sitienus — tur vecais vīrs asināja izkapti. Tā tad arī viņš nāks, lai nopļautu savus rudzus. Viņš to gribēja darīt tad, kad Miglu saime gulēja. Šādu rīcību varēja saprast kā zīmi, ka naids ir rimis. Jānis cerēja, ka nu būs atnācis tas brīdis, pēc kura viņš ilgojās jau sen . . .

Kad spožais mēnesis uz rugajiem zīmēja statiņu konturas, veidodams tās garas kā baznīcas torņus, no Stūriem, ar izkapti pār plecu, iznāca salīcis stāvs. Viņš kliboja uz rudzu tīrumu. Lēni un uzmanīgi, kā akls, ar spieķi ceļu taustīdams, Pēteris tuvojās savai rudzu druvai. Kad sasniedza tīrumu, apsēdās, lai atpūstos. Ceļš paņēma spēkus. Kā rēgs no senatnes izskatijās kādreiz brašais Stūru saimnieks. Salīkušais, kalsnais stāvs, garie, sirmie mati un bārda pārvērta to spokainā būtnē. Un kad vecās, kaulainās rokas satvēra izkapts kātu, tad Jānis sajuta aukstas trīsas locekļos. Tādu viņš bija iedomājies nāvi tajās dienās, kad vēl tēvs tam dāvināja bilžainas pasaku grāmatas. Nē, tas nebija ne spoks, ne nāve, bet viņa tēvocis, kura dzīslās ritēja tās pašas asinis, kuras tas sajuta pulsojam savās krūtīs. . .

Vecais vīrs sāka pļaut, bet drīz nogura. Atkal apsēdās un elpoja smagi. Krūtis gārdza kā mirējam. Sirmā galva noslīga uz krūtīm, bet tad tā atkal pacēlās un pusaklās, ūdeņainās acis pievērsās

Miglu tīrumiem. Mirkli sēdējis, vecais vīrs ar delnu noslaucija sviedrus no pieres un lēnām piecēlās, lai sāktu strādāt

Jānis no savas paslēptuves novēroja veco vīru un jautāja sev: „Kas bija tas par varenu spēku, kas vecajam, slimajam vīram pavēlēja nākt druvā, lai atkal strādātu? Vai tas bija spēcīgais, no senčiem mantotais zemkopju gars, kas vasarā, kad izkaptis tīrumos darba dziesmu dziedāja, pavēlēja tam strādāt; jeb tā bija nedzīvotā dzīve, kas, aizmūžībai tuvojoties, neapzinīgi lika traukties, kustēties? . . .

Kad Pēteris saliecās, lai sāktu jaunu cirtienu smilgās un usnēs, kur atradās arī retā rudzu vārpa, viņa spēki izsīka un dobji ievaidēdamies, tas pārkrita savam darba rīkam. Palika gulot. Jānis piesteidzās pakritušajam. Kad Jānis vecā vīra seju pievērsa mēnesim, tad acīs vēl bija kautkas no dzīves, kaut arī tikai vāja atblāzma. Pēteris atnācēju tomēr pazina. Vecā, kaulainā roka pacēlās ne sitienam, bet lai noglāstītu brāļa dēlam galvu. Zilganās lūpas čukstēja:

„Jāni, tu tas?“

„Jā, tēvoc.“

„Paldies, tev. Tagad nenomiršu kā suns, no visiem aizmirsts. Paldies, dēls.“ Vecā roka atkal pacēlās glāstam, bet nespēkā atkrita atpakaļ.

„Tu nemirsi, tēvoc. Tu esi tikai noguris.“

„Nē, dēls . . . Piedod man . . . Teic, lai tavs tēvs, māte un māsiņa piedod . . . Gribēju nopļaut rudzus . . . Sauss laiks, ka neizbirst . . . Savus rudzus . . .“

„Jā, tēvoc, savus rudzus . . .“

Mazs mākonītis aizklāja mēnesi. Ēna apsedza divu cilvēku ķermeņus: vienu jaunu, dzīvības pilnu, otru vecu — ko dzīvība jau bija atstājusi . . . Bet naids bija gaisis . . .“

Mirkli klusējis, stāstītājs turpināja:

„Mans stāsts ir galā. Un tas, kā rokās nomira vecais Pēteris, esmu es.“

Visi klusējām, jo bijām dzirdētā stāsta varā. Bet zemnieks, kuru tagad mēs pazinām kā Miglas saimnieku, piecēlās un izgāja no uzgaidamās telpas. Arī šinī gadījumā viņš izrādījās labs dzīves pazinējs, jo, palikdams telpā, viņš būtu apbērts daudziem jautājumiem par vecā Pētera dzīvi. Viņš to nevēlējās un tāpēc izgāja lietū, lai tur pavadītu vēl atlikušo pusstundu līdz vilciena aiziešanai.

Kad Jānis vecā vīra seju pievērsa mēnesim, tad acīs vēl bija kautkas no dzīves, kaut arī tikai vāja atblāzma

Zemes ļaudis

J. KALNA pastāsts

Tirzmaļu ganībās, ko ieslēdz no visām pusēm sīkas ataugu priedītes un bērzu puduriņi, ar pavasara atnākšanu sākusies atkal rosība. Atnācis maijs ar ziediem un sauli, un zāle jau krietni vien pastiepusies. Bērzi un alkšņi salapojuši, un vējš pa klajumiem un norām nēsā jau tīkami reibinātājas zāļu smaržas.

Visa šī agrā pavasara skaistuma vidū ieradies kāds zēns ar brūnām, melnām un sarkanām govīm, biklām aitām un sprindzīgiem jēriem. Viņš te nu ganīs savu lielo pulku un pavadīs pirmo vasaru starp kokiem, zāli un puķēm, jo ir no pilsētas un pirmo reizi laukos. Un tas bija labi, ka viņš bija saderējis pie Tirzmaļa, jo te bija skaistas mājas un liels lauku un tīrumu plašums.

Viņš nebija noskumis, viņš nebija bēdīgs. Jau pirmā dienā tas noskrēja lejā pie mārkiem un plūca kalmes un dzeltenās purenes. Tas bija viņam vesels brīnums, šie dzeltenie ziedi. Gluži kā saules, — viņš domāja. Un viņa draiskās kustības aprima uz brīdi, kad tas aplūkoja ziedus.

Un kad pirmo dienu Alfrēds, tā viņu sauca, izdzina ganībās, viņš gluži labi atcerējās skolotāja nesen teiktos vārdus. Viņš bija teicis tā:

— Šogad jums izdevība vasaru pavadīt laukos. Ejiet un pieteicaties par lauksaimniecības mācekļiem. Jūs, pilsētu bērni, atspirgsiet, nopelnīsiet naudu un izjutīsiet īstu prieku.

Alfrēds bija vēl šaubijies, bet tad izšķīries un savu nodomu pastāstijis tēvam un mātei. Tēvs brīdi bija grozijis galvu, bet tad noteicis:

— Jā, jā, dēls, tev jau, kā es skatos, prāts uz tām zemes lietām. Varbūt tā arī labi. Mēs ar māti gan tepat uz bruģa akmeņiem, kā saka, piedzimām un tepat arī nomirsim.

Mātei tā teikšana bija īsāka.

— Puikam patīk, lai brauc. Nebūs pa vasaru jābaro un pats nopelnīs vēl ko klāt.

Ar to Alfrēda Krūmiņa liktenis bija izšķīries, un tagad viņš bija Tirzmaļu ganībās.

Ziedi, ziedi un saule! Alfrēds stāv sava ganampulka vidū un skatas apkārt. Viņš nevar ne acu novērst no zaļo bērzu puduriem ganību malā. Bet turp aizskriet taču nevar. Tā govs ar balto laukumu pierē jau to vien gaida! Un tepat blakus koši sazaļojis kaimiņa rudzu zelmenis.

Brīdi stāvējis, zēns apsēžas uz saulē sasilušā akmens. Blakus viņam nometas arī draudzīgais Krancis. Tas jau no pirmās dienas kļuvis Alfrēdam uzticams draugs.

— Tu, Kranci — saka zēns — esi gudrs un labs suns. Tagad atpūties un noliec galvu uz ķepām. Kad tev būs jāskrien, es teikšu!

Un Krancis kustina asti un noliek galvu uz ķepām.

Aiz bērzu puduriņiem kaimiņu ganībās kāds dzied. Tā ir pavisam sīka balss, bet skanīga un droša. Un kad Alfrēds ieklausas, viņš dzird arī vārdus.

— Aiz upītes es uzaugu, pār upīti man aizveda! . . .

Vējš pūš no dziedātāja puses un līdz ar melodiju atnes arī saplaukušo bērzu saldo smaržu. Tas droši vien tāds pat vīrs kā es, domā Alfrēds un, gribēdams parādīt arī savu mākslu, uzrauj:

— Trīs musketieri, trīs kavalieri, trīs spoži rapieri mirdz par brīvību arvien!

Šo dziesmu viņš ir dzirdējis tur pilsētā dziedam un muzicējam. Viņš klausas pats savā balsī un viņam liekas, ka tā skan labi. Tikai nezin, kādēļ pirmējā meldiņa, ko dzied tas otrs tur aiz bērzu puduriem, tam liekas siltāka un tuvāka.

Govis aizvirzījušās tuvāk birztalai, kamēr Alfrēds, galvu atgāzis, tā visu laiku dziedājis, un nu tās jāskrien atgriezt atpakaļ. Bez tam tur viņam ir cerība sastapt to otru zēnu. Rokas bikšu kabatās sabāzis, Alfrēds soļo pēc lopiem. Reizēm viņš pieliecas, paņem kādu akmeni

un sviež stāvus gaisā. T'as tā skaisti izskatas un labi raksturo viņa bezbēdību. Kad tas otrs skatīsies, noteikti redzēs, ka Alfrēds nav vis nekāds nieka vīrs, jo viņš zina, kā akmeņi jāsviež. Pāris reizes viņš uzsit ar plaukstu Krancim pa muguru un skaļi saka:

— Ech, labs, labs suns!

Pie tam viņš paslepšus skatas, vai neredz kur lielo dziedātāju. Drīz viņš arī to ierauga nākam pretī, lēnu un kautrīgu.

— Ei, saka Alfrēds, ko tu te dziedi viens pats? Nāc parunāties! Kā tevi sauc?

— Es esmu Juris, saka mazais, un dziedu tādēļ, ka man tā patīk. Bet ko tu tur dziedāji? Tāda sveša dziesma.

— Tā skaista dziesma, saka Alfrēds. Trīs musketieri, trīs kavalieri . . . To jau operā dzied.

— Kāpēc to dzied taisni operā?

— Kā dumjš! Tu jau laikam esi tramvaja ķerts!

Juris tā kā sakaunas, tomēr prasa:

— Kas tad tas par vārdu?

Nu Alfrēds sāk stāstīt par pilsētu un tramvaju. Braucot tāda kā māja pa sliedēm, kur ķonduktors staigājot pa iekšu un pārdodot biļetes. Kas iekāpjot, tam jāpērkot biļete. Daudz viņš stāsta, un Jurim lielu lielie brīnumi. Kā tur gan viss neizskatas?

— Bet nu pastāsti tu arī kaut ko par savu apkārtni! saka Alfrēds.

Domāsim par labiem mājokļiem mūsu draugiem-putniem

Nē, Juris nav liels stāstītājs. Viņš labāk parādīs Alfrēdam savu būdu tepat birztalā starp diviem līkiem bērziem, kur lietus laikā patverties. To viņš pats uzcēlis no zariem un sūnām. Abi zēni iet birztalā. Juris pa priekšu, bet Alfrēds nopakaļ, caur zobiem svilpodams.

— Tev arī vajaga tādu iztaisīt, saka Juris, kad lietus līst, tad neizņem cauri.

— Kāpēc man būda vajadzīga, smejas Alfrēds, ja lietus līst, var jau paņemt līdzi lietussargu!

— Ej, ej, nu smejas arī Juris, kas tas par ganu ar lietussargu!

(Turpinājums sekos)

Lauku bazniciņā

LILIJA ĀBELĪTE

Atkal baltā, klusā telpā
Sveču gaisma silti zaigo;
Bērzu meiju vieglā elpā
Jūtu lauku smaržu maigo.

Ienāk vīri gaitu smagu,
Tie, kam darbi labi sokas,
Pļaujot vālu, dzenot vagu,
Zemes spēku pazīst rokas.

Nāk te jauni vēl un veci —
Mātei rudens sarma matos,
Rūpju nastas liekti pleci,
Tīkams sirsnīgs mīļums skatos.

Sirds ar Dievu sarunājas:
„Tavam prātam visu ļauju
Vēli, mums lai labi klājas,
Svētī sēju, svētī pļauju."

Svētā Gara liesmas silda,
Sirdīs izzūd sāpju smeldze,
To ar jaunu spēku pilda
Dieva vārdu skaidrā veldze.

Topi labāks, saulei rada;
Dzīvē valda senais tikums —
Lai ik brīdi visus vada
Darba prieks un debess likums.

Spodrības nedēļā

L. L.

Glīti izskatas vienkārša tachta, pārklāta ar pašdarinātu audumu

Katru gadu pavasarī Latvijas Lauksaimniecības kamera visā valstī rīko spodrības nedēļu. Tās nolūks — ierosināt un pamudināt ikkatru apskatīties un padomāt: vai manās mājās viss ir tik tīrs, spodrs un kārtīgs, kā tam vajadzētu būt?

Lielāko tiesu par mājas spodrību rūpējas un gādā vienīgi mājas māte, kamēr pārējai saimei gar to itkā nebūtu nekādas daļas. Vienam cilvēkam, protams, nav pa spēkam sakārtot to, ko, varbūt, pieci vai desmiti ar savu nevīžību un paviršību sajauc. Vismaz spodrības nedēļā tāpēc visi iesim saimniecei palīgā, un it sevišķi čakliem te jābūt mazpulku dalībniekiem.

Šogad spodrības nedēļā galvenā vērība piegriežama to labierīcību iekārtošanai, kas veicina spodrības uzturēšanu un kas samazina lauku māju iekšējos un ārējos tīrīšanas un apkopšanas darbus.

Pirmo vērību veltīsim kārtībai. Sētu un māju tīrot, katrai vajadzīgai, nebojātai lietai ierādīsim savu vietu, savāksim vienkopus un izlabosim visas labojamās lietas. Tās lietas, kas cilājamas ļoti reti, noliksim attālāk, lai tās mūs ikdienas netraucētu, savāksim saimniecībā un tās apkārtnē izmētātos nevajadzīgos metala priekšmetus, kas par zinamu atlīdzību nododami pienotavās, krejotavās vai patērētāju biedrībās. No šiem lūžņiem Liepājas drāšu fabrika ražos jaunu dzelzi un tēraudu — jaunu materialu jaunām lauksaimniecības mašīnām un darba rīkiem.

Kad mājas apkārtne apkopta — paraudzīsimies mājas iekšienē. Vai istabās nebūs viena otra tāda manta, kas tur stāv — gadu no gada — nevienam nevajadzīga, aizmirsta, stāv, krāj putekļus, kavē uzkopšanas darbus un jauc mājas kārtību? — Spodrību daudz vieglāki būs iespējams uzturēt, ja telpās nebūs nevajadzīgu „krāmu". Tāpēc — izvāksim tos no savas mājas!

Neskaitami spodrības darbi gaida darītājus. Daļu šo darbu varēsim paveikt pašā spodrības nedēļā, bet daļa — lie-

Darba drānas nemaz nav grūti arī kārtīgi novietot

Šim stūrītim nepieciešama „revizija"

lākie darbi būs jāturpina visu gadu. Šos lielākos darbus mazpulku dalībnieki var uzņemties kā ilgstošo pieccīņu darbus. Zēniem piemērotie darbi:

1) ūdens piegādes iekārtošana,
2) netīro ūdeņu izlietņu ierīkošana,
3) telpu izbalsināšana,
4) atkritumu kastes ierīkošana,
5) pagalma nosusināšana un nograntēšana,
6) virtuves labierīcību iekārtošana (malkas kaste, drēbju žāvētava, darba rīku noliktava),
7) kaitekļu apkarošana dzīvojamās telpās, kūtīs, dārzos.

Meitenēm piemērotie darbi:

1) mājas (iekšienes) sakārtošana un uzlabošana,
2) virtuves sakārtošana un uzlabošana,
3) mājas izdaiļošana,
4) darba apģērbu pagatavošana,

Skapja lūgums spodrības nedēļā: atvieglojiet manus plecus!

5) kājslauķu izgatavošana un novietošana,
6) kaitekļu apkarošana dzīvojamās telpās, kūtīs, dārzos.

Katram no mums jācenšas savas rokas darbā likt — lai tīrākas un spodrākas kļūst mūsu mājas!

Mazpulku dalībnieku darbi pavasarī

Agr K. ĶIRSIS

Mazpulka dalībnieks, darbodamies mazpulkā — savā pirmā sabiedriskā organizacijā, pierod sabiedrisko uzdevumu pildīšanai, blakus savam personīgam darbam un mācas atzīt, ka kopēji, saskaņā un vienībā veikts darbs nes svētību visai sabiedrībai un dod prieku katram darba darītājam. Arī šogad „spodrības nedēlā" un „meža dienās" katrs mazpulks būs aktīvs kopējo pasākumu veikšanā. „Meža dienās" mazpulka dalībniekiem jāpiegriež sevišķa vērība agrāko gadu stādījumiem. Ja mēs savu agrāko darbu atstāsim likteņa ziņā, tad tam nebūs nekādas nozīmes. Tāpēc visus agrākos stādījumus šogad pienācīgi apkopsim — pieliksim jaunus mietus, piesiesim, un kur kociņi būs izgājuši, iestādīsim no jauna. „Meža dienās" katram jāapņemas vienmēr savu darbu apkopt, gādāt par to ar mīlestību un atbildību, jo mēs taču esam un gribam būt atbildīgi par saviem maziem un lieliem darbiem.

Mūsu dzimtenes daiļums un rota ir mūsu koki — mūsu īpatnējās bērzu birzis, mūsu skaistie priežu sili. Nekad neļausim šim skaistumam pazust — kopsim, sēsim un stādīsim šogad mežu! Ļoti daudz mums ir izcirstu, nedaiļu zemes pauguru — kurus lauksaimniecībā izmantot nevar. Apmežosim tos — un vēlāk mūs pašus šis darbs lieliski iepriecēs. Katram mazpulka dalībniekam šogad vai nu savās tēva mājās vai arī pie radiem vai pazīstamiem jāiestāda vismaz viens kociņš. Līdz ar pavasara atnākšanu sākas lielāka rosība arī katra mazpulka dalībnieka darbā. Lielākā daļa mazpulku dalībnieku ir dārzkopji un sakņkopji, kuriem jau agri pavasarī jādomā par sava lauciņa iemērīšanu un apstrādāšanu. Iemērot lauciņu, jādomā jau laikus par to, ka lauciņam jāatšķiras no pārējā lauka, tāpēc visos 4 stūros jāiesprauž paša izgatavoti baltzaļie mietiņi

un jāuzliek uzraksta dēlītis ar mazpulka numuru, nosaukumu, dalībnieka vārdu un uzvārdu. Mietiņus, ja tie nebūtu vēl sagatavoti, būtu pats pēdējais laiks apgādāt. Iemērijot lauciņu, visapkārt tam jāatstāj arī mazs celiņš (vismaz tukša vaga) 30—50 cm platumā, lai mazpulka dalībnieka lauciņš atšķirtos, nesaplūstu kopā ar pārējo saimniecības lauku un tam varētu ērti apiet apkārt. Tiklīdz zeme iemērītā lauciņā pietiekoši apžuvusi, mazpulku dalībniekiem jāsāk domāt par tās sagatavošanu audzējamai kulturai.

Ja zeme rudenī uzarta, tad zemes apvēršana (kārtošana) pavasarī nebūs vajadzīga. Zemē darbojas īpatnējas sīkbūtnes, kuru darbībai ievērojama loma zemes sakārtas veidošanā. Zemi apvēršot pavasarī, sīkbūtnes tiek pārvietotas no virsējās kārtas pārāk dziļi zemē. Sīkbūtnes, nonākušas nepatīkamos apstākļos, cenšas atgriezties agrākā, vairāk pielāgotā virsējā kārtā, bet caur to stipri sašaurinas viņu labvēlīgā darbība un reizē cieš zemes auglība. Bez tam, pavasarī zemi arot, to stipri izžāvē. Pie pavasara aršanas jāķeras tikai tad, ja lauks palicis rudenī neuzarts, ja laukā jāiesedz kūtsmēsli vai arī ja lauks pārāk nezāļains vai ūdens sablīvēts. Aršana tad jāizdara pēc iespējas agri, tikko arkls vairs nesmērē.

Pēc iespējas jācenšas visi zemes sagatavošanas darbi izdarīt dalībniekam pašam, sevišķi vēl, ja tas gados vecāks. Jaunākiem dalībniekiem, kuri vēl nespēj visus darbus veikt, uzmanīgi jāseko visai darba gaitai — kūtsmēslu izvešanai, aršanai, kultivēšanai, u. t. t., un izdarītie darbi nekavējoties jāatzīmē „mazpulka dalībnieka laukkopības un dārzkopības grāmatvedībā", kas jau laikus jāiegādājas.

Grāmatvedībai piegriežama sevišķi liela vērība jau pavasarī un tāpēc jāatzīmē visas vajadzīgās ziņas par lauciņa lielumu, zemes sastāvu, zemes sagatavošanu, aršanu, ecēšanu, mēslu vešanu u. t. t. Visi darbi jāpieraksta tūliņ pēc to veikšanas, atzīmējot patērēto laiku.

Atzīmējot darba laiku, jāpieturas pie šinī „Mazpulka" numurā paziņojumu daļā publicētiem skaitļiem.

Pilsētu mazpulku dalībniekiem, kuri savu lauciņu nevar ierīkot un apkopt, jāsadalas grupās un jāvienojas, kādu lauksaimniecības pētīšanas uzdevumu šogad tie strādās. Arī par vasaras nometnēm visiem jādomā. Šogad nometnēs vajadzētu piedalīties katram dalībniekam, lai sagatavotos lielajai mazpulku 10 gadu atceres sanāksmei š. g. 4. septembrī Rīgā. Nometnes nauda jākrāj jau tagad, un kā blakus ienākums katram var būt savvaļā augošu ārstniecības augu vākšana. Mācīsimies visi tos pazīt un čakli strādāsim, tad netrūks naudas ne nometnei, ne lielo svētku priekam.

Meža dienās — stādiet liepas

P. JANSONS

Starp salā drošiem krāšņumu kokiem mūsu dārzos, parkos un ceļu alejās liepas ar savu košo lapu zaļumu neapšaubami ieņem pirmo vietu. Biškopjiem liepas sevišķi ievērojamas, jo tās izdevīgos laika apstākļos dod nevien daudz pirmklasīga nektara, bet arī bišu maizi — ziedputekšņus. Galvenā ienesuma laikā, tvīkstošās un sutīgās pēcpusdienās, liepas izsviedrē ļoti daudz šo augstvērtīgo produktu un turklāt ar augstu eterisko eļļu saturu, kāpēc liepu medus ļoti noderīgs ārstniecības vajadzībām.

Liepas pieder pie labākiem nektara augiem, un, tās stādot, jāņem vērā, ka viņu dažādās pasugas zied cita agrāk, cita vēlāk, kāpēc saprātīgam biškopim iespējams tā iekārtoties, ka viņam liepas zied gandrīz visu ienesuma laiku jūlijā un augustā.

Platlapainā vasaras liepa (Tilia grandifolia E. = platyphyllos Scop.) sāk zie-

dēt jūlija sākumā, parastā sīklapainā liepa (Tilia cordata M. = parvifolia E.) zied ap jūlija vidu, piramīdes liepa (Tilia tomentosa M.) zied augustā un Krimas liepa (Tilia euchlora K.) zied vēl vēlāk. Holandes sidrabliepa (Tilia vulgaris) zied par visām liepām agrāk.

Liepu zieda uzbūve ir kā radīta bitēm arī ar īsiem snuķīšiem un mēlītēm, jo nektariji nav dziļi zieda iekšienē paslēpti, bet atrodas uz zieda kauslapiņas bedrītēm, kāpēc visiem kukaiņiem viegli pieejami, tāpat putekšņlapiņas stāv uz āru un itkā izliekušās pretī un gaida uz apmeklētājiem. Liepas zied apmēram divi nedēļas, un arī vecākie ziedi vēl izsviedrē nektaru, bet putekšņus gan dod tikai jaunie ziedi.

Daži sakas novērojuši, ka ne visas liepas ražojot nektaru, kas gan, laikam, būs pārpratums, jo tādas liepas būs apsēduši citi nederīgi kukaiņi, kas mielojas ap liepu ziediem dažkārt caurām naktīm, kāpēc otrā dienā, protams, vismaz līdz pusdienai, mazajām medus nesējām tur vairs nav ko meklēt un tās liepu ziedus nemaz neaplido.

Liepas var arī apgriezt, kāpēc noder arī dzīvžogiem, bet tikai tādās vietās, kur nelaiž lopus, jo tos viņas nespēj aizturēt. Liepu skaistā, baltā, mīkstā un arī vieglā koksne noder kokgriezējiem tēlniekiem un virpošanas darbiem. Liepas var ieaudzēt no sēklām un nolocījumiem; sakņu dzinumi nav tik vērtīgi.

Vāksim ziņas par mūsu tautas materiālās kulturas pieminekļiem!

DAGS TROCIGS, L. U. docents

Jau no seniem laikiem sākot, no paaudzes uz paaudzi ir pastāvējusi mūsu tautas kultura. Svešu tautu ietekme nevarēja iznīcināt tradicijas. Svešinieku radītās brūces drīz sadzija. Šo kulturu ir radijuši mūsu senči ikdienas grūtā un sūrā darbā, kā arī priecīgos svētku brīžos. Viņi mums šo kulturu ir atstājuši, un mūsu pienākums ir to tālāk veidot.

Mums ir jau pabeigts brīnišķīgs, bet ļoti grūts darbs. Mums ir Krišjāņa Barona un Tēvzemes balvas laureata prof. P. Šmita mūža darbi. — „Latvju dainas" un „Latviešu pasakas un teikas". Šie darbi stāsta par latviešu tautas dvēseli, par mūsu senčiem, viņu ticību, darbu, domām un centieniem un daudzām citām lietām. Bet ar to visu vēl nepietiek. Vai mēs varam atjaunot pagātnes dzīves ainas, tautas dzīvi, ja mēs nezinam, kā mūsu senči ir cīnījušies grūtajā dzīves cīņā, pelnot savu dienišķo maizi? Noteikti nē. Mums jāpazīst mūsu senči darbā vai nu zemi arot, vai ar spriguļiem kuļot labību dūmainajā rijā. Mums jāzina par sievietes darbiem, bērnu audzināšanu, par kāzu un kristību paražām, par māju celšanu, par medniekiem biezajos silos, par zvejniekiem plašajā jūrā. Tikai tad mēs varēsim pazīt tautas dvēseli.

Tagadnē lauksaimnieka darba palīgi ir starptautiskā kalēja kaltie traktori un kuļammašinas. Mēs priecājamies par lauksaimniecības mašīnu daudzumu laukos, kas palīdz vairot un celt lauksaimnieka labklājību.

Bet tanī pašā laikā katrs jaunizgudrojums, katra mašina, katras veclaiku mantas, vai tā būtu veca tīne, vai vecas ecešas, iznīcināšana, vai veca cilvēka, nāve, kas prata rīkoties ar spriguli, atstāj robu senajā, savdabīgā latviešu materiālā kulturā.

Mums šī kultura jāpētī ne tikai lai mēs varētu ar to lepoties, bet lai mēs varētu pazīt mūsu senču dzīvi un paražas, tautas dvēseli un no visa tā varētu mācīties. Mazpulku dalībnieki, jūsu pienākums ir palīdzēt saglabāt un pasargāt no bojā ejas visus mūsu tautas materiālās kulturas pieminekļus, celt godā senču tikumus un paražas!.

Krakova

E. BLĪGZNA

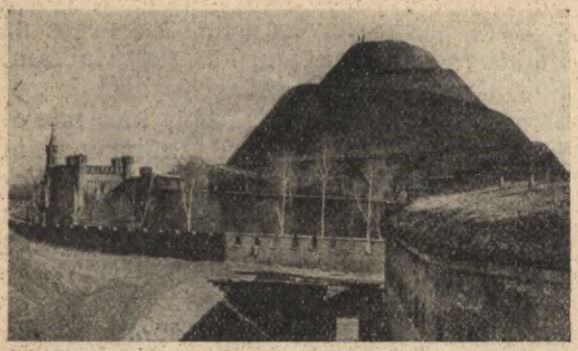

Koscjuško piemiņas uzkalniņš

Arvien vairāk sāku ticēt divām patiesībām: jo labāk pazīsti dzimto zemi, jo mīļāka tā kļūst, un īsti pazīt un cienīt savu zemi iemācamies tik tad, kad no viņas aizklīstam tālāk un tālāk.

Kāds prieks un laime — manā rīcībā visa vasara braukt un skatīt svešas zemes! Bet kad pagāja pirmais mēnesis klīstot — sāka mosties ilgas, kas sauca uz mājām, uz Latviju. Varbūt citiem tā nebūs. Un tikai tur tālumā skaidri un asi tēlojas dzimtā zeme ar visu labo, jauko, vērtīgo. Šķiet, nu viņai vairs nav nevienas ēnas, nedz trūkuma, itkā pati dienvidu saule tai pāri lietu savu zelta mirdzumu. Ilgāka svešu zemju vērošana un iepazīšana dod mums tomēr daudz — pareizu savas zemes atzīšanu.

Pirmā un tuvākā valsts un tauta, ar ko iepazinos — Polija un viņas senā pilsēta Krakova. Jau 11. g. simtenī tā poļu karaļu dzīves vieta. No šejienes iziet apvienošanās doma pa visām atsevišķām poļu kņazistēm, kas arī notiek (1300). Vēlāk gan 17. g. s. karaļi dzīvo Varšavā,

Maršala Piļsudska uzkalniņa modelis

tomēr kronēšana un apbedīšana notiek Krakovā. Tur slavenās karaļu pils Vavelas velvēs dus karaļi un lielākie Polijas dēli.

Lai iepazītu poļu vēsturi un tautas dvēseli — tad jāredz Krakova, ar savām senlaicīgām celtnēm, universitati un — 50 baznīcām! Dibināta ap 700. gadu, Vislas krastā. Tagad 240.000 iedzīvotāju.

Jāatceras, cik grūti klājās poļu tautai 18. g. simtenī, kad apkārtējās valstis viņu sadalija. Neatkarīgā Polija izbeidza eksistēt. Bet šai laikā dzīvoja viens no slavenākiem poļu vīriem — Koscjuško, kas cīnas par tautas brīvību vispirms Ziemeļamerikā, tad stājas poļu armijas priekšgalā. Viņš liberaliem uzskatiem un dod zemniekiem brīvības. — Šis Koscjuško rīkojums skar arī mūsu Kurzemi, un stāsta, ka Kurzemes zemnieki ar sajūsmu gatavojušies cīnīties un aizstāvēt Koscjuško. Krievi tomēr poļus sakauj, un Koscjuško bēg ārzemēs, kur arī mirst. Apbedīts tagad Vavelas pilī Krakovā.

19. g. s. Napoleons iededza poļu sirdīs cerību — atjaunot Poliju, bet līdz ar Napoleona krišanu izirst poļu cerības. Un Vīnes kongress, kas kārto Eiropas lietas pēc Napoleona, sadala visu Poliju apkārtējām valstīm — tik Krakovu ar apgabalu atstāj neatkarīgu un brīvu, kas tāda arī paliek dažus gadu desmitus. Kaut gan Krakovas neatkarība nav ilga, tomēr atkal te dzimst no jauna brīvības domas. Šīs domas te slepeni auklē poļu nacionālisti un Piļsudskis.

Maršals Piļsudskis dzimis Viļņas tuvumā un visu mūžu darbojies savas tautas labā. Viņš arī izveido slavenos poļu

Karaļa pils — Vavele

Senie Krakovas vārti

leģionārus, kas Piļsudska vadībā cīnas par neatkarīgo Poliju. 1920. gada janvarī Piļsudskis satikās ar mūsu armijas virspavēlnieku J. Balodi Daugavpilī un kopīgiem spēkiem atbrīvoja Latgali no lieliniekiem.

Tā mēs redzam, ka poļu neatkarības un brīvības cīnītāji cieši saistas ar seno sirmo Krakovu un arī Latviju. Tāpēc šī pilsēta var interesēt ikvienu latvieti, daudz vairāk par citām poļu pilsētām.

Krakovā atrodas daudzi mākslinieciski veidoti piemineķļi, kā piem., Jagailim. Tomēr skaistākie un lepnākie piemineķļi ir šiem diviem tēvijas dēliem Koscjuško un Piļsudskim — kurgani — uzkalniņi, ārpus pilsētas.

Vispirms šādu uzkalniņu tauta uzcēlusi savam pirmam brīvības cīnītājam — Koscjuško. No visām zemes malām sanesta kopā poļu zeme un tagad šis piemineklis lepni paceļas Vislas kreisā krastā. Koscjuško arvien paliek par poļu tautas ciešanu un patstāvības tieksmju simbolu.

Otrs tāds pats pēdējos 20 gados celts maršalam Piļsudskim apm. 4 klm no Krakovas. Turp aizvizina autobuss. Atliek tikai ko kāpt kalnā, lai piekļūtu kurganam. Visapkārt stalti ozoli, oši un šaurā taka paceļas arvien stāvāk. Kāpiens nogurdina, bet kad esi nokļuvis augšā, tad pretim paceļas skaistais tautas piemineklis — kalns uz kalna.

Kad acis diezgan jūsmojušas par jauko skatu, tad jāsāk kāpiens piemiņas uzkalniņā. Zeme te savesta ar urnām no visām pasaules malām, kur vien dzīvo poļi. Saprotams, ne visu zemi sanesuši šādā veidā. Lielu darbu te nacionalā sajūsmā veikusi tauta, sevišķi skolu jaunatne, organizacijas, armija. Lepni uzkalniņa galotnē paceļas karoga masts, kas aizmirdz līdz zilās dūmakās ietītai Krakovai — brīvu domu auklētājai. Pats Piļsudskis atdusas Vavelas pils velvēs.

Krakovā redzam arī muzeju, kur uzglabātas vairāki simti mākslinieku veidotas urnas, kurās atvesta zeme Piļsudska uzkalniņam.

Šie piemineķļi skaidri rāda tautas pateicību vīriem, kas visu ziedoja savai tautai. Tagad pie šiem uzkalniņiem, kā uz svētnīcām, plūst tauta, sevišķi čaklie turisti — skolnieki un top arvien stiprāki savās jūtās un domās, ka patstāvīga, neatkarīga valsts jāsarga par visu stiprāk.

Varbūt daudz būs mums, kas nepatīk un ko nevaram izprast poļu tautas raksturā, dabā. Apbrīnojama paliek lielā cieņa un godināšana, kādu tauta izrāda saviem brīvības cīnītājiem un neatkarīgās valsts dibinātājiem. Šīs jūtas dara poļus spēcīgus un stiprus.

Karaļa Jagaiļa piemineklis

Automatiskais telefona aparats

Sakaru līdzekļi

TELEGRAFS
TELEFONS
RADIO

ILO

Savrupība ir latvieša gara īpatnība. Latvietis nemīl blīvēties lielos, burzmainos, trokšņainos ciemos. Būt pašam par sevi, pēc savas gaumes veidot savu dzīvi un darbu, netraucēt citus un neļaut sevi traucēt — tā ir latvieša tieksme.

Ir daudz laba un skaista tādā savrupībā. Katrā darbā, tāpat domā lielāko dziļumu sasniedz savrupība. Visstiprākā ģimene izaug savrupībā. Ir patīkami būt pašam par sevi, netraucētam art savu lauku, staigāt klusu paša sētu, diendienā skatīt nemainīgu, mierīgu apkārtnes ainavu.

Bet savrupībā lielam augot, cilvēkam aug prasība zināt, kas citās malās notiek, ko citi veikuši, kas, derīgs darbam un dzīvei, pasaulē iegūstams. Savrupās dzīves veidošanai vajadzētu sakarus ar pasauli, bet tādus sakarus, kuri neprasa lielo cilvēku burzmu, stundu kavēšanu, vienpusīgu stāstījumu klausīšanos. Vēl nesen savrupība un pasaules notikumu zināšana likās nesavienojamas lietas. Tagad tas citādi. Cilvēka radošā doma ir izveidojusi līdzekļus, kas dod iespēju dzīvot savrupēju dzīvi un tomēr būt pastāvīgi sakaros ar pasauli.

Gar ceļu malām stiepjas stabu rindas ar garām stiepulēm. Šie tievie vadi šķietamā bezdarbā san vienmuļo tāluma dziesmu. Patiesībā tie vienmuļo sanoņu dūcot veic lielu darbu — vieno visus ar visiem. Nevis dzirdamā sanoņa, — nedzirdamās sarunas ir telefona vadu darbs. Ātri un nekļūdīgi metalla vadi pārraida ierunātās skaņas no viena savrupēja cilvēka otram, no vienas pilsētas uz otru.

Daudz stāstu ir par to, ar kādu izbrīnu un bailēm telefonu uzlūko Afrikas mežoņi. Saprotams, dabisks tiem liekas dobjo bungu telefons, kuru lietojuši viņu senči, bet burvība tiem liekas eiropiešu aparāts. Mēs pasmaidam, — zinam, nekādas burvības tur nav, fizikā skaidri māca, kā telefonēšana notiek. Mēs tik ļoti esam pie telefona pieraduši, ka neuzskatam to vairs par ko sevišķu. Varbūt mazliet nepamatota ir šī vienaldzība, kaut arī skaidra mums telefona būtība, zinamu apbrīnošanu tas tomēr pelnijis.

Ārā gaudo rudens vētra, līst auksts lietus, neizbrienami salijuši ceļi, bet tu nocel klausuli, saki kādus vārdus vai vienkārši pagriez skaitļu ripu, un, sauso, silto istabu neatstājot, vari runāt ar draugu Latvijas otrā malā. Tā lietiņa tomēr ir tencināšanas vērta!

Šo atziņu ieguvuši daudzi — pašlaik Latvijā ir vairāk kā 70 tūkstoši abonentu. Ne jau skata pēc viņi ierīkojuši aparatus, gadā notiek ap 114 miljonu saru-

nu. Ja sarunu skaitu izdalītu ar cilvēku skaitu, iznāk, ka caurmērā katrs gadā runā 59 reizes. Patiesībā jau nu visi nerunā, dažs labs klausuli savā mūžā nav rokā ņēmis. Par to citi runā daudz biežāk, piem., rīdzinieki caurmērā runā 160 reizes. Visretāki runā Latgalē — tikai 11 reizes gadā. Vidzemnieki runā 52 reizes, kurzemnieki 42, zemgalieši 45 reizes. Plašais telefona tīkls izmaksā dārgi. No sarunu maksām gan sanāk lielas summas, bet segt izdevumus ar tām nevar. Rūpējoties par pilsoņu labklājību, valsts piemaksā tūkstošiem latu, lai savrupējās sētās dzīvojošie varētu, māju neatstājot, sarunāties.

Slinki stabos gulošie vadi tikai šķietami san vienu un to pašu, patiesībā tie runā vienmēr, ar visiem, visās valodās.

Ir gan daži tādi vadi, kas neprot vairākas valodas. Tie runā tikai vienu: tuk, tuk, tuk. Tā ir telegrafa valoda, kura pārvēršas punktu un svītru zīmēs uz garām papīra lentām. Telefonam izplatoties, pilsoņi telegrafu lieto retāk, bet iestādēm tas ir svarīgs sakaru līdzeklis. Arī sakaros ar tālākām zemēm telegrafam ir liela loma. Gada laikā nosūta 1,7 miljoni telegrammu.

Jaunākais no sakaru līdzekļiem ir radiofons. Ja kāds mūsu tēviem viņu jaunībā būtu teicis, ka kurš katrs varēs nopirkt kasti, kurā atskanēs visas pasaules balsis, tie nebūtu ticējuši. Tagad tā ir parasta lieta, katrs, pāris pogas pagriežot, var dzirdēt visdažādākās pilsētas, starp kurām tūkstošiem kilometru attālums. Lai dzirdētu ziemeļnieku un dienvidnieku dziesmas, kādreiz pasta karietē bija jāceļo mēneši, pat gadi, tagad to panāk ar mazu kustību mājās sēdot.

Arī še cilvēka vienaldzība nesen par brīnumu uzskatītu lietu pārvērtusi ikdienībā. Tomēr tā ir apbrīnošanas vērta lieta, kas saista visu pasauli, nes skaņas pāri klajumiem, kalniem, cauri miglai, vēju brāzmām.

Labu, derīgu lietu visi ātri novērtē. No nedaudziem radio aparatiem 1925. gadā, kad sāka darboties Latvijas radiofons, aparatu skaits ir sasniedzis 150 tūkstošus. Vispirms radio ieviesās pilsētās, bet tiklīdz savrupējā sētā dzīvojošais laucinieks atskārta, ka tā ir laba lieta, sākās radio izplatīšanās laukos. Tagad jau 34% abonentu ir laucinieki, kas pat vistālākās nomalēs var zināt, cik šodien maksā labība, kas notiek Rīgā, kas tālā Amerikā. Kaut arī simtiem tūkstošu ir šo aparatu, ir jāapzinas — arī šis daiks ir brīnišķīga lieta.

Par spīti visām jaunajām ierīcēm dzīvs vēl ir vecu vecais sakarnieks — pasts. Nebrauc gan vairs pastnieks ar pasta ratiem, bet vēstules tāpat ceļo uz visām pasaules malām. Ceļo autobusos, ātrvilcienos, aeroplanos, ātri un droši. Agrāk, lai nodotu vēstuli, bija jāceļo desmitiem kilometru, tagad pasta iestādes visos pagastos, kopskaitā pašlaik apm. 2400. Katrā ikdienas saņem un nosūta simtiem, tūkstošiem vēstuļu.

Visi sakaru līdzekļi apkalpo visus, tāpēc viņu saimnieks ir valsts. Mūsu kopīgā manta ir sanošie telefona vadi, augstie radio masti, daudzās pasta iestādes ceļmalā. Vērtē un cienī šo kopīgo mantu, kas nepamet tevi vienatnē, kas tevi saista ar draugiem, pilsētām, visu pasauli.

Radio uztvērējs

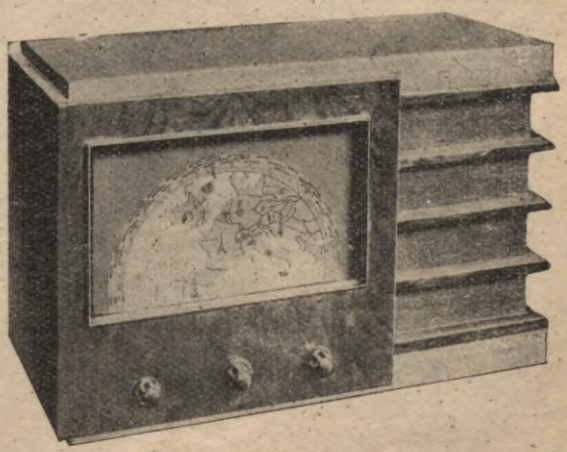

Ievads lidmodeļu būvē

E. SMILDZIŅŠ, LLK mazpulku aviacijas inspektors

Sākot lidmodeļu būvi, ir nepareizi, ja darbu sāk ar īstiem lidmodeļiem. Iesācējiem nekad neizdosies pareizi uzbūvēt kaut cik labi lidojošu lidmodeli un redzot, ka lidmodelis labi nelido, daudzi šim darbam atmetīs ar roku uz visiem laikiem. Laba lidmodeļu būve prasa no būvētāja netikai ļoti lielu darba mīlestību un ārkārtīgu pacietību, bet arī zināšanas un darba prasmi.

Lai sāktu būvēt lidmodeļus no koka, metalla un cita materiala, tad nepieciešami vispirms izgatavot visvienkāršākos papīra lidojošus plākšņus vai cita veida „lidierīces". Gatavojot šos, varbūt, niecīgos, — dažiem nenozīmīgos balodīšus un bultas, kā arī tos lidinot, lidmodeļu būvētāji iegūs tās pamatzināšanas, bez kurām turpmākā lidmodeļu būve neiespējama.

Ja maziem zēniem bultas un balodīša būve radīs prieku, tad lieliem nav jākaunas par darba niecīgumu, bet tiem, kas vēl nebūtu tādus gatavojuši, tie jāizgatavo. Tas neprasīs daudz laika, bet darbs nāks tikai par svētību.

Lai darbs būtu visiem pilnīgi saprotams, tad esmu zīmējumos attēlojis pēc iespējas visas darba operacijas un ceru, ka pēc tiem varēs katrs, kas tikai gribēs, bez lielām grūtībām arī darbu veikt.

Lidojošais plāksnis

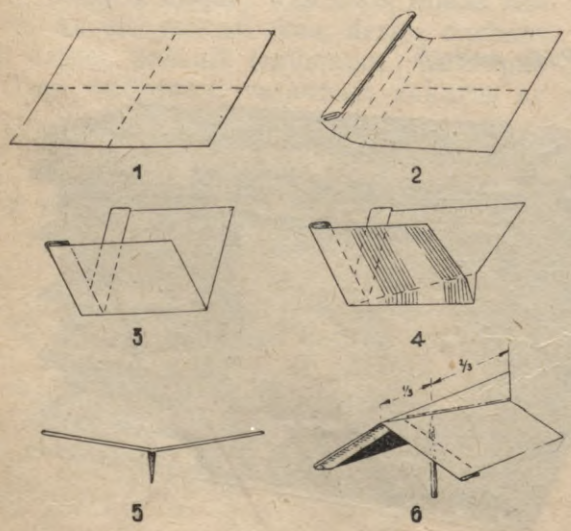

Lidojošais plāksnis.

Lidojošais plāksnis izgatavojams no 21 × 27 cm lielas papīra vai plāna kartona lapas.

Kā 1. zīmējumā redzams, tad vispirms lapa sadalama ar divām līnijām četrās daļās. Puse no lapas ielokama apmēram 2 cm platos locijumos sešas reizes (2. zīm.) un pēc tam gareniski ielokama tieši pa vidu (3. zīm.).

Lidinot šādu plāksni, redzēsiet, ka tā lidojums nebūs stabils, un plāksnis labi neplanēs.

Lai panāktu labu stabilitati, tad vēl jāieloka trīsstūris, kā tas redzams 4. zīm. Pilnīgi gatavs un kādā stāvoklī plāksnis atrodas lidojumā, redzams 5. zīmējumā.

Lai arī cik rūpīgi darbs darīts, pirms lidināšanas vēl plāksnis jāizsvaro, un to izdara tā: visu plākšņa garumu sadala trijās, pilnīgi vienādās daļās. Apgāžot plāksni otrādi un tieši ⅓ daļas punktā viņu atbalstot uz kādu smaili, piem.: īlenu, zīmuli, nosmailotu irbuli vai cita kā, jāskatas, vai plāksnis ir līdzsvarā. Ja izrādas, ka tā nav, tad priekšgalā, ja tas ir par vieglu, jāieliek ielocītā malā vēl smagums (papīra vai kartona gabaliņi) tikmēr, kamēr plāksnis līdzsvarojas. Ja tas par smagu, no ielocītās malas drusku jānogriež (6. zīm.).

Kad plāksnis izsvarots, tad var viņu mēģināt lidināt. Vispirms pārbaudīt, skatoties no priekšas (5. zīm.), vai plāksnis ir simetrisks: vai abas malas, attiecībā pret apakšējo trīsstūri, ir vienādi ieliektas; ja ne, tad tās izliecamas.

Tad saņemt plāksni labās rokas īkšķa un rādītāja pirkstos, roku pacelt virs galvas un plāksni palaist vaļā. Ja plāksnis būs pareizi izsvērts un izlocīts, tad viņš vienmērīgi lēzenā leņķī noplanēs zemē.

Var gadīties, ka plāksnis, palaižot no rokas, centīsies tūliņ strauji nosēsties. Tas norāda, ka priekšdaļa tam par smagu. Otrreiz lidinot, tad jāmēģina plāksni viegli izgrūst. Ja lidojums neuzlabojas, tad, kā jau minēju pie izsvēršanas, no priekšējās plākšņa malas jānogriež tik daudz, kamēr plāksnis labi planē.

Pareizi izgatavots šāds plāksnis bezvējā ārā vai telpās lido, palaists no rokas, stāvot uz zemes vai grīdas, apm. 10 līdz 15 m, bet no paaugstinājumiem vēl tālāk.

Lidojošā bulta.

Lidojošā bulta izgatavota no 21 × 35 cm lielas papīra vai kartona lapas. Kam nav iespējams šāda lieluma papīru dabūt, var izgatavot arī no attiecīgi samazinātas lapas. Vispirms lapa jāieloka gareniski tieši pa vidu (1. zīm.). Pēc tam lapa jāatloka atpakaļ, vienā galā jāuzloka apm. 1 cm mala, bet otrā jāuzloka līdz vidus līnijai abi stūri (2. zīm.). Kad tas izdarīts, tad uzlocītie stūri jāuzloka vēl divi reizes līdz vidus līnijai (3. zīm.). (Šinī zīmējumā pārtrauktās līnijas rāda ielocijumu vietas, bet 4. zīm. redzam salocītā veidā). Atlokot atpakaļ pa vidus līniju abas puses, lidojošā bulta gatava (5. zīm.). 6. zīm. redzama bulta lidojumā. Bulta lidinama, izgrūžot no rokas, un lidošanas ātrums tai būs lielāks nekā iepriekš izgatavotam plāksnim.

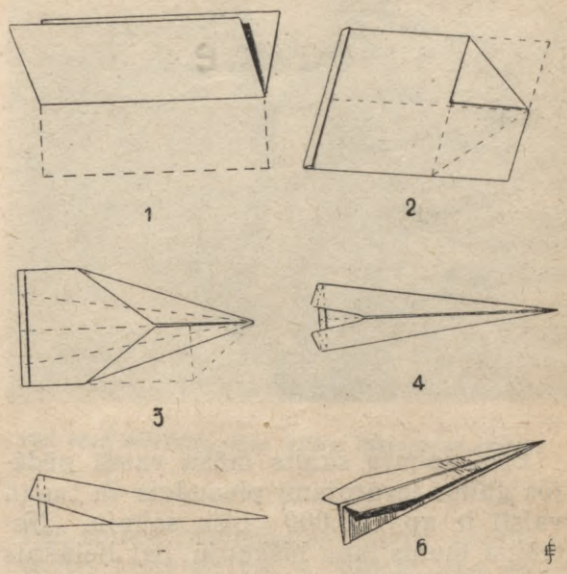

Lidojošā bulta

Papīra balodītis.

Balodītis izgatavojams no četrstūrainas papīra vai kartona lapas, kurai visas malas vienāda garuma (kvadrats). Šī lapa (1. zīm.) jāsaloka krusteniski un diagonali (2. zīm.). Pārlokot lapu pa diagonali, jāpaņem abās rokās ieveidojušies trīsstūra gali un jāmēģina šos trīsstūrus itkā sastumt. Tā darot, izveidosies divi mazāki trīsstūri (3. zīm.). Noliekot šos divus, savā starpā saistītos trīsstūrus uz galda, jāuzloka virsējā trīsstūra viena puse (4. zīm.) un otra puse (5. zīm.) līdz vidus līnijai. Uzlokot vēlreiz uz augšu (6. zīm.) un leju (8. zīm.), radīsies ielocijumi, kā tas redzams (7. zīm.). (Pārtrauktās līnijas rāda ielocijumu vietas). 9. zīmējumā redzams, kā stūrīši izveidojas, ja tos ieloca pārtraukto līniju vietās. Ieliekot vēl, kā tas redzams 10. zīmējumā, asti un pārlokot otru trīsstūri pa vidu, balodītis gatavs, bet kāds viņš izskatas lidojumā, redzams 11. zīmējumā. Balodītis lidinams, tāpat kā iepriekš minētā bulta, izgrūžot no rokas.

Papīra balodītis

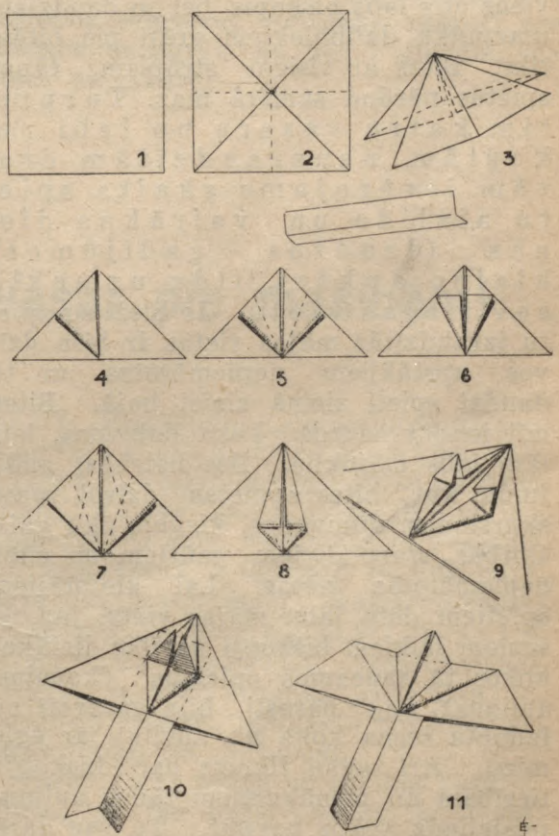

Ja papīra plāksnis un bulta neatgādināja pēc izskata ne putnu, ne lidmašīnu, tad balodītis jau ir putna izskatā, kuram ir jau spārni un aste.

Lidinot izgatavotos plāksņus, bultas un balodīšus, uzlociet vai nolociet plāksņu galus uz augšu vai leju. Lidojumu virziens tad mainīsies. Mēģiniet visas iespējamības. Novērojiet un iegaumējiet, kā mainas lidojumu virzieni atkarībā no plāksņa stāvokļiem.

(Turpinājums sekos)

Kā tikt pie bitēm

J. POGULIS

Šinī cementa mucā nokerti 3 bišu spieti

Bišu saimju skaits mūsu valstī pēdējos gados ievērojami pieaudzis un tagad valstī ir ap 190.000 bišu saimju. Netrūkst mums labu biškopju, bet lielākais vairums biškopju vēl bites pareizi nekopj un neveltī kopšanai vajadzīgo vērību. Sakarā ar to mūsu dravu ražas ir zemākas, nekā tās būtu, bites labi kopjot. Arī mazpulku dalībnieku rindās ir viens otrs labs biškopis, bet jo daudziem mazpulku dalībniekiem grūti pie bitēm tikt. Bites ar visiem stropiem, tāpat spietus pārdod samērā maz. Turpretim katru vasaru no labi nekoptām, neuzraudzītām dravām ievērojams skaits spietu aizlido un vairākas dienas (daudzos gadījumos) klaiņo apkārt, līdz uzmeklē sev mājas vietu. Jo bieži šīs spietu izraudzītās mājas vietas ir bišu dzīves apstākļiem nepiemērotas un tā daudzi spieti ziemā aiziet bojā. Bites mīl ielidot cauros koka dobumos, kur tām labs mājoklis. Bet netrūkst gadījumu, kur bites apmetas dzīvot vecos skursteņos, dūmvados, ķieģeļu ēku gaisšķirbās, starp diviem mūriem un citās nepiemērotās vietās. Lai klejotājiem spietiem dotu labu mājas vietu, jau no seniem laikiem biškopji uzvilka lielākos kokos tā saucamos pulciņus (kozuļus, auliņus), kas parasti bija gatavoti no izdobta resna koka un apvilkti ar egļu mizu. Arī tagad likums par biškopju tiesībām un pienākumiem tādus auliņus neaizliedz kokos uzvilkt. To var darīt katrs zemes īpašnieks vai likumīgais lietotājs, vai arī persona, kam zemes īpašnieks vai lietotājs devis atļauju. Nav svarīgi, vai personai, kam auliņš pieder, bites ir, vai nav. Likumdevējs ir atzinis, ka labāk apkārt klejojošus spietus savākt ar uzvilktiem auliņiem un vēlāk dot tiem mājas vietu labā stropā un kopt, nekā ļaut tiem aiziet bojā. Tas valstij izdevīgāki. Likums nosaka, ka biškopim ir tiesības dzīties pakaļ bēgošam spietam un ja viņš redz un pienāk, ka auliņā ielido viņa spiets, viņam ir tiesība auliņu ar bitēm aizvest un bites ielaist savā stropā. Tāpat viņa pienākums vēlāk auliņu atgādāt atpakaļ. Auliņa uzvilcējs atlīdzību nevar saņemt. Ja 24 stundu laikā, kopš bišu ielidošanas auliņā, neviens spieta īpašnieks nepieteicas un nevar pierādīt, ka spiets ir viņa, ielidojušais spiets pieder auliņa īpašniekam, zemes īpašniekam, vai likumīgam lietotājam, kas auliņu uzvilcis kokā. Ir nepareizi ieskati, ka ar uzvilkto auliņu palīdzību varot izviļināt bites no stropa vai aizviļināt spietus. No nekoptām dravām, veciem, satrūdējušiem stropiem bites bieži pašas atstāj stropu spieta veidā un aizlido meklēt labāku mājokli. Tāpat atstāj stropu saimes, kuras cieš badu. Tādus spietus sauc par „bada spietiem". Ja bites gatavojas spietot, tās iepriekš izsūta uz visām pusēm izlūkus (okstoņus) uzmeklēt piemērotu mājas vietu. Tādi izlūki tad bieži dienām ilgi mēdz dzīvot ap uzvilkto auliņu, kamēr pats spiets atlido

daudz vēlāk un var neatlidot nemaz. Auliņus var pagatavot vienkārši no dēļiem, kastveidīgus, 80 × 40 × 40 cm. Viņus vislabāk apvilkt ar egļu mizu. Sveķu smarža bitēm patīkama. Skreju ierīko vislabāk kastes apakšējā daļā pie pašas apakšas vai vidū. Var būt arī divas skrejas. Bišu izņemšanai no auliņa vēlams kastes muguras pusi taisīt viegli atveramu. Ja auliņš nav apklāts ar mizu (var tas būt arī neapklāts), tādā gadijumā dēļi cieši jāsalaiž kopā, lai nebūtu spraugas. Auliņus uzvelk kokos, vislabāk lielākos, piemēram ozolos, liepās, arī ābelēs, var viņus uzstādīt citādi paaugstinātās vietās. Skrejas vēlamas uz dienvidiem. Dēļus ar svaigām krāsām nekrāsot. Tas bitēm var nepatikt. Patīkamāka bitēm ir melisu (bišu) mētras lapu smarža. Ar saberztām lapām ierīvē auliņa iekšpusi. Var ielikt auliņā kādu rāmīti ar mākslīgo šūnu pasākumu. Daudz vecu šūnu lietot nav vēlams. Var iemesties vasku kode, kas ieliktās šūnas sagrauzīs. Auliņa uzvilkšanai īstais laiks maija pirmā pusē. Tie var stāvēt kokos līdz augusta beigām.

Arī vecā vēlēšanu urna saista klejojošus spietus

Pēc spieta izņemšanas auliņu uzvelk no jauna kokā 3. vai 4. dienā, kad spiets jaunā stropā labi iedzīvojies. Auliņa vietu var izpildīt vienkāršas cementa vai citas mucas, kā tas redzams attēlā. Mucai nedrīkst būt pelējuma vai citu smaku, tai jābūt tīrai. Ielaistos spietus stropos netraucēt. Plašāku apskati var izdarīt ne agrāk, kā pēc 7 dienām, pie tam pievakarē.

Mazpulku dalībnieki, šovasar pie mašīnām!..

AD. EGLĪTIS

Visā valstī ievadītais tālumnieku mudināšanas darbs līdz ar lauksaimniecības mechanizaciju un darba roku ietaupīšanu stāv ciešā sakarībā ar iespējami plašu lauksaimniecības mašinu lietošanu. Zemkopības ministra kungs darijis zinamu valdības pabalstu lielumu lauksaimniecības mašinu iegādāšanai. Un lauksaimniecības mašinas netikai padara lauku darbu ražīgāku, bet ar mašīnām viegli un patīkami kļūst tie smagie darbi, kas citādi prasija tikdaudz spēka, pūliņu un grūtuma. Kas tad nu mazpulku dalībniekiem šovasar būtu darams un no jauna sākams ar lauksaimniecības mašīnām? Vispirms — aicinājums: „Zemturi! Laiks izremontēt mašīnas!" ir teikts arī mazpulku dalībniekiem. Katram savu darba rīku un mašinu sakārtošana, remontēšana, vajadzīgo iegādāšana ir jāizdara — līdz pavasara darbu sākumam. Katrs mazpulka dalībnieks lai būtu palīgs arī pie saimniecības mašinu sakārtošanas, laikus apskatītu mašīnas, pārrunātu labojumus ar tēvu, palīdzētu nogādāt mašīnas labošanas darbnīcās.

Otrkārt, jau tagad mazpulkos būtu jāizlemj vasaras darba plānam tie jautājumi, kas saistas ar mazpulka dalībnieka

prasmi vadīt lauksaimniecības mašinas. Mazpulka dalībnieku apliecībās ir paredzētas atzīmes par dalībnieku prasmi: 1) vadīt traktoru, 2) vadīt sējammašīnas, 3) vadīt pļaujammašinas, 4) prast art un 5) pļaut ar izkapti. Lauksaimniecības mašīnu vadīšanas prasmi var iemācīties tikai strādājot ar šīm mašīnām. Mazpulkam tāpēc jau tagad ir jāizdomā, kā noorganizēt mazpulka dalībnieku apmācīšanu lauksaimniecības mašīnu vadīšanā, kur un kad noturēt prasmes pārbaudi, kur ņemt mašīnas, specialistus u. t. t.? Nebūs grūti šos jautājumus atrisināt tad, ja vismaz kādā mazpulka dalībnieka saimniecībā būs šādas lauksaimniecības mašinas. Laikus tur vienojoties ar saimnieku un darbu sezonas laikā noliekot šinī mājā mazpulku sanāksmi, var dot iespēju mazpulka dalībniekiem iemācīties mašinu vadīšanu. Nav jāaizmirst, ka ar labu gribu katram mazpulka dalībniekam ir iespējams iemācīties mašinu vadīšanu pie kāda kaimiņa vai drauga, ja pašam mašinas nav, un kopējās sanāksmēs tad būtu vairs tikai prasmes pārbaude. Vecākos mazpulka dalībniekus ar traktoru vadīšanu var iepazīstināt, sarīkojot tiem kursus pie tuvākā traktora. Palīgos te var lūgt rajonu agronomus un vietējos lauksaimniecības mašinu instruktorus un mašinu koplietošanas punktu vadītājus.

Mašina rūpīgi tīrama un kopjama

Aršana un pļaušana ar izkapti lauku mazpulku dalībniekiem lielas raizes nedara. Gandrīz katrs vairāk vai mazāk šos darbus ir iemācijies savās mājās, un, jau labi prazdams, var piedalīties pārbaudē un sacensībās. Taču pilsētu mazpulku dalībniekiem te ir jauks un interesants darba lauks, jauna mācīšanās. Katram pilsētas mazpulka dalībniekam tā ir goda lieta, ja viņš, vasaru laukos pavadijis, ir iemācijies art, pļaut un govis slaukt. Tāpēc no šiem goda pilniem darbiem šovasar neviens pilsētas mazpulka dalībnieks nedrīkst atrauties!

Vēl gribētos pieminēt mašinu talkas mazpulku dalībnieku saimniecībās. Daudzreiz, it sevišķi mazākās saimniecībās, lauksaimniecības mašinas darbu sezonas laikā tiek nodarbinātas neilgu laiku un labu daļu stāv brīvas, nelietotas. Kaimiņš, kuram vēl nav mašinas, vai kurš vēl netic, ka mašinas tik ļoti var darbu atvieglot, bieži vien ilgi un grūti pūlas ar veciem darba paņēmieniem. Ja nu mazpulkā ir dalībniekiem vai vecākiem pēc pabeigtiem darbiem brīvas mašinas, bet turpat kaimiņš — mazpulka dalībnieks, cīnas ar darbiem vēl bez mašīnām, laiks te būtu talkā iet, aizdot mašinu un palīdzēt, kam palīdzība par labu nāk. Mašinu talku var rīkot arī mazpulks, savienojot to ar dalībnieku prasmes pārbaudi un darbus veicot tanī dalībnieka mājā, kuram pašam nav mašinu un darbi caur to aizkavējas. Šādām talkām vajadzētu atdzīvināt mazpulkos seno savstarpējās palīdzēšanas tikumu, reizē ar laba darba piemēru mudinot atpakaļpalikušos.

Lai gan šī vasara un sāktais darba gads ikvienam mazpulka dalībniekam un mazpulkam prasīs spēku koncentrēšanu lielajiem mazpulku 10 gadu svētkiem, taču vasaras darbus uz vietas un laukos organizējot, neaizmirsīsim, ka lauku darbos šovasar vairāk kā līdz šim mazpulku dalībniekiem jāķeras pie mašīnām.

Audzēsim lazdas

R. AKERS

Draugi, vai starp jums ir kāds, kas nepazīst riekstu krūma — lazdas? Laikam gan nē. Kurš no jums agrā pavasarī nebūs priecājies par dīvainiem lazdu ziediem, par zeltainiem putekšņu pakariņiem. Kurš nav kāpis lazdu krūmā, garžīgos kodolus meklējot. Rieksti mums visiem labi garžo un, tos ieraugot vien, jau siekalas saskrien mutē. Organisms nepārprotami rāda, ka rieksti viņam ir vajadzīgi, — vajadzīgi tajos atrodošās spēka barības un vitaminu dēļ. Lazdu rieksti satur ap 62,5% tauku vielu. Tāda daudzuma tauku nav pat treknā cūkas gaļā, jo tā satur tikai ap 35% tauku. Bez tauku vielām riekstos vēl ir ap 20% olbaltuma un citas organismam derīgas vielas. Riekstos esot arī ievērojami daudz vitaminu.

No lazdām bez riekstiem varam iegūt vēl koksni un mizu. No jauniem, taisniem dzinumiem (rīkstēm) pin groziņus un sietus, tāpat darina stīpas un spieķus. Resnākos kokus izlieto veseru kātiem un citām vajadzībām. Lazdu ogles der zīmēšanai, bet miza ādu krāsošanai dzeltenā krāsā.

Lazdu kokus un mizu var pārdot arī uz ārzemēm — eksportēt. Lai gan no lazdām iegūstam garžīgus riekstus un vērtīgus materialus, taču tos mūsu zemē kultivē vēl ļoti maz, bet riekstus ievedam no ārzemēm ikgadus lielos daudzumos un izdodam krietni daudz valutas. Tā, piemēram, 1937. g. riekstu (izņemot kokosa riekstus) ir ievests 277 tonnas par 347.685 latiem.

Novērojumi rāda, ka dažas vērtīgas lazdu kultursķirnes mūsu zemē labi padodas un nes labus augļus, tāpēc būtu jāpiegriež lielāka vērība vērtīgo lazdu šķirņu audzēšanai.

Saprotams, ka mēs, mazpulku dalībnieki, gan nevarēsim lielus riekstu dārzus ierīkot, tomēr daži dalībnieki, kuru vecākiem ir lauku saimniecības, atradīs iespēju dažus desmitus lazdu krūmu audzēt un kopt — vai nu gar žogmalām aizvējam, vai arī apstādot gravas un citas vietas, kur ar arklu nevar strādāt.

Mums, mazpulku dalībniekiem, gan ir cits, ne mazāk svarīgs uzdevums. Riekstojot, droši vien, būsiet ievērojuši, ka vienā krūmā ir garāki rieksti, bet citā — apaļi; vienā lielāki— otrā mazāki un ka vieni rieksti garžo labāki par otriem. Tā mēs starp mūsu nekoptām, savvaļā — gravās un nogāzēs — augošām lazdām varam sameklēt lazdas ar lieliem, pilnkodolīgiem, garžīgiem riekstiem. Tās ir mūsu pašu zemē dabīgi radušās izturīgas šķirnes. Šādas lazdas vajaga kopt, mēslot un pavairot.

Uzmeklēsim un pavairosim tikai tās lazdas, kurām ir visvairāk lielu un garžīgu riekstu, kuriem pavasara salnās nenosalst ziedi, vai piemīt kādas citādas labas īpašības.

Lai gan lazdas ir ļoti pieticīgas, taču koptas un mēslotas tās nes vērtīgākus riekstus un dod bagātākas ražas.

Lazdas gan aug visāda labuma zemēs, pat Rīgas apkārtnes vieglās smiltīs tās puslīdz labi padodas, taču vieglās smilts zemēs vajadzīga rūpīga kopšana un bagātīga mēslošana.

Vislabāk lazdas padodas trūdu bagātās, pamitrās zemēs. Jo labāka zeme, jo bagātākas būs riekstu ražas un rieksti vērtīgāki.

Lazdas lielāko tiesu pavairo ar noliekšņiem. Var arī lazdas izaudzēt no riekstiem, tos rudenī izstādot, bet no riekstiem bieži neizaug tās pašas šķirnes un līdz riekstu nešanai paies ilgāks laiks, jo no sēklām audzētās lazdas sāk riekstus dot apmēram pēc 6 gadiem.

Lazdu pavairošanu ar noliekšņiem izdara šādi: vislabāk maijā, kad koksne ir vēl sulas pilna, izrauga nevisai resnus zarus vai dzinumus, tos noliec un piestiprina pie zemes ar koka kāsīšiem. Pie zemes pieliektā vieta drusku jāsa-

spiež (jāsagriež), lai rodas sulas sastrēgums. Šo pie zemes piestiprināto vietu tad apmet ar 15—20 cm biezu zemes kārtu un atstāj, lai izlaiž saknes. Ja noliekšanu izdara rudenī, tad ar zemi apmesto vietu cieši aptin ar stiepuli. Tādā veidā nākošā pavasarī rada sulas sastrēgumu un sakņu izlaišanu. Kad noliekšņi ir saknes izlaiduši, tad nākošā pavasarī tos atdala no mātes stāda un pārstāda dobē. Pēc 2 gadiem tos pārstāda pastāvīgā augšanas vietā. Tā sagatavoti stādi bieži jau nākošā gadā pēc izstādīšanas sāk nest pirmos augļus.

Lazdu stādīšanai ieteicams zemi līdz 60 cm dziļi rijolēt. Stādīt var 3—4 m attālumā krūmu no krūma, bet ja stādīšana tiek izdarīta ar nolūku, lai lazdas noderētu kā vēja aizsargi, tad var stādīt 2—3 metri attālumā, lai gan jāievēro, ka sabiezināta stādīšana kaitē ražai.

Mūsu apstākļos labāki stādīt pavasarī, pie tam 2—3 gadīgus stādus. Labākas saziedēšanās dēļ dažādas šķirnes var stādīt jaukti.

Stādot atgriež bojātās saknes un rīkstes — līdz pusei.

Pēc stādīšanas jāraugas, lai augot paliek ne vairāk kā trīs galvenie dzinumi, kuru sazarojums iesākas apmēram pusmetru no zemes. Parasti visa griešana pastāv lielāko tiesu rīkšu izgriešanā.

Pārāk veci koki augļus nenes, tāpēc vecāki par 15 gadiem koki, kad tie kļūst kūtri riekstu nešanā, būtu atjaunojami, t. i. rudenī visi atzarojumi jāatgriež 30—50 cm augstumā no zemes, tad nākošā pavasarī pie celmiem tiks izdzītas daudzas jaunas atvases, no kurām jāatstāj tikai apm. 3 stiprākās rīkstes, bet pārējie dzinumi jānocērt.

Pie mums gandrīz neviena nozare nav palikusi tā novārtā, kā riekstu resp. lazdu audzēšana. Šo rindiņu nolūks ir ierosināt un kopējiem spēkiem mēģināt vairot šo vērtīgo kulturu. Ar lazdām var apstādīt kā arklam nepieejamās gravas un nogāzes, tā arī atsevišķus laukumus. Starp mūsu savvaļas lazdām var izmeklēt vērtīgas un izturīgas lazdu šķirnes

Riekstu audzēšana neprasa daudz darba, tāpēc kādas 10 lazdas varētu apkopt daudzi lauku mazpulku dalībnieki, neatņemot nemaz daudz laika savas galvenās kulturas darbam un citiem mazpulka pienākumiem.

Mazpulku sasniegumi sēklas kodināšanā

Agr. K. PELĒĶIS

Augu slimības un kaitēkļi bieži vien padara mūsu laukaugu ražas nedrošas un tās samazina. Daudzas augu slimības varam apkarot ar sēklas kodināšanu. Jākodina ne tikai ziemāju sēkla, bet arī vasarāju. Par sēklas kodināšanu izdod tikai dažus latus, bet ražas pieauguma vērtība ir daudzkārt lielāka un dažos gadījumos izdevumus atmaksā pat simtkārtīgi.

Pagājušo vasaru mazpulki izdarija miežu kodināšanas izmēģinājumus, piedalīdamies miežu kodināšanas izmēģinājumu sacensībā. Mieži kodināti ar ceresana sauskodni. Kodināšanas izmēģinājumus līdz galam veikuši 62 mazpulku dalībnieki. Daudzi darbu gan sākuši, bet palikuši pusceļā — darbus nebeiguši. Uz priekšu šāda paviršība nedrīkstētu būt. Vienmēr un visos apstākļos iesāktais darbs jāizdara līdz galam un darba rezultati jāparāda ražojumu apskatē paraugu, diagramu un aprēķinu veidā.

Miežu sēklas kodina pret melnsvītrām, brūniem plankumiem un cieto melnplauku.

Miežu lapu melnsvītras sāk parādīties apmēram mēnesi pēc miežu sadīgšanas uz auga apakšējām lapām. Uz lapām parādas garas, dzeltenas svītras, kuras sākumā ir dzeltenas, bet vēlāk kļūst melnas. Slimība pakāpeniski pārņem virsējās lapas un vārpas. Stiprāk slimojo-

šie augi stipri novājinas un nespēj pat atbrīvot vārpu no ietvērējas lapas. Vārpās graudi neattīstas. Miežu lapu melnsvītras izplatas ar sēklas materialu, pie kam sīkie graudi ir visslimākie.

Miežu lapu brūnie plankumi parādas ļoti agri. Vēlāk slimība pāriet uz lapām un graudiem. Slimo augu lapas neplaisā, kā pie lapu melnsvītras. Vārpās, lai gan tās attīstas normali, tomēr graudi paliek sīkāki.

Miežu cietā melnplauka pilnīgi iznīcina slimo vārpu graudus. Vārpas augšanas laikā viegli ieraugamas, jo tās ir kroplas un nenormaliem, tumši pelēkiem graudiem. Slimie graudi pildīti ar melnu putekļainu masu — tās ir miežu cietās melnplaukas sporas. Pie kulšanas graudi sabirst, un sporas aplipina veselos graudus. Ar miežu cieto melnplauku nedrīkst sajaukt miežu putošo melnplauku, kuru nevar apkarot ar sēklas kodināšanu. Izdarītie izmēģinājumi un iegūtie dati liecina par lielo darbu, ko veikuši mazpulku dalībnieki. Atkarībā no sēklas materiala inficēšanas pakāpes un izmēģinājumu rūpīgas izdarīšanas — graudu ražas visos kodinātos lauciņos ir daudz lielākas nekā nekodinātos. Daudzi dalībnieki, labi un rūpīgi kopjot un mēslojot, kodinātos lauciņos ražas pieaugumus sasnieguši līdz 50%. Gulbenes novadā graudu ražas kodinātos lauciņos pieaugušas par 45%; Daugavas novadā — 19,7%; Jēkabpils novadā — 44%, Valkas - Valmieras novadā — 42,6%, Daugavpils novadā — 41%, Rīgas - Cēsu novadā 23,5%, Rēzeknes novadā 12,3%, Talsu - Ventspils — 4,1%, Jelgavas novadā — 19,5% un Liepājas novadā 8%; caurmērā miežu ražas paceltas, kodinot sēklu ar ceresāna sauskodni, par 25,9%.

Pēc prof. M. Eglīša izdarītiem izmēģinājumiem kodināšana dod 17,9% graudu ražas pieaugumu vai 1,76 kvintali graudu no ha Ls 30,80 vērtībā. 1 ha apsēšanai vajadzīgo miežu kodināšana ar ceresāna sauskodni izmaksā tikai Ls 2,38, tāpēc kodināšana neapšaubami atmaksājas.

Daudzi dalībnieki novērojuši, ka kodinātos lauciņos mieži sadīguši par 1 dienu agrāki.

334. Bērzmuižas mazpulka dalībniece pie sava izmēģinājuma lauciņa ar kodinātu un nekodinātu sēklu

Rudzu kodināšanas izmēģinājumus izdarijuši 6 mazpulku dalībnieki. Nekodinātos lauciņos caurmērā no ha raža bijusi 10,55 kv., kodinātos — 14,96 kv. no ha. Graudu ražas pieaugums 4,41 kv. no ha. Atsevišķos izmēģinājumos graudu ražas pieaugums svārstas no 0,6% līdz 166%. Rudzu neražas galvenais cēlonis ir sniega pelējums, ko ierosina Fusariuma sēnīte. Izdarītie izmēģinājumi un iegūtie dati nepārprotami saka — „Sēsim labu un kodinātu sēklu, tad iegūsim augstas ražas". Būtu vēlams, lai šogad mazpulku dalībnieki vēl aktivāki piedalītos sēklas kodināšanā, mēslošanas, sējumu kopšanas un šķirņu salīdzināšanas izmēģinājumos un sasniegumus parādītu ražojumu apskatē.

Tā jākodina sēkla katrā saimniecībā

Ievāksim drogas

R. JĀKOBSONS

Gaujas līčos sevišķi daudz tusklapu, ko pat govis neēd

Māllēpene — Tussilago Farfarae L., ilggadīgs savvaļas augs, 5—20 cm augsts, kas pie mums kā nezāle izplatīts tīrumos, gar ceļmalām, krūmājos, sevišķi mālainā zemē. Māllēpeņu stublājs agrā pavasarī — ziedu laikā apklāts brūnganām, plēksnveidīgām lapiņām, kuras bieži kā zirnekļa tīkliem apklātas.

Īstās lapas attīstas tikai pēc ziedēšanas un ir samērā lielas, sirdsveidīgas, stūrainas, malas nevienādi zobainas. Lapu augšpuse kaila, zaļa, apakšpuse bālgana — villaina. Pie pamata (kāta) lapai ir plats vaļējs dobums.

Māllēpenes zied aprilī un maijā. Ziedi spilgti dzelteni, sakopoti kurvītī. Ārējie galviņas ziedi mēles veidīgi, vidū stobriņveidīgi. Ziedi attīstas pa vienam ziedu stublāju galotnēs, kuras pirms un arī pēc ziedēšanas noliekušās uz leju. Sēklas ar lidpūkām.

Ārstniecībā lieto:

Māllēpene ziedēšanas laikā (jāievāc ziedu galviņas

Mātlēpene pēc ziedēšanas (jāievāc lapas)

Māllēpeņu ziedus (Flores Farfarae) ievāc augu ziedēšanas sākumā, pie kam jāievāc visa ziedu galviņa, pēc iespējas ar īsāku stublāja kātiņu. Pārziedējušie ziedi žāvējot kļūst iepelēki un sairst. Ievāktie ziedi tūliņ žāvējami lēnā siltumā. Laba droga dzeltenā krāsā (ziedlapiņas), ar īpatnēju aromatu. Sausā droga uzglabājama slēgtos traukos, jo ziedos ātri ieviešas kukaiņi. Ziedus pārsūta kastēs.

Cena par kg Ls 1,80 līdz 2,00.

Māllēpeņu lapas (Folia Farfarae) ievācamas vislabāki jūnijā un jūlijā, kad tās nobriedušas. Rudenī lapas nav ieteicams vākt, jo tad tās ir ļoti plankumainas. Lapas jāievāc bez lapu kātiņiem.

Māllēpeņu lapas samērā grūti žāvēt; nepareizi žāvējot lapas paliek brūnas. Tāpēc lapas ievācamas sausā laikā, kad tās ir pilnīgi sausas. Žāvēšanu var izdarīt, saverot lapas uz auklas. Savērtās lapas tad izkar paspārnē — caurvējā. Ja laiks mitrs un lapas savērtas cieši kopā, tās kļūst brūnas, tāpēc lapas jāsakar uz auklām tā, lai tās nesaskartos. Ja pieejamas plašas, sausas, tīras telpas, tad lapas var izklāt uz grīdas, salmiem un tad žāvēt. Vislabāki lapas žāvēt mākslīgā siltumā.

Laba droga zaļā krāsā, bez tumšiem plankumiem. Lapas pārsūta maisos.

Cena par kg Ls 0,50 līdz 0,55.

Māllēpeņu lapu vietā bieži ievāc tusklapas, jo šie augi sastopami vienā-

dos apstākļos un to lapas ir stipri līdzīgas.

Lai novērstu varbūtējus pārpratumus, īsumā aprakstīšu šos augus.

Villainā tusklapa (Petasites tomentosus DC.). Lapas trīsstūraini sirdsveidīgas, apakšpuse sniegbalti villaina. Zied aprilī un maijā ar bālgani dzelteniem ziediem, ziedu galviņas mazas, sakopotas ķekaros. Augs visbiežāk sastopams gar upmalām.

Aptieku tusklapa (Petasites officinalis Moench.) Lapas ieapaļi sirdsveidīgas, apakšpusē pelēki zaļas, pie lapu stublāja pamata lapas plāksne noapaļota. Lapu kāti samērā gari. Zied aprilī un maijā. Ziedi mazi, iesarkani, sakopoti ķekaros.

Augs diezgan reti sastopams gar upmalām, dīķiem, avotiem. Retos gadījumos ievāc arī aptieku tusklapu lapas un saknes, bet Ārstniecības uzņēmums tās pašreiz neuzpērk.

Pašreiz un tuvākā nākotnē jācievāc šādas drogas:

Bērzu lapu pumpuri (Gemmae Betulae). Pumpuri ievācami pirms izplaukšanas, bez zaru galiņiem un citiem piemaisījumiem. Pumpuri žāvējami istabas temperaturā. Bērzu pumpurus iepērk lielos daudzumos.

Cena par kg Ls 2,— līdz 2,20.

Priežu pumpuri (Gemmae Pini). Pumpuri ievācami, kamēr tie nav pārauguši — līdz 2 cm gari. Pēc ievākšanas pumpuri rūpīgi žāvējami, jo tie ir apklāti ar sveķa kārtiņu un žūst lēni. Priežu pumpurus iepirks lielos daudzumos.

Cena par kg Ls 0,80—0,90.

Māllēpeņu ziedi. (Flores Farfarae).

Cena par kg Ls 1,80 līdz 2,—

Krūkļu mizas — (Cortex Frangulae). Mizas ievācamas lobu laikā, kad tās viegli noplēšamas no koka. Krūkļu miza sagatavojama 15—20 cm garos gabalos cauruļu veidā. Mizas var žāvēt saulē un mākslīgā siltumā. Krukļu mizas uzpirks lielos daudzumos.

Cena par kg Ls 0,28 līdz 0,30.

Bārbeļu sakņu mizas (Cortex Berberidis rad.) Iznīcinot bārbeles, jāievāc arī miza. Mizu var plēst mazos gabaliņos, jo sakne nav taisna.

Cena par žāvētu mizu kg Ls 1,20 līdz 1,40

Aptiekas tusklapas ziedu ķekars (nav jāievāc)

Villainās tusklapas ziedu ķekars (nav jāievāc)

Kalmju zemes stumbri, mizoti (Rhizoma Calami mundat). Zemes stumbrus pēc ievākšanas mizo un sagriež 10—15 cm garos gabalos; ja sakne resna, tad šos gabalus pārgriež vēl reiz gareniski.

Cena par žāvētu drogu Ls 0,70 līdz 0,80.

Kalmju zemes stumbri, nemizoti (Rhizoma Calami crud.). Stumbrus sagriež 10—15 cm garos gabalos un pāršķeļ reiz gareniski. Zemes stumbriem jābūt tīriem, bez dūņām un smalkām saknītēm.

Cena par žāvētiem kalmju stumbriem Ls 0,40 līdz 0,50 kg.

Kalmju zemes stumbrus uzpirks ļoti lielos daudzumos.

Retēju zemes stumbri (Rhizoma Tormentollae). Jāievāc nebojātie zemes stumbri. Pēc skalošanas zemes stumbri jāatbrīvo no smalkām piesaknēm. Lai paātrinātu drogas žūšanu, zemes stumbrus var reiz pārgriezt.

Cena par kg Ls 0,90 līdz 1,00.

Gailenīšu ziedi bez kausiņiem (Flores Primulae s. calyc.)

Cena par kg Ls 5,50 līdz 6,50.

Gailenīšu ziedi ar kausiņiem. (Flores Primulae c. calyc.). Ziedi ievācami ziedēšanas sākumā, ar īsiem ziedu kātiņiem.

Cena par kg Ls 1,90 līdz 2,00.

Villainās tusklapas lapa (nav jāievāc)

Aptieku tusklapas lapa (nav jāievāc)

Sinepju audzēšana

TLM Ārstniecības augu uzņēmuma norādījums

No daudzajām sinepju šķirnēm mūsu apstākļiem vairāk piemērotas ir trīs:

1) baltās sinepes — Brassica alba Boiss; syn. Sinapis alba L.

2) melnās Sareptas sinepes — Brassica juncae Hook. fil. et Thoms; syn. Sinapis juncea L.

3) melnās sinepes — Brassica nigra Koch (L.).

Tās savstarpēji atšķiras ar lapu formu, sazarojumu, ar augļu un sēklu formu, ķīmisko sastāvu, lielumu, krāsu u. t. t. Sinepes ir viengadīgi krustziežu dzimtas augi, viņu dzimtene — Vidusjūras apgabali.

Baltām sinepēm — stublājs rievains un, tāpat kā lapas, pārklāts cietiem matiņiem. Lapas plūksnoti dalītas, ziedi dzelteni, kauslapiņas horizontali atliektas. Auglis - pākstenis pārklāts cietiem matiņiem ar sirpveidīgu, parasti kailu, knābi. Auglis nogatavojies atveras gareniski. Sēklas dzeltenas 2—2,5 mm šķērsgriezumā, 1000 graudu svars 3 līdz 6,5 g. Pākstenis gandrīz horizontali atliekts no stublāja.

Melnām Sareptas sinepēm — stublājs vāji spalvots — gandrīz kails. Apakšējās lapas bieži ir kokļveidīgas, augšējās lancetiskas ar veselām vai plaši robotām apmalēm. Auglis - pākstenis vismaz divreiz garāks par kātiņu, ar nedaudz saspiestu, galā smailu knābi. Visam augam mazliet zilgana nokrāsa, ziedi dzelteni. Sēklas tumšas, sarkani brūnas, mazākas par balto sinepju graudiem, šķērsgriezumā 1,5—2 mm, 1000 graudu svars 2—3,5 g. Pākstenis tikai nedaudz atliekts no stublāja.

Melnās sinepes līdzīgas melnajām Sareptas sinepēm, tikai lapas šaurākas viņu virspuse zaļa, apakšpuse ar pelēku nokrāsu. Stublāja apakšējā daļa ar retiem, cietiem matiņiem. Ziedi dzelteni, sēklas melni brūnas, mazākas par melno Sareptas sinepju graudiem, šķērsgriezumā 1—1,5 mm, 1000 graudu svars 1,1—1,5 g. Pākstenis jau no paša sākuma ar visu kātiņu pilnīgi pie stublāja piespiests.

Sinepju audzēšanā lielākā vērība pie griežama baltajām sinepēm un melnajām Sareptas sinepēm, jo viņu patēriņš ir ļoti liels un mūsu apstākļiem tās vispiemērotākās, ko gan nevar teikt par melnām sinepēm.

Augsnas izvēle un mēslojums. Sinepju audzēšanai izvēlama saulaina, pareizi nokārtotiem mitruma apstākļiem vieta ar auglīgu, irdenu, labi koptu, kaļķi saturošu, smilšaina māla vai mālainas smilts augsnu. Vājās smilts, tāpat kā smagās augsnās sinepju ražas zemas. Zeme strādājama jau pašos pamatos rūpīgi. Rudenī, ja to prasa priekšaugs, zeme pareizā laikā lobama un aparama, pavasarī šļūcama un strādājama ar atsperīgiem darba rīkiem un ecēšām, piegriežot nopietnu vērību nezāļu skaušanai. Lai panāktu sēklas vienmērīgu iestrādāšanu un labāku sanākšanu, lauku pirms sēšanas ieteicams pievelt ar gludu veltni. Kā priekšaugi sinepēm nedrīkst būt krustziežu dzimtas augi, piem., kāposti, kāļi, rutki, redīsi, ripsis, rapsis u. t. t., jo tie starp citām nevēlamām parādībām sekmē sinepēm bīstamo kaitekļu pavairošanos un izplatīšanos; tāpat sinepes nevar sēt divus gadus no vietas. Par labākiem priekšaugiem uzskatami rušinamaugi, jauns āboliņš, labi auguši tauriņzieži vai labi mēsloti ziemāji.

Mēslojums sinepēm vajadzīgs stiprs un vispusīgs. Atkarībā no augsnas labuma un citiem augšanas apstākļiem, sinepes var audzēt vietās, kur kūtsmēslus dabūjuši priekšaugi, bet ja paredzēts kūtsmēslus dot tieši sinepēm, tad tie iearami rudenī. Mākslīgo mēslu devu aplēšanai, ņemot vērā kūtsmēslu daudzumu un pārējos apstākļus, var pieturēties pie sekojošām normām:

superfosfats . . .	200—400 kg/ha
Kalijsāls . . .	150—300 kg/ha
sērskābais amonjaks (vai attiecīgā daudzumā kaļķa salpetris)	200—400 kg/ha

Superfosfats, kalijsāls, sērskābais

amonjaks izkaisami un iestrādājami pirms sējas, kaļķa salpetris lietojams kā virsmēslojums.

Sinepju audzēšana un sējumu kopšana. Sinepes audzēšanā pielīdzinamas labībām, tās var sēt rindās un izklaidsējā. Rindās sējot, lieto labības rindu sējammašinas vai pie mazākām platībām rokas planetu; rindu attālumi 20—25 cm. Izklaidsēju iestrādā ar ecēšām.

Izsējas daudzumi: baltām sinepēm 15—18 kg/ha, melnām Sareptas sinepēm 12—15 kg/ha, melnām sinepēm 8—12 kg/ha.

Sinepes visos augšanas periodos labi panes zemu temperaturu un tās pieder pie agri sējamiem augiem. Pie agras sējas graudu sadīgšana vispār, kā mēs to zinam, pateicoties zemē uzkrātam ziemas mitrumam, arvien ir spēcīgāka un vienmērīgāka. Bez tam tieši sinepju audzēšanā agrā sēja ir svarīga vēl tai ziņā, ka agrie sējumi ir vairāk pasargāti no spradžu uzbrukumiem, kuri vēlāk, sausam laikam iestājoties, jūtami izretina, dažreiz pat iznīcina jaunos sinepju sējumus. Tā tad sinepes sējamas iespējami agri.

Sinepju sējumu kopšanā vērā ņemams apstāklis, ka sējumu rušināšana nenoliedzami sekmē ražas pacelšanu. Rušinot rindā sētās sinepes, lieto labības zirgu rušinātājus vai rokas planetes, liekot nazīšu vietā ķepiņas. Rušināšana izdarama, kad sējums tik tālu paaudzis, ka augus vairs neapmet, un pārtraucama, kad rindstarpas aizsegtas no augu lapām. Izklaidus sētās sinepes var ecēt, bet tā kā ecēšana arvien savienota ar sējumu izretošanu, tad tā izdarama tikai pietiekoši biezos sējumos. Pie sējumu kopšanas darbiem pieskaitama sinepju ravēšana tanīs gadijumos, ja laukos sastopamas sekojošas nezāles: 1) zvēres — Sinapis arvensis L., 2) pērkones — Raphanum Raphanistrum L. un 3) balandes — Chenopodium L. Šo nezāļu sēklas, lieluma un formas dēļ, ir neiespējami ar mūsu lauku apstākļos pieejamām mašīnām attīrīt no sinepju sēklām, it sevišķi no melnajām Sareptas sinepju sēklām, un viņu piemaisijums mazina preces kvalitati un līdz ar to arī cenu. Sinepju ravēšana izdarama pirms rušināšanas (ja sinepes rušina), jo tanī laikā lauku visērtāk pārstaigāt. Minēto nezāļu izraustīšana viegla un patīkama ir pie rindā sētām sinepēm, bet neparocīgāka, un ja pareizais laiks nokavēts, grūtāki iespējama pie izklaidus sētām sinepēm.

Raža. Sinepju ražas: baltām sinepēm 700—1000 kg/ha, melnām Sareptas sinepēm 600—800 kg/ha, melnām sinepēm 600—800 kg/ha.

Sinepju kaitekļi: I. Svītrainais spradzis — Phyllotreta nemorum L. 2,5—3 mm gara spīdoši melna vabolīte ar divām dzeltenām svītrām pār virsspārniem. Iztraucēti spradži strauji lec. Spradži grauž sinepju lapās, kamēr vēl tās jaunas (otrās, trešās), sīkus caurumiņus un, lielos daudzumos savairojušies, tie sējumus var pilnīgi iznīcināt.

Apkarošana. 1. Ar visiem iespējamiem paņēmieniem — mēslošana, rušināšana u. t. t. veicināt kulturaugu augšanu, zemes virskārtu turēt irdenu un skaust krustziežu nezāles: pērkones, zvēres u. t. t.

2. Miglošana: a) Parīzes zaļums 200—300 g, galdnieku aukstlīme 500 g, ūdens 100 l. b) 40% nikotina sulfats 250 g, zaļās ziepes 800 g, ūdens 100 l. c) Kalcija arsenāts 150 g, svaigi dzēsti kaļķi 450 g, ūdens 100 l.

3. Apputināšana: a) Kalcija arsenāts 1 daļa, dzēsts kaļķis 3—4 daļas. b) Specialpreparāts „Gralits", apm. 12—15 kg uz ha.

4. Līmju karodziņi, apm. 3—4—5 m garu un 40—50 cm platu drānu piestiprina ar garāko malu pie koka. Visu drēbi, izņemot 10 cm platu apakšējo malu, nozież ar mušu līmi un velk saulainā siltā dienā karodziņu pāri augiem, skarot tos ar līmi neapklāto malu, spradži iztraucēti lēc un pielīp karodziņam. Karodziņu velk tā, lai ēna tam neslīd pa priekšu un neaizbaida spradžus priekšlaicīgi.

II. Krustziežu zāģlapsenes (Atholia colibri Christ) kāpurs — grauž pieaugušu ziedošu augu, lapām atstājot lielākās dzīslas neskartas. Cīņa: miglošana ar iepriekšminētiem līdzekļiem.

Tas jāievēro mazpulku dalībniecēm

L. LIEPIŅA

Tā noritēja ēdienu gatavošanas sacīkstes pag. vasarā

Nemanot pagājusi ziema, tāpat paies īsais pavasaris, un ātri pienāks vasara, kad jums, mazpulku dalībnieces, nometnēs — sacensībās un rudenī — ražojumu apskatēs būs jāparāda, ko pagājušā darba gadā esat iemācijušās un paveikušas. Vienai otrai būs jau sadarināti dažnedažādi rokdarbi, būs iemācīti gatavot visvisādi ēdieni, būs rokā arī lielā dziju krāsošanas māksla. Bet būs arī tādas dalībnieces, kas savu darbu lāga nemaz vēl nav sākušas. Liekas, ir jau tik daudz citu steidzamu, neatliekamu darbu, ka grūti atrast brītiņu, lai piesēstos sekcijā sāktajam darbiņam, vai — lai sanāktu kopā un paklausītos sekcijas vadītājas norādījumus. Ko darīt? — Palūkosimies vērīgi, vai tiešām katrs brīdis mūsu darba dienā tiek lietderīgi izmantots? Vai nav daudz tādu pusstundu un ceturtdaļstundu, kas paiet, nekā nedarot? Saliekot šīs pusstundas un ceturtdaļstundas, ikdienas mums paliks krietns brīdis ir mazpulka darbam, ir atpūtai. Daudz lieka laika ietaupīsim savus darbus un pienākumus iepriekš pārdomājot un sadalot, jo gandrīz vienmēr varam iepriekš paredzēt, cik daudz laika katrs darbs prasīs. Piemēram — strādājot rokdarbu sekcijā, rudenī esam apņēmušās izadīt rakstainus cimdus un zeķes un notamborēt siltu kakla lakatu — sev vai kādam mīļam tuviniekam. Tad nu ar visu labo apņemšanos lai neiznāk tā, ka „pa trim gadiem vienu zeķi kā līgot nolīgoju", vai — lai īsi pirms ražojumu apskates nav jāsēž dienām un naktīm, lai tikai būtu kautkas ko izstādīt. Pilnīgi nepiedodami un mazpulku dalībnieces necienīgi — dot savu darbiņu paveikt kādam citam, kam vairāk laika un kam šis darbs ātrāki veicas. Sekcijas vadītāja savus audzinamos pazīst — viņa zina, cik katrs var paveikt, un svešu darbu ražojumu apskatē liekot, dalībniece sev nevis godu darīs, bet gan tikai kaitēs. Tāpēc — nepārvērtēsim savas spējas un spēkus, un darbu izvēlēsimies tik lielu, cik lielu spējam paveikt. Desmitkārt vērtīgāks ir mazs, bet kārtīgi, rūpīgi un apzinīgi paveikts darbiņš, nekā liels, nekārtīgs un sasteigts darbs. Vispirms parēķināsim, cik mūsu izvēlētais darbs, to kārtīgi veicot, prasīs darba stundu. Parēķināsim: cimdus izadīt varēsim 30 stundās, tikpat ilgu laiku paredzēsim arī zeķu noadīšanai, bet kakla lakats ies ātrāk — tam pietiks ar 15 stundām. Tā tad — kopā vajadzīgas 75 stundas. Zinot, cik nedēļas līdz darba apskatei palikušas, izrēķināsim, cik stundas nedēļā šiem darbiem jāveltī. Labākos panākumus arvienu dod sistematisks darbs. Ja nu redzam, ka tik daudz laika atlicināt nevarēsim — jau tūlīt, sākumā, izlemsim, kuru darbiņu atmest: lai mums priekšā būtu skaidrs darba plāns, un lai mēs visu, ko esam paredzējušas un izdomājušas, tiešām arī veiktu. Tas pieradinās mūs pie noteiktības un stingrības, pie pašdisciplinas, kā mums vēl krietni vien trūkst. — Dalībnieces, kam darbi

kaut kādu iemeslu dēļ aizkavējušies — tūdaļ izdomājat, ko gribat līdz darbu skatei paveikt, sastādiet darba plānu un — nekavējoties stājaties pie darba! Vēl nav par vēlu.

Darba plānu sastādot, nav jāaizmirst paredzēt laiku arī ārkārtējam, bet ļoti svarīgam darbam — apmācībām un vingrinājumiem sacensībām.

Sekojot norādijumiem „Mazpulkā", meitenēm būs jau zināms, ka šogad notiks lielās sacensības ēdienu gatavošanā. Pagājušā gadā tika izraudzītas labākās vārītājas mazpulkos. No šīm labākajām labākās izvirzijušās sacensībās rajonos. Tagad šīm dalībniecēm, kas rajonos ieguvušas pirmās vietas, ar tiesībām piedalīties sacensībās novada mērogā, kur no visa novada sanāks labākās un veiklākās ēdienu gatavotājas, ir svarīgs un nopietns uzdevums. Cīņa būs grūta, un lai bez bailēm varētu iet aizstāvēt savu, sava mazpulka un sava rajona godu, šīm sacensību dalībniecēm jau tagad uzcītīgi jāsagatavojas: vēl un vēlreizi rūpīgi jāpārlasa un jāpārdomā pagājušā gada „Mazpulkā" dotie norādijumi, ir jāvingrinas sacensību ēdienu pagatavošanā, lai, sacensībās ejot, vairs nebūtu nekādu neskaidrību, nezināšanu vai neveiksmju.

Arī tām mazpulku dalībniecēm, kas pagājušā vasarā nav tikušas izraudzītas ēdienu gatavošanas sacensībām novada mērogā, bez kārtējā sekcijas sacensību darba ir uzlikts svarīgs pienākums: tām šogad jāiemācas krāsot dzijas ar ķīmiskajām un augu krāsām. Pēc apzinīgas sagatavošanās — lai nākošajās sacensībās labas sekmes!

Pavardi ēdienu gatavošanas sacensībām

B. R.

„Mazpulka" 1939. g. 2. nr. aprakstīta saimniecības ierīkošana šī gada mazpulku ēdienu gatavošanas sacensībām.

Ja mazpulku dalībnieces ir vingrinājušās sacensībām virtuvē pie plīts, tad, lai nodrošinātu sev iespēju pilnīgi parādīt savas zināšanas un veiklību, nepieciešams izmēģināt ēdienu gatavot ārā, uz nometnes pavarda, tādos apstākļos, kādos noritēs sacensības.

Ja visām dalībniecēm nav iespējams pirms sacensībām sastapties nometnē tad, pavasarim tuvojoties, vajadzētu „samēģināt" vai nu skolas tuvumā, vai kādās mājās, pirms izklīstam vasaras brīvlaikā.

Piedzīvojuši nometnieki ilgstošās nometnēs prot uzcelt ērtas nometnes virtuves ar „plīti", trauku skapi, pagrabu u. t. t., kas iekārtas ziņā ievērojami atšķiras no mājas virtuves, bet, tāpat kā mājas virtuvē, ļauj gatavot garšīgus, grūti pagatavojamos ēdienus.

Sacensībās šādas komplicētas virtuves nevarēsim ierīkot, mums būs jāpiemērojas īslaicīgas nometnes raksturam un jāiekārto parasts, vienkāršs pavards.

Pirms mēs iekārtojam pavardu, jāsagādā lāpsta, cirvis un jānoskaidro, no kuras puses pūš vējš.

Māla zemē visvienkāršākais pavards ir vēja virzienā ierakts grāvītis, vēja pusē mazliet platāks, otrā galā mazliet šaurāks. (Vienā galā ap 20 cm, otrā ap 15 cm plats). Rokot velēnas uzmanīgi jāizceļ un jānoliek gar grāvīša malu, apm. 75 cm. garumā. Ja grāvīša malas ir apmēram 15 cm augstas, tad pavards gatavs (skat. 1., 2., 3. attēlus).

Smilts zemē, kur, rokot grāvīti, zeme sabirst un tāpēc grāvīti ar noteiktām malām nevar izveidot, ieteicams uzmanīgi norakt zemes virsējo kārtu, noņemot zāli, bet neizrokot saknes. Uz nolīdzinātā laukuma var divās rindās nolikt lauku

akmeņus, ķieģeļus vai pat malkas pagales, kuras ātri neaizdegtos; arī šeit abām rindām jāveido aile, vēja galā platāka, otrā galā šaurāka.

Izveidotā grāvītī novieto sausu malku un uz grāvīša malām — velēnām var uzlikt vienu vai divus katlus.

Ja grāvītis vēja pusē platāks, vējš labāk velk, un malka labāk deg. Ja grāvītis paplats un trauki mazi, tad, lai tie neiegāztos ugunī, uz grāvīša malām, šķērsām grāvītim, var uzlikt resnus stiepules gabaliņus vai dzelzs gabalus.

Šis pavards sevišķi labs cepšanai uz pannas, un uz tā var labi novietot katlus ar plakanu dibenu.

Ja gribam nodrošināt katlu, lai tas droši stāvētu un neapgāztos, kas viegli iespējams, ja katlam apaļš dibens, tad to var virs pavarda pakārt.

Parastākais veids ir salikt trīs vienāda garuma kokus kopā, tos sasien vienā galā un izpleš virs uguns (skat. 5. attēlu), tā izveidojot trijkāju, pie šī trijkāja virs uguns piesien katlu. Lai katlu pēc vajadzības varētu pacelt augstāk vai nolaist zemāk, pie trijkāja ieteicams pakārt koku ar rievām, (skat. 6. attēlu), uz kurām var katlu uzkārt vajadzīgā augstumā, vai arī koku ar caurumiem, kuri ar āķa palīdzību regulē katla augstumus. Šis pavards bija plaši izplatīts Latvijā — virtuvēs, kamēr vēl nebija plītis.

Vienkāršāks un parocīgāks pavards ēdienu gatavošanai nometnē ir parastais pavards (skat. 1. un 4. attēlu). Abos galos iedzenam mietus ar s t a k ļ i galā, virs tā novietojam kārti, uz kuras pakaram katlu, ja ēdiens izvārīts, vienā galā kārti noceļam sāņus un katlu ērti noliekam zemē. (skat. 7. att.)

Pastāstīšu Jums vēl dažus noslēpumus ēdienu gatavošanai ārā.

Neatstājiet traukus virs pavarda un arī tā tuvumā neapsegtus, jo tad ēdienā iekļūst pelni, dūmi un ēdienam rodas slikta piegarša.

Pirms ēdiena gatavošanas jāsakur liela uguns ar sausu malku; kad malka sadegusi un palikušas tikai ogles, jāsāk gatavot ēdiens, jo gailējošās ogles dod vairāk siltuma nekā liesmas.

Pirms vārīšanas katls jāapsmērē ar zaļām ziepēm, tad sodrējus pēc gatavošanas viegli nomazgāt.

Un nu tagad redzēsim, kā ies sacensībās!

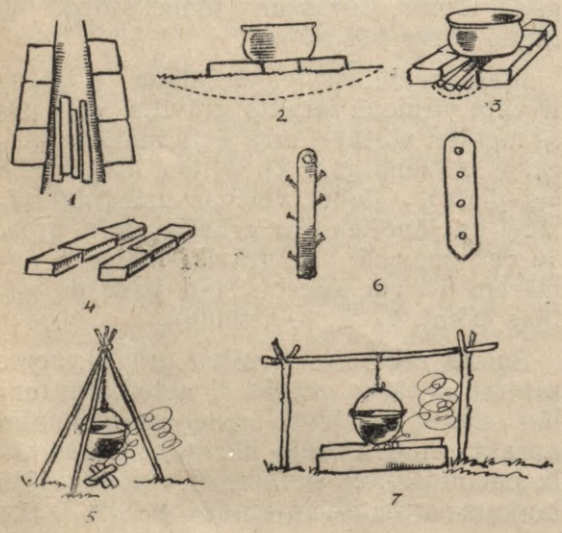

1. att. Zemē ieraktā pavarda skats no augšas. 2. att. Tas pats skats griezumā. 3. att. Tas pats skats no sāniem. 4. att. Pavards no ķieģeļiem. Starp tiem pēc vajadzības izrokams iedobums. 5. att. Pavards uz trijkāja. 6. att. Ierīce katla augstuma regulēšanai. 7. att. Pavards ar katlu pakaramo kārti.

Rotaļas (Sākumu skat. „Mazpulka" 3. nr.)

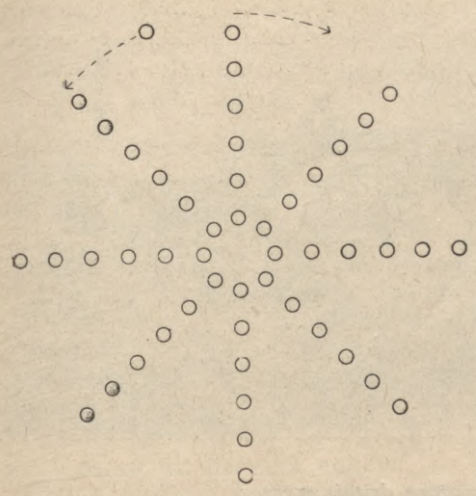

1. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3. nr.)

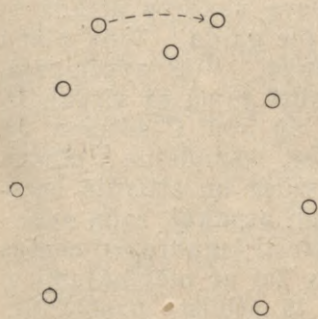

2. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3. nr.)

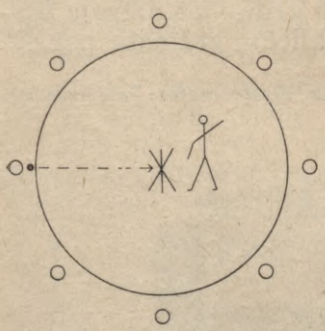

3. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3 nr.)

9. Stafete ar bumbas ripināšanu.

Rotaļas dalībnieki sadalīti vienādās komandās, kas kolonveidīgi nostādītas aiz novilktas līnijas. Katras komandas priekšā nolikta viena bumba (voleja, basketa vai medicinbumba). Pēc vadītāja signāla komandu pirmajiem jādzen bumba uz priekšu, apkārt ceļā noliktam šķērslim un atpakaļ; pie līnijas bumbu sāk dzīt otrie, bet pirmie nostājas kolonas beigās. Tā rotaļa turpinas, kamēr komandu pirmie atkal priekšā, uzvarējusi tā komanda, kuras pirmie dalībnieki ātrāk saņem no pēdējiem kolonas dalībniekiem bumbu. Bumbu var dzīt:

a) ar roku (pēc iepriekšējas norunas — tikai ar labo, vai tikai ar kreiso, vai arī abām rokām),

b) ar kāju (piemērots vairāk zēniem; dzenot ar kāju, bumbu rokām nedrīkst aizskart),

c) ar nūjiņu (šinī gadijumā vislabāk ņemt medicīnbumbu).

10. Divas nūjas dzen trešo.

Rotaļniekus sadala vienādās komandās un nostāda tos kolonveidīgi aiz novilktās līnijas. Pie šīs līnijas pirmo komandas dalībnieku priekšā nolikta viena nūjiņa; bez tam pirmajiem diviem komandu dalībniekiem katrā rokā ir nūjiņa (t. i., katras komandas īpašumā ir 3 nūjiņas). Pēc vadītāja signāla pirmajiem diviem dalībniekiem jācenšas ar savām divām nūjiņām aizdzīt trešo nūju līdz ceļā noliktam šķērslim (akmens, iesprausts kociņš, lieks dalībnieks vai tml.), ap to apkārt un atkal atpakaļ līdz novilktai līnijai; tur abas nūjas nodod nākošajiem dalībniekiem, kas izpilda to pašu, ko pirmie u. t. t. Uzvarējusi tā komanda, kuras dalībnieki īsākā laika sprīdī doto uzdevumu veikuši.

7. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3. nr.)

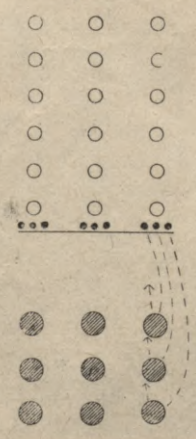

8. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3. nr.)

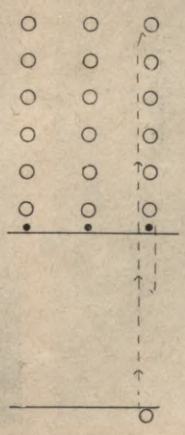

9. rotaļa

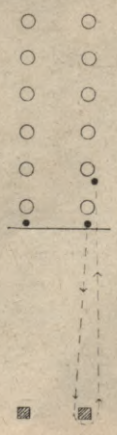

10. rotaļa

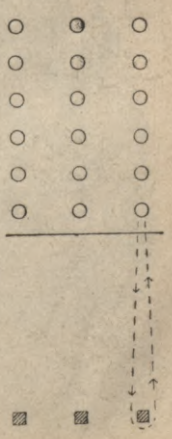

5. rotaļa (skat. «Mazpulka» 3. nr.)

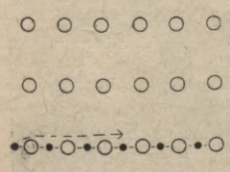

TECHNIKAS JAUNUMI

Dīzeļa motori

Dīzeļa motori arvien vairāk iekaro sev mechanisko pasauli. Dīzeļa motoru dzītie kuģi šķērso jūras, smagās dīzeļa mašīnas brauc pa mūsu ceļiem, dīzeļa lidaparati aplido visas mūsu debesu malas un dīzeļa traktori ar mūsu laukus.

Bet reti kāds zina, ko nozīmē vārds dīzels — tas ir cēlies no aizmirstā motora izgudrotāja vārda Rūdolfa Diesela. Viņš dzimis 1858. g., audzis Anglijā un Vācijā, kur mācījies technikumā un pēc tam beidzis augstskolu.

Viņš novēroja, ka tvaika mašīnās iet zudumā 90% siltuma un izmantotas tiek tikai 10% no ogļu enerģijas, ar kurām tās kurina. Viņš iedomājās, ka ērtāki varētu izmantot degvielu, to tieši pārvēršot enerģijā, un nevis netieši, kā tas ir ar oglēm sildot ūdeni. Viņš atcerējās no kāda mēģinājuma, ka cilindrī strauji saspiežot gaisu, rodas siltums. To mēs arī labi zinam, jo sūknējot gaisu velosipeda riepās, no gaisa saspiešanas sūknis sasilst. Cilindrā ļoti stipri saspiežot gaisu rodas tik liels karstums, ka, ievadot degvielu, tā no karstuma aizdegas un sadegdama attīsta enerģiju.

Diesels dzīvoja Parīzē un visu brīvo

Pārvietojamais dīzeļa motors, kuru lieto akmeņu urbšanai

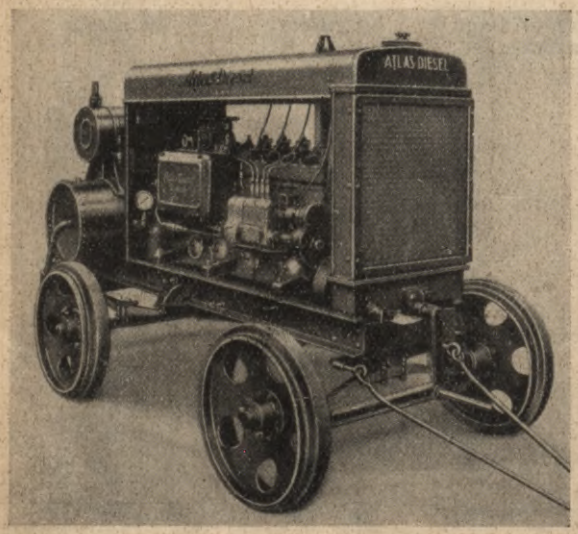

Dīzeļa motora dzītais traktors

laiku strādāja pie sava jaunā motora: bieži vien viņa sieva vakaros atrada to aizmigušu darbā pie galda. Viņa plānu kaudze arvienu auga. Viņš aprēķināja, ka, saspiežot cilindrī gaisu ar virzuli 16 reizes, tas attīsta ap 500° C siltuma. Ja šinī saspiestā gaisā iesmidzina pilienu degvielas, tad tā sadeg un attīstītā enerģija, atsitot virzuli atpakaļ, rada spēcīgu grūdienu. Parasti izgudrotāji cenšas konstruēt mašīnas, lai ar mēģinājumiem to labotu, kamēr tā atbilst uzstādītām prasībām. Diesels, turpretim, teorijā izdomāja mašinu līdz pēdējam sīkumam. Viņam bija jau 35 gadi, viņš dzīvoja Berlīnē, kad viņš publicēja grāmatu par sa-

Mazais 15 zirgu spēka dīzeļa motors saimniecības vajadzībām

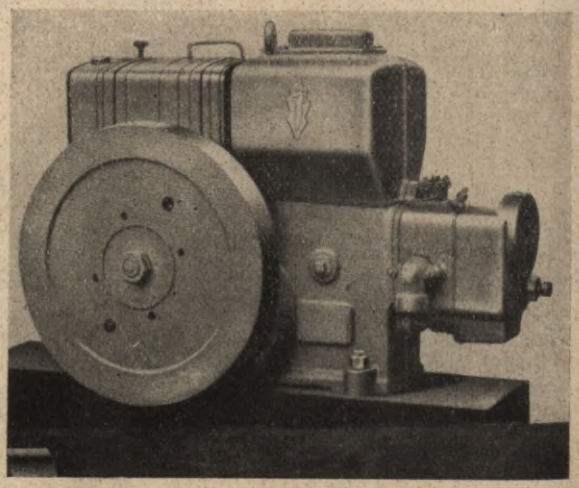

vu izgudrojumu un izņēma patenti 1893. gadā. Daudzi zobojās par šo jauno izgudrojumu, kas nemaz nebija konstruēts un to zobgaļi nosauca par „mašīnu uz papīra". Bet pazīstamais vācu mašīnu fabrikants Krups bija ar mieru būvēt Dieseļa motoru. Darbā pamazām veidojās motors, kurš tik ļoti atšķīrās no citiem, jo parasti virzuli iedarbina ar spēku no ārpuses, bet šoreiz to iedarbināja spēks pašā cilindrā. Kad mašina bija gatava, Diesels to iedarbināja un notika stiprs sprādziens, kurā viņš gandrīz dabūja galu. Bet viņš bija bezgala līksms un iesaucās: „to tik es gribēju zināt, nu es esmu uz pareizā ceļa!"

Pēc 4 gadiem bija gatavs pirmais 20 zirgu spēka dīzeļa motors, to steidzās vērot specialisti no vairākām valstīm. Visi brīnijās par šī motora lielisko darbību. 1912. gadā tos jau būvēja 5 valstīs. Bet 1913. gadā Diesels mira nelaimes gadijumā, šķērsojot jūru no Anglijas uz Franciju. Viņš nemaz nepiedzīvoja sava motora lielos panākumus. Dzīvs būdams, viņš paredzēja, ka Amerika būs tā valsts, kurā viņa motors visvairāk izplatīsies, lai gan paies zinams laiks, jo Ziemeļamerikas sav. valstīs degviela lēta un tāpēc dīzeļa motora degvielu ietaupijumam Amerikā pagaidām nebija liela loma. No 1932.—1937. gadam dīzeļa motoru skaits Amerikā pieckāršojies.

Dīzeļa motoriem nav vajadzīgs augsta labuma benzīns vai petroleja, to var dzīt ar katru degvielu. Diesels mēģināja lietot pulverizētas ogles — motors gāja, tikai cilindri kļuva netīri. Viņš

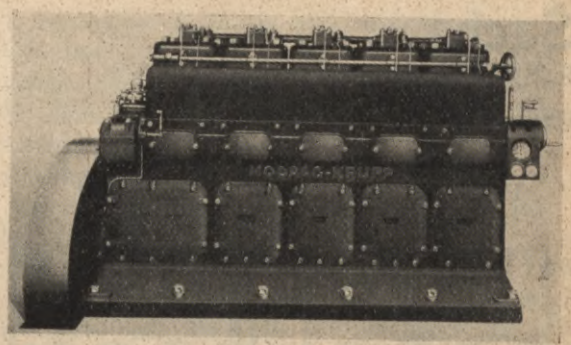

Liels dīzeļa motors, kas var dot dzinējspēku fabrikai

lietoja arī rīcineļļu, palmu eļļu, zivju eļļu, kokvilnas eļļu un zemes riekstu eļļu. pat darvu un kausētu asfaltu — ar visām šīm degvielām motors uzrādija labus panākumus. Pat paniņas spēj iedarbināt šo motoru, lai gan inženieri to neieteic.

Pagaidām dīzeļa motorus lauksaimniecībā nelieto visai plaši, jo tas samērā liels un prasa lielu uzmanību apkalpē, bet tam vajadzētu veltīt zinamu uzmanību, jo traktoros petrolejas motors patērē 300—400 g petrolejas uz 1 zirga spēku stundā, bet dīzeļa motors patērē tikai 200 g naftas uz 1 zirga spēku stundā.

Lai gan Dieselim nav uzcelts akmens piemineklis, gaisā, ūdeņos un virs zemes pukst dīzeļa motori, iedarbinot miljoniem mašinu, kas cilvēcei nes labklājību un progresu, un katrs no šiem motoriem saucas dīzeļa vārdā un ir piemineklis šim lielajam censonim.

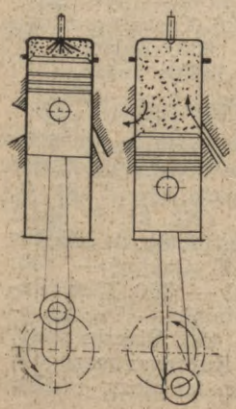

Pa kreisi: Virzulis, kas saspiež gaisu dīzeļa motora cilindrā, pa gala caurulē degviela iesūknē

Pa labi: dīzeļa motors ar skrūvi kuģiem

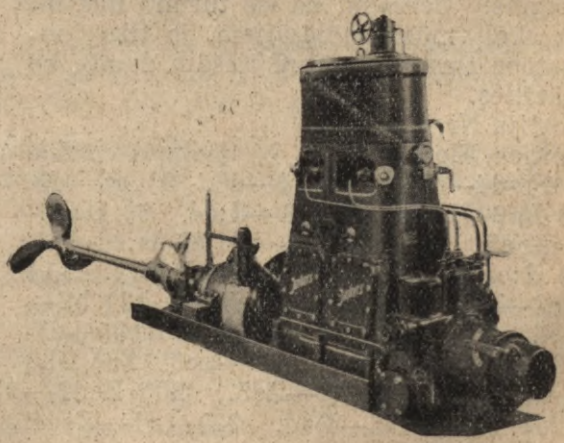

Šachs

R. ŠVĀRCA vadībā

Uzdevumi

№ 11.
Paļeckis I. god.
„Schachwelt"

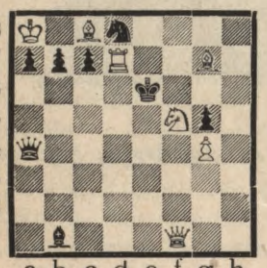

Baltie: Ka8, Df1, Td7, Lc8, Lg7, Zf5, band. g4.
Melnie: Ke6, Da4, Lb1, Zd8, band. a7, b7, c7, g5.

Mats 2 gājienos

№ 12.
Millers I. god.
„Schachwelt"

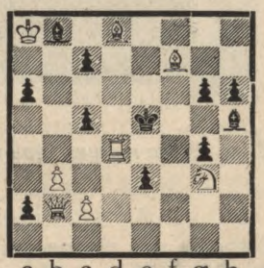

Baltie: Ka8, Db2, Td4, Ld8, Lf7, Zg3, band. b3, c2,
Melnie: Ke5, Lb8, Lh5, band. a2, a6, c5, c7, e3, g4, g6, h6.

Mats 3 gājienos.

Atrisinājumi iesūtami redakcijai līdz š. g. 15. maijam.

Partijas.

II Ķemeru starptautiskais turnirs noslēdzās ar lielm. S. Flora uzvaru. Viņa sīvākie sāncenši bija lielm. Szabo, Zviedrijas meist. Štālbergs un Lietuvas meistars Mikenas. Flora uzvara nebija pārsteigums, jo pēc uzvaras Krievijas turnirā viņš bija atguvis atkal paļāvību saviem spēkiem.

Uzkrītoši neveicās mūsu spēlētājiem, sevišķi lielm. Petrovam. Labi spēlēja Feigins. Cerēsim, ka šis turnirs būs laba skola mūsu spēlētājiem, jo tikai nopietnos turniros varam tiešām daudz ko mācīties.

Partija Nr. 12.

Baltie: Flors, melnie: Szabo.

1) d4—Zf6. 2) c4—e6. 3) g3—d5. 4) Lg2—Le7. 5) Zf3—d:c4. 6) Da4+—Zbd7. 7) 0—0—0—0. 8) D:c4—c5. 9) d:c5—Z:c5. 10) Le3—Dd5. 11) Dc2—De4. 12) Dc1—Za4. 13) b3—Zb6. 14) Zbd2—Db4. 15) Ld4—Ld7. 16) a3—Db5. 17) Tfe1—Lc6. 18) Db2—Zbd7. 19) Zc4—Zc5. 20) Zcd2—Tfd8. 21) a4!—Da6. 22) Lf1—Zce4. 23) Z:e4—L:e4. 24) Ze5—Tac8. 25) Tec1—b6. 26) e3—Db7. 27) T:c8—T:c8. 28) Tc1—Lc5. 29) a5—L:d4. 30) D:d4!—Tf8. 31) a6!—Db8. 32) Zg4!—Z:g4. 33) D:e4—Zf6. 34) Db7—De5. 35) D:a7—Zg4. 36) Dc7—Dd5. 37) Lg2—D:b3. 38) a7—Da2. 39) a8D un melnie padevās.

Partija Nr. 13.

Baltie: Bēkis (Somija), melnie Mikenas (Lietuva).

1) e4—Zc6. 2) Zf3—d6. 3) d4—g6 4) Zc3—Lg7. 5) h3—Zf6. 6) Le3—0—0. 7) d5—Zb8. 8) Dd2—c6. 9) Le2—Zbd7. 10) 0—0—Dc7. 11) Tad1—Tfd8. 12) Lh6—Lh8. 13) Tfe1—Zc5 14) Lf1—a5. 15) De3!—Ld7. 16) e5!—Zh5. 17) g4—Zg7. 18) Zg5!—Le8. 19) e:d6—e:d6. 20) Zge4—Z:e4. 21) Z:e4—f5. 22) Zf6+—Kf7. 23) d:c6—b:c6. 24) Lc4+—d5. 25) T:d5!!—c:d5. 26) Z:d5—Dd6. 27) Zf6+—Ze6. 28) L:e6+ un melnie padevās, jo pēc 28) . . . Ke7 seko 29) Zg8 mats. Skaista partija!

Atrisinājumi „Mazpulka" 2. nr. ievietotiem uzdevumiem.

Uzdevums Nr. 7. 1) Tf6! ar mata draudu uz e6. Ja 1) . . . D:Tf6. 2) D:a1×. 1) . . . K:Td6. 2) Lf4×. 1) . . . L:Td6. 2) Lc3×. 1) . . . T:Dh1. 2) Tf:e6×.

Uzdev. Nr. 8. 1) Tb4!—c:T. 2) Dc8×. 1) . . . a5 (a6). 2) Da6×. 1) . . . e5 (f4). 2) Dd5 (e4)×.

Pareizi atrisinājuši: R. Ozoliņš — 456. Stendes mazp. (Nr. 8). J. Vilde 926. Turkalnes mazp. Nr. 7, 8). A. Hartmanis — 630. Kalvenes m. (Nr. 8). E. Godainis — 367 Zālītes mazp. (Nr. 7, 8). J. Sviķis — 214. Rūjienas mazp. (Nr. 8). J. Grūbe — 2. Umpartes mazp. (Nr. 7. 8). V. Kleins un V. Zubovs — 359 Jurģu mazp. (Nr 8). A. Paukšs — 148. Jūdažu mazp. (Nr. 7, 8). U. Jambors — 390. Rīgas I mazp. (Nr. 7, 8). O. Pīlāgs — 423. Skultes mazp. (Nr. 8). E. Reiss — 894. Herc. Pētera ģimn. m. (7, 8). J. Silkalns 118. Sāvienas mazp. (7, 8). E. Galdiņš — 438. Sērenes m. (7, 8). K. Gruviņš — 360. Misas,Duganes mazp. (7, 8). V. Krūmiņš — 77. Madonas m. (7, 8). J. Strazdiņš — 422. Viskaļu mazp. (7, 8). E. Mālbergs — 874. Kupravas mazp. (7, 8). F. Kronbergs — 585. Stendes mazp. (7, 8).

A. Vīcieps — 115. Mores mazp. (7, 8). V. Vīksna — 475. Vecpiebalgas Ogrēnu mazp. (7, 8). K. Busuls un Gabarauskis — 438. Sērenes m. (7, 8). A. Lējējs — 114. Krotes mazp. (7, 8). J. Upenieks — 229. Jumpravas mazp. (Nr. 7). P. Klincars — 733. Kurmenes mazp. (7, 8). E. Stūris — 303. Struteles mazp. (7, 8). E. Everts — 1085. Rīgas valsts komercsk. mazp. (7, 8). A. Tupesis — 139 Nīcas mazp. (7, 8). A. Krūmiņš — 117. Ļaudonas mazp. (7, 8). A. Sūrums — 940. Jēkabpils mazp. (Nr. 8, 7). J. Meiris — 2. Umpartes mazp. (7, 8). V. Liepaskalns — 189. Korvas mazp. (7, 8). B. Ķikuts — 823. Bulduru mazp. (7, 8). E. Auziņš — 73. Zaubes mazp. (Nr. 7). L. Bite — 116. Neretas mazp. (7, 8). E. Lācis — 400. Vecgulbenes mazp. (7, 8). V. un G. Bremmaņi — 496. Ķēču-Annas mazp. (7, 8). V. Krūmiņš — 940. Jēkabpils m. (7, 8). E. Dambris — 615. Vecbebru mazp. (Nr. 8). R. Vanags — 841. Rīgas techn. mazp. (7, 8). A. Spriņģis — 892. Sēļu mazp. (Nr. 8). A. Šmits — 972. Rīgas — K. Baumaņa mazp. (Nr. 8).

Šachs mazpulkos. 619. Vecbebru mazp. noslēdzies šacha turnirs. I. un II v. izcīnijuši Pontags un Dambris ar 9 p. (no iesp. 11 p.). 691. Brīvzemnieku mazp. rīkotā dambreta turnīrā uzvarējis M. Dērums, seko J. Mūrnieks un G. Paegle.

Jautājumi un atbildes.

Jautājums: Vai var ar karali pieteikt šachu pretinieka karalim.

Atbilde: Nevar.

Jautājums: Vai pastāv noteikums, ka pirmā gājienā uz pretinieku vienošanās pamata var iet ar 2 bandiniekiem.

Atbilde: Pirmā gājienā celt divus bandiniekus nevar. Vecos laikos gan tā esot spēlējuši.

Jautājums: Cik maksā „Šacha mākslas" abonēšana?

Atbilde: uz 1 gadu Ls 6,50, ½ g. Ls 3,30, 3 mēn. Ls 1,80, 1 mēn. Ls 0,60.

Paziņojumi

● **Jaunu mazpulku reģistrēšana šogad pārtraukta no 15. maija līdz 15. oktobrim.**

● Visiem mazpulkiem **aktivi jāpiedalas «meža dienās» (laikā no š. g. 19. apr. līdz 21. maijam),** saziņā ar vietējo meža dienu komiteju. **Mazpulka pienākums ir paturēt arī pastāvīgā uzraudzībā un kopšanā agrākos gados ierīkotos stādījumus.**

● **Mazpulki un mazpulku dalībnieki arī šogad var piedalīties mežaudzētāju sacensībā,** kas notiks ar tiem pašiem noteikumiem kā 1938. g. (skat. žurnala „Mazpulks" 1938. g. 4. nr-u). Mazpulkiem jāpieteicas vai jāiesūta mazpulka dalībnieku pieteikumi sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. jūnijam.

● Visiem mazpulku vadītājiem, kopā ar dalībniekiem, **jāpiedalās «spodrības nedēļā» (no š. g. 16.—23. aprilim),** kopā ar tuvāko skolu veicot skolas spodrināšanas darbus un spodrinot un daiļojot arī katram savu sētu, dzīvokli un istabu.

● **Grāmatvedībai** mazpulka darbībā **piegriežama sevišķa vērība** un tāpēc **katram dalībniekam nepieciešama vai nu «personīgā grāmatvedība» vai «laukkopības un dārzkopības grāmatvedība».** Grāmatvedības nekavējoties jāizsūta no LLK rakstu apgāda visam mazpulkam kopēji. Tāpat pārējā vajadzīgā literatura jāpasūta jau laikus.

● **Mazpulku dalībnieku grāmatvedības atzīmju pārbaudīšanai** noder sekošas darbu normas:

Uzart var 100 m² — 15 min, noecēt vienu kārtu — 100 m² — 2 min.; ar atsperu ecēšu var apstrādāt 100 m² — 6 min.; kūtsmēslus var izvest ½ klm attālumā 10 stundās — 15 vezumus; mēslus var izārdīt 100 m² — 15 min.; izsēt mēslus vai labību var 100 m² — 3 min. Kartupeļus var izstādīt 1 stundā — 60 kg; kāpostus un lopbarības bietes 100 stādus var izstādīt 10—15 min.; cukurbietes var izretināt 100 m² — 1½ stundās; ar rušinātāju var apstrādāt 100 m² — 5 min.; ar kapli var izkaplēt 1 stundā — 60 tekošus metrus (ja stādu rindas 50 cm attālumā).

● Mazpulku vadītājus lūdzam ieteikt mazpulku dalībnieku vecākiem, **pieņemt savās saimniecībās pa vasaru trūcīgos pilsētnieku bērnus,** kurus uz laukiem novieto Tautas labklājības ministrija un slimo kases. Vecākiem, kas vēlētos bērnus pieņemt savās ģimenēs, jāpiesakas pagastu valdēs, izpildot īpašas veidlapas un atzīmējot, ka saimniecībā ir mazpulka dalībnieks-ce. Pilsētnieku bērni jāuztur ģimenē līdzīgi ģimenes locekļiem, par ko T. L. M. maksā līdz Ls 20.— mēnesī.

● **Mazpulku dalībniekiem, kuri pa vasaru izbrauks no pilsētām uz laukiem,** ārpus sava mazpulka darbības rajona, **vai arī izbrauks praksē vai apmaiņā** cita mazpulka darbības rajonā, **jāpiesakas pie tuvākā mazpulka vadītāja** un jāpiedalas tuvākā mazpulka sanāksmēs, sacīkstēs u. t. t.

● **Mazpulku dalībniekiem, kuri pa vasaru izbrauks no pilsētām algotā darbā uz laukiem,** par ganiem vai t. l., pirms izbraukšanas no mazpulka vadītāja jāsaņem **Lauksaimniecības mācekļa grāmatiņa.**

Mācekļa grāmatiņas vadītāji var pieprasīt LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai vai sava novada mazpulku inspektoram. Tās izsniedz par brīvu.

● Atgādinam mazpulku valdes locekļiem, ka visi mazpulka raksti vispirms parakstami priekšniekam, pēc tam sekretāram un nevis otrādi.

● Katram vingrotājam **mazpulku 10 gadu darba atceres svētkos nepieciešams šāds tērps: balts vingrotāju krekls bez piedurknēm, zaļas sporta biksītes, melnas vingrotāju kurpes, bez zeķēm.** Uz krekla krūtīm jābūt uzšūtai mazpulka nozīmei (četrlapu āboliņš) ar mazpulka Nr. Šādi tērpi lēti dabūjami LLK mazpulku piederumu apgādā (Skat. š. g. „Mazpulka" 3. № paziņojumos).

● Aicinam visus mazpulku dalībniekus gatavoties **kultūraugu slimību vākšanas sacensībai** nākošā vasarā. Iegādājat un izlasat jau laikus grāmatiņu „Mazpulku dalībnieku vadonis augu aizsardzībā". Tuvākus norādījumus un noteikumus ievietosim **nākošā „Mazpulka" numurā un paziņosim arī pagājušās vasaras sacensību rezultātus un godalgas.** Arī šogad paredzētas vērtīgas godalgas.

● Paziņojam, ka visi mazpulki, kuri līdz š. g. 1. aprīlim ir pieteikuši LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai **ārstniecības augu** vākšanu un audzēšanu, varēs visus pieteiktos augus nodot TLM ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Marstaļu ielā 7, dz. 11 par „Mazpulka" š. g. februara numurā izsludinātām cenām.

● Aizrādam vēl, ka **magones pieņems tikai baltās un melnās,** bet **ne zilās. No kliņģerīšu ziediem jāievāc tikai ziedlapiņas bez kausiņiem.** Ziedlapiņām jābūt sarkani-oranžā krāsā, bet ne bāli dzeltenām. Jāsēj kliņģerītes ar klajiem ziediem, bet nevis ar pildītiem. **Lauku atraitnīšu ziediem jābūt triskrāsainiem (zilganiem),** bet ne parastiem iedzelteniem, kas bieži aug laukos. Tuvāki norādījumi vienmēr būs „Mazpulkā".

● **LLK Rakstu apgādā** Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a **dabūjama jauna mazpulku literatūra:** 1) Mazpulku dziesmas — Ls 1,—. 2) Mazpulku dalībnieku pārskaitīšanas zīmes 10 eks. — 0,10. Aizrādam, ka pašlaik nav krājumā šāda literatura: 1) Augļu un dārzāju pārstrādāšana. 2) Cūkkopība. 3) Veļas šūšana un lāpīšana II. un III. daļa un 4) Mājas kopšanas praktisko darbu burtnīca.

● **Mazkalibra patronas** (garās), sākot ar š. g. 1. aprīli, dabūjamas LLK mazpulku piederumu apgādā un pie inspektoriem par 2 sant. gabalā.

● 187. Runtortas mazpulks apvienots ar 1046. Jāņusalas mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **187. Runtortas mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidu reģistrā šādi jauni mazpulki: **1130. Smiltenes ģimnazijas, 1131. Rīgas Jūrmalas ģimnazijas, 1132. Jelgavas skolotāju institūta pamatskolas, 1133. Smiltenes pilsētas II un 1134. Vecsvirlaukas.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa

Grāmatu apskats

Grāmata par degošām sirdīm

Līgoņa sakārtojumā dažus mēnešus atpakaļ iznāca grāmata „Sirdis liesmās", kurā ievietoti mūsu ievērojamāko valstsvīru, rakstnieku, filosofu un sabiedrisko darbinieku domu graudi un izteicieni par to, kādiem mums jābūt, lai mēs izaugtu par krietniem un derīgiem pilsoņiem atjaunotai Latvijai.

Lasot grāmatā rakstītās rindas, pie katra vārda un teikuma mēs jūtam aicinājumu apstāties un pārdomāt to, ko gribējis mums teikt šo rindu sacerētājs. „Sirdis liesmās" nav tāda grāmata, kuru varam izlasīt vienā paņēmienā, vienā dienā, nedēļā vai mēnesī. Šo grāmatu — tāpat kā evaņģeliju — gribas atkal un atkal pārlasīt, jo arvien tā mums atklāj jaunas atziņas, jaunus apvāršņus un mērķus. No šīs grāmatas uz mums runā to vīru balsis, kas latvieti grib redzēt brīvu no visām zemām dziņām un kaislībām, kas ikvienu mūsu valsts pilsoni grib nostādīt uz tā ceļa, kurš ved pretim tikumiskās personības augstumiem, jo ceļš uz latvisko Latviju vispirms ir ceļš uz latvieti pašu.

„Sirdis liesmās" ir darbs, kas sevišķi ieteicams jaunatnei. Šai grāmatai vajadzētu būt katra mazpulka bibliotekā. Arn. L.

Brīvības un kritušo pieminekļi — V. Likerts. Autora izdevums. Ģenerālkomisijā pie A./S. „Valters un Rapa" Rīgā. Cena Ls 4,—. Autors savu grāmatu veltījis neaizmirstamajam Latvijas varoņlaikmetam un šī laikmeta spilgtākam tēvzemes mīlestības, varonības un vienības paudējam Kalpaka Bataljonam. Šī grāmata var interesēt katru latvieti, jo visiem mums jāpazīst dzimtenes varonīgā laikmeta piemiņas zīmes. Arvien retākas paliek šī laikmeta cīņu dalībnieku rindas, arvien vairāk mēs no tā attālinamies un bālākas kļūst atmiņu ainas. Par šo milzīgo tēvzemes mīlestības upuri tauta ir cēlusi un ceļ diženus pieminekļus saviem kritušiem dēliem, lai tie nākošās audzēs paustu lielo pateicību un uzturētu dzīvu nemirstīgo varoņgaru mūžos.

Grāmatā autors ir sakopojis aprakstus par brīvības un kritušo varoņu pieminekļiem un piemiņas zīmes no 1920.—1933. g. un kuriem ir sakars ar Latvijas atbrīvošanas karu, ar latviešu strēlnieku pulkiem, latviešu tautas līdzdalību pasaules karā un bēgļu laikmetu.

Vispirms autors ir apskatijis mūsu lielākos pieminekļus — Brīvības pieminekli Rīgā un Brāļu kapus. Šie arī skulpturiskā un mākslinieciskā ziņā ir skaistākie. Katram ieteicams iepazīties ar mūsu Brīvības pieminekļa dažādo figuru simbolisko nozīmi, ko autors plaši un vispusīgi aprāda, kā arī pieminekļa tapšanas gaitu. Tāpat autors plaši apskata Brāļu kapu pieminekļu idejisko nozīmi. Tālāk grāmatā aprakstīti visi pārējie Latvijā un ārpus tās atrodošies pieminekļi. Šo grāmatu ir vērts katram izlasīt, it sevišķi mazpulku dalībniekiem, kuri paši palīdzējuši autoram šo grāmatu sastādīt, iesūtot ziņas no visiem Latvijas novadiem.

Latvijas karte, P. Mantnieka kartografijas instituta izdevums, 1938. g. Cena Ls 4,—.

Karte sastādīta no jauna, pēc jaunākiem datiem. Saturā ap 5.500 vietu nosaukumu. Karte iespiesta 5 krāsās. Labi pārskatams ceļu tīkls. Attālumi starp atsevišķām vietām uzdoti kilometros. Atzīmētas arī pagastu robežas. Pielikumā alfabetisks kartē sastopamo vietu vārdu saraksts. Apceļojot mūsu skaisto dzimteni, šī karte būs katram neatsverams ceļa biedrs.

Mazpulku dziesmas — J. Norviļa sakārtojumā. LLK izdevums. 150 dziesmu ar notīm divām balsīm, 152 lpp., brošēta audekla vākos, cena Ls 1,—.

Tagad sengaidītās dziesmas ir iznākušas. Daudzu pazīstamu autoru un tautas dziesmu starpā ir dažas dzirdētas, bet līdz šim vēl nekur neiespiestas un dažas vēl nekur nedzirdētas dziesmas. Dziesmas sadalītas nodaļās: Himnas, Tēvuzeme, Mazpulku dziesmas, Karavīrs, Gadskārtas, Pavasaris, Gans, Pieguļnieks, Arājiņš, Ecētājs, Noriet saule vakarā, Vasara, Jāņi, Pļāvēji, Pūri, Mieži, Upes, Jūra, Rudens — Dzērājpuisis, Kumeliņš, Rudeniski es dziedāju, Ziema.

Dziesmas izdotas kabatas formatā, tās vieglī nēsājamas līdzi, lai svētkos vai svinībās katrs varētu izņemt savu grāmatiņu un dziedāt, lai nebūtu vārdi priekšā jāsaka un jāraksta un lai mazpulkiem būtu savas dziesmas katram gadījumam darbā un priekos.

Zemes strādāšana — agr. P. Lezdiņš un J. Vilnītis. LLK izdevums, 52 lpp. ar 35 illustrācijām, serijas „Lauku dzīve un darbs" 1. grāmatiņa. Cena Ls 0,50. Grāmatā aprakstīti visi zemes strādāšanas veidi, kā aršana, šļūkšana, ecēšana, kultivēšana, velšana, papuves strādāšana, melnā papuve, Jāņu papuve, aizņemtā papuve, nezāles un visi vajadzīgie rīki un mašinas.

Dējējvistu ēdināšana — agronoms H. Veldre. Izdevis A. Punkas grāmatu apgāds. 70 lpp., ar 15 illustrācijām, maksā Ls 1.—. Dabūjama LLK Rakstu apgādā, Jelgavā. Saturā: Barības sagremošanas norises vistas ķermenī. Barības vielas un to nozīme dējējvistu ēdināšanā. Dejējvistu ēdināšanai derīgie barības līdzekļi. Barības devu sastādīšana. Dējējvistu ēdināšanas paraugi. Daži sīkāki norādijumi dējējvistu ēdināšanā. Alfabetiskais rādītājs. Kā no satura redzams, grāmatā galvenā vērība vērsta uz vistu ēdināšanu, kas ir viens no galveniem faktoriem, lai paceltu vistkopības ienesību un lai to uzturētu tā, lai tā atmaksātos, jo bieži vien vēl vērojama parādība, sevišķi pie iesācējiem putnkopjiem, ka neracionalas ēdināšanas dēļ tie cieš zaudējumus, un putnkopība neatmaksājas.

Pašu darbs

Strādāsim lauksaimniecības pētīšanā

Z. Cīrulis, 84. Saukas mazpulka diženā.

Lauksaimniecības pētīšanas darbam mazpulkos piegriezta vēl pārāk maza vērība, vēl pārāk maz mēs izprotam tā nozīmi. Šeit ir īstā vieta vecākiem mazpulka dalībniekiem. Lai jaunie saimnieki nebūtu tālumnieki, tiem jāprot nevien pareizi apstrādāt un kopt zemi, zināt dažādās prasības un izdevīgi realizēt ražu, bet jāzina arī daudzas citas lietas, ko panāk lauksaimniecības pētīšanā.

Lauksaimniecības pētīšanas uzdevumos ietilpst dažādu labības šķirņu, augu slimību un kaitekļu, lauku nezāļu, pļavu zāļu un ārstniecības augu paraugu savākšana, lauksaimnieciska rakstura apraksti. Grūtākie un lielākie uzdevumi — meteoroloģiski novērojumi un zemes augsnas pētījumi. Sīkāki norādījumi atrodami „Mazpulku iekārtas un darbības noteikumu" 10. un 11. lappusē. Gada laikā jāveic vismaz 3 uzdevumi (2 praktiskie, 1 rakstiskais). Šo normu ieteicams nepārsniegt — labāki iet dziļumā, plašums lai nāktu vēlāk. Turpretī katrs atsevišķs uzdevums jāveic rūpīgi un plaši. Mēs nedrīkstam apmierināties ar obligatoriskajiem 15 paraugiem. No katras grupas jāveic viss iespējamais — tā tad daudzi desmiti. Līdz ar paraugu savākšanu mums jāiegūst attiecīgā literaturā vai citādi vispusīgas un labas zināšanas par visu, kas ar atsevišķā uzdevuma veikšanu stāv sakarā. Šo zināšanu un to izlietošanas nozīmi lai raksturo mazs skaitlis: pazīstot labību slimības un tās pareizi apkarojot, ražas pieaugums bieži ir ap 20%. Un ja lauksaimniekiem būs zināšanas un griba tās izlietot, ražas celsies, saimnieks vairs nebūs tālumnieks, resp. cilvēks, kurš stāv tālu no tiem sasniegumiem, kādi iespējami.

Darbs lauksaimniecības pētīšanas sekcijā ir ļoti saistošs un vērtīgs. Arī darbu apskatē rezultati izskatīsies lieliski, protams, gan tikai tad, ja darbs labi veikts. Lai neaizmirstam nekad „labo padarīt vēl labāku"! Lauksaimniecības pētīšanas sekcijā mēs gūsim nevien daudz jaunu zināšanu, bet arī papildināsim un nogludināsim citu sekciju darbā gūtās zināšanas. Lai nevienā mazpulkā, un jo sevišķi tur, kur darbojas ārpusskolas dalībnieki, netrūktu lauksaimniecības pētīšanas sekcijas.

Nebūsim tālumnieki!

Roberts Bārs, 585. Stendes II mazp. diženais.

Tagadējais laiks ar saviem gara un technikas sasniegumiem kā mūsu dzimtenē, tā visā pasaulē trauc uz priekšu. Padarītiem darbiem pievienojas jauni, un aicinājums seko aicinājumam.

Mūsu Virsvadonis aicināja pacelt ražas par 50%, un visi pūlējās to darīt. Jauns aicinājums ir skanējis, visi palīgā tālumniekiem — un nu visi ar prātu un rokām dosimies šai lielajā talkā.

Mēs esam vēl jauni, esam lielo pārvērtību laikā auguši, tāpat kā mūsu organizacija, kas ir mūsu Virsvadoņa iešūpota un apgarota. Mums mūsu organizacijā nekad nav trūcis domu ko domāt, darbu ko darīt. Mūsu pienākumos ir tikdaudz visādu uzdevumu, sacensību, ierosinājumu, nodarbību, ka katrs dalībnieks atrod sev piemērotu vietu, kur pielikt savu roku un sirdi. Atsevišķi dalībnieki pie sava darba ķērušies ar visu sirds degsmi. Tie iet no pieccīņām uz pieccīņām, no darba uz darbu un sevi mudina Virsvadoņa vārdiem: „Arvien uz priekšu, atpakaļ nekad". Viņu mērķis — kļūt līdumniekiem, augt Latvijai. Bet vai tā nebūtu jādara visiem? Atsevišķiem dalībniekiem grūti pacelt uz augšu visu mazpulku, ja mazpulka caurmēra vērtējums ir zems. Un zems tas daudzreiz ir tieši to tālumnieku dēļ, kas vēl ir mūsu vidū. Tāpēc mūsu pirmais darbs tālumnieku jautājumā lai būtu mūsu pašu mazpulka dalībnieku, tālumnieku, pārveidošana.

Pagājušās kulturas dienās mūsu mazpulks un skola būs guvuši dažu jaunu grāmatu. Nebūsim kūtri šo grāmatu lasīšanā. Asināsim savus gara ieročus, darīsim tos spožus. Ziemas vakari ir kā radīti gara izkopšanai un sabiedrisko pienākumu pildīšanai. Tāpat varam iepazīties ar visiem jaunākajiem sasniegumiem praktiskajā saimniekošanas darbā, kas ir jo svarīgi, lai pavasarī, lauciņu apkopjot, mums zināšanas būtu galvā, tad arī smaga vārpa ar košiem zelta graudiem rudenī būs stiebra galā.

Mēs būsim noskatījušies mazpulku lugas, kur mazpulka sanāksme norit lauku sētā. Un sekmīgi tā rit tāpēc, ka te mūsu darba vietas, tāpat kā skolā. Vai mēs arī savas kārtējās sanāksmes nevarētu kādreiz noturēt kādā mūsu lauku sētā, un tieši kādā tālumnieka sētā? Tā būsim ne tikai noturējuši sanāksmi, bet būsim daudz laba mācījušies savam turpmākam darbam, kā arī iepazīstinājuši šīs sētas un apkārtnes ļaudis ar visu to, ko daram un kas mums padomā.

Un nu beigās visas nedaudzās iespējas, kā samazināt tālumnieku skaitu, kopā saņemot, varu tikai sacīt — drošā solī, stipriem miesā un garā ar visu spēku un sirdi degsim pie darba, vienalga, liels vai mazs, bet visi vienotā darbā, visi palīgā mūsu tālumniekiem!

Pastmarkas — vēstures līdzgaitnieki

Ad. Plāmšs, 966. Vaidavas-Briežu mazp. dal.

Pastmarkas es jau mazs būdams mīlēju krāt un kolekcionēt. Tomēr ne katru reizi ar sajūsmu darītais izdevās. Tā, piemēram, dabūjot pirmās pastmarkas, steidzos jo stingri tās ielīmēt mazajā piezīmju burtnīciņā, un tad vēlāk, kad pastmarku sakrājās vairāk un bija jāiegādājas marku burtnīca jeb albums, tad stingri ielīmētās vairs nevarēju noplēst. Pēc tam visas veselās markas ielīmēju pastmarku žurnalā uz papīra stēmelēm. Nav slikti, ja arī mazpulka dalībnieki, kā daži to jau dara, piegrieztu vērību pastmarku krāšanai. Krājot pastmarkas, mums atveras plašs un interesants darba lauks. Marku albumā varam ierīkot dažādu iekārtu gan valstu kulturas ziņā, gan geografiskā stāvokļa ziņā. Marku dažādās krāsas varam kombinēt daudz un dažādi, ja iespējams, ļoti vēlams izlīmēt no tām piederīgās valsts karogu. Pastmarkas ir vēstures lieciniekī. Pašķirot kādu sava žurnala lapu, redzu slavenus vīrus, no kuriem mūs šķir dažs labs gadu desmits un pat simts. Ir viena lieciniece arī mūsu valsts 10 gadu pastāvēšanas gadījumam. Toreiz es varbūt tikko sāku spert pirmos soļus uz savas tēvu zemes. Mazpulku dalībniekiem ieteicu krāt pastmarkas, šos vērtīgos savas tēvzemes un citu zemju vēstures un ģeogrāfijas lieciniekus.

Meža dienām tuvojoties

J. Liepa, 478. Bērzaunes-Lipšu mazp. dal.

Mazpulku dalībnieki, meža dienas tuvojas! Pārdomāsim jau laikus, ko un kur stādīsim. Mēs nedrīkstam turpināt to kļūdu, ko pielaida mūsu tēvi, dzimtenes varenos ozolus nocirzdami un citus vietā neizaudzēdami. Mēģināsim to lietu vēl labot.

No laiku laikiem ozols mūsu tautai ir bijis stipruma, izturības un nelokama stingruma paudējs un rādītājs.

Apskatīsim te ozolu izaudzēšanu no zīlēm un no stādiem, lai meža dienās ozolu stādīšana un sēšana visiem būtu viegls un saprotams darbs.

Kad rudenī jau pirmās salnas ir laukus apmeklējušas, tad arī ozoli sāk kaisīt savas zīles. Salasītās zīles bēniņos vai citā vietā, kur labi žūst, uz izklātiem papīriem plānā kārtā izber žāvēties. Žāvēšanas laikā ieteicams zīļu kaudzi izmaisīt, pārjaukt. Pēc apm. pusotras nedēļas ilgas žāvēšanas zīles jāsaber kastē, sajaucot ar smiltīm, un jānovieto mēreni sausā pagrabā. Ja mazpulka dalībnieka saimniecībā tāda pagraba nav, var izlīdzēties arī citādi. Tad zīles jāsaber grozos vai mazākās mucās un tik dziļi jānogremdē tekošā ūdenī, lai tās neiesaltu ledū. Tikai jāievēro — tekošā ūdenī, kur nav dūņu, citādi zīles ļoti lielā mērā zaudē dīgtspēju. Šādi ozolu zīles var uzglabāt pat astoņus mēnešus. Pavasarī, aprīļa beigās vai maija sākumā var sākt zīļu izsēšanu. Ieteicams tās vispirms ierušināt tīrā, baltā smiltī, un, smilti pastāvīgi turot mitru, ļaut saulei to krietni apstarot un sasildīt. Tā var panākt ātru sakņu attīstīšanos. Vēlāk ozoliņus pārstāda jau sagatavotā zemē un, bieži aplaistot, rūpējas par viņu izaugšanu. Piezīmējams, ka zīļu dīgšanas procents ir 70 (no 100 zīlēm 70 ir spējīgas uzdīgt.).

Ja rudenī zīles nav savāktas, tad tomēr meža dienās ozolus aizmirst mēs nedrīkstam. Ņemsim, dalībnieki, lāpstas pār pleciem, iesim ganībās un krūmājos un raksim visus mazos ozoliņus, lai, ar tiem apstādot, mēs izdaiļotu savas tēva sētas, mazpulku mītnes, pagastu ievērojamākās celtnes un piemineklus. Bet tikai uzmanīgi, draugi, ar sakņu atrakšanu! Ozols laiž dziļas un plašas saknes, tāpēc arī tas tik stingri turas zemē. Atcirst drīkst tikai tās saknes, kas iestiepjas

Sējējs. Zim. 398. Varakļānu mazp. dal. Vl. Ščuckis

ļoti dziļi zemē vai arī aiziet tālu prom. Ieplēstās, apskrambātās, vai citādi kā iebojātās saknes jāatgriež nost līdz veselai vietai. Arī lielākie zari ir nedaudz jāsaīsina. Stādamai bedrei jābūt pietiekošā lielumā. Mieti jāiedzen pirms kociņu stādīšanas. Pēc iestādīšanas krietni jāaplaista.

Šīs nu būtu pamata zināšanas, kas nepieciešamas ozolu audzēšanai. Un nu — uz redzēšanos, mazpulku dalībnieki, meža dienās pie ozolu stādīšanas!

Meža dienās

Mazpulku dzīve

Mazpulku velte aizsargiem.

Sakarā ar aizsargu organizacijas 20 gadu jubileju, Jelgavas apriņķa mazpulku rajonu vecākie kopā ar mazpulku diženiem Jelgavas novada mazpulku inspektora agr. K. Pelēķa vadībā 19. martā ieradās pie 16. Jelgavas aizsargu pulka komandiera A. Ausmaņa un pasniedza adresi. Elejas mazp. rajona vecākais R. Sproģis rajona vecāko vārdā paziņoja, ka dāvā pulkam bibliotekas istabas iekārtu. 961. Jelgavas Dārtas mazpulka priekšniece A. Belmane, kas pagājušo gadu novada sacensībās izcīnija 16. Jelgavas aizsargu pulka ceļojošo balvu, pasniedza pulka komandierim ziedus.

Bauskas apriņķa mazpulku rajonu vecākie, nodotot 13. Bauskas aizsargu pulkam adresi, paziņoja, ka dāvā pulkam latvisku rakstamgaldu un krēslu, gatavotu pēc J. Adamsona meta.

176. Katlakalna mazpulks 18. martā sarīkoja 5 gadu atceres svētkus. Svinīgo solījumu deva 7 dalībnieki. Apsveikumus nodeva organizaciju un kaimiņu mazpulku pārstāvji. Mazpulka dalībnieki sagatavojuši tautiskās dejas un citus priekšnesumus.

432. Jelgavas valsts skolotāju instituta mazpulks sastādijās no instituta un instituta pamatskolas audzēkņiem. Dalībnieku skaits bija stipri liels, tad 16. martā Jelgavas valsts solotāju instituta aulā notika akts, kurā 432. Jelgavas valsts skolotāju instituta mazpulks nodeva dalībniekus — pamatskolas audzēkņus jaunajam mazpulkam. Vecā mazp. vad. A. Kļaviņš un jaunā mazp. vad. E. Ļucis apmainijās īsām uzrunām un parakstija mazpulka pārņemšanas aktu.

481. Staiceles mazpulks 12. martā sarīkoja vakarēšanu, veltītu Pulkv. O. Kalpaka atcerei. Bija referāts par Kalpaka bērnību, dzīvi un cīņu gaitām.

239. Kārķu mazpulka dalibnieki meža dienās sēj mežu. (Pag. gadā 239. Kārķu mazpulks godalgots var meža dienās veiktiem darbiem.)

Sekoja vēl dalībn. informacija par notikušajiem dārzkopības-biškopības kursiem Valmierā un skolas pārziņa J. Mednieka referāts: „Kā senāk vakarēja".

490. Galvas pils. Rīgas 3. ģimnazijas mazpulka dalībnieces bija sapulcējušās 21. martā literarās sekcijas sarīkotajā mirušās dalībnieces-dibinātājas Veras Šturmes-Bušas piemiņas pēcpusdienā. Godinot viņas piemiņu, klātesošie piecēlušies noklausijās Šopena sēru maršu O. Ruigas izpildijumā. T. Dzene nodziedāja Masnē Eleģiju. Par Veras skolas un mazpulka gaitām stāstija diženā E. Gose. S. Freimane deklamēja Fr. Bārdas Skaidu spilvens un t. dz. Maza biju, neredzēju dziedāja L. Treija. Svinīgā pēcpusdiena noslēdzās ar vadītāja dir. A. Nāgeļa atmiņām par centīgo mazpulka dalībnieci, ko negaidot Veļu māte aicinājusi pie sevis.

634. Taurkalnes Vasku mazpulka kārtējā sanāksme notika 5. martā, Taurkalnes Vasku 4-kl. pamatskolā. Sanāksmē uz mazpulka priekšnieka diženā A. Celmiņa ierosinājumu tika nodibināta aviacijas sekcija, kurā par pionieriem tūdaļ iestājās 12 pilntiesīgi dalībnieki.

Šai sanāksmē arī nolēma audzēt šī gada vasarā kā sacensības kulturu ārstniecības augus, cigoriņus un cukurbietes.

859. Atgāzenes mazpulkā Rīgā, š. g. 6. martā ciemos bija ieradušies studentu korporacijas „Latvia's" locekļi ar senioru Šmitu, lai būtu kopā mazpulka 3. gada svētkos. Pagājušā gadā apliecinot savas simpatijas mazpulku idejai, korporacija 859. Atgāzenes mazpulkam pasniedza karogu. Šogad konvents, turpinādams ievadīto draudzību, mazpulka rīcībā nodeva orķestra trompeti. Gada svētkus ievadija dievkalpojums, māc. Klepera vadībā. Mācītājs salīdzināja mazpulku ideju ar sauli, kas atnes gaismu, dzīvību un siltumu. Sekoja svinīgais solījums.

Korp. Latvia's sen. Šmits, pasniegdams jauno trompeti, norādija, ka vienīgi lauksaimniecī-

Jelgavas vilsētas mazpulku dalībnieki čakli piedalas spodrības nedēļas darbos

ba un zeme ir mūsu vērtību avots un klēts, no kuras aug, attīstas un veidojas visa mūsu zemes labklājība. Pilsētas, mūsu rūpniecība un tirdzniecība ir tikai šo vērtību pārstrādātājas, sadalītājas un patērētājas.

Pēc oficialās daļas mazpulka saime viesus lūdza pie tautiski klāta galda, pēc kam sekoja dažādi priekšnesumi, dejas un rotaļas. Vakars noritēja lielā sirsnībā un draudzībā, vēl lieku reizi apliecinādams tautisko ierašu lielo vienības spēku un varenumu.

973. I Daugavpils valsts ģimnazijas mazpulkam 18. martā notika svinīgā solījuma un 2 gadu pastāvēšanas svētki. Svinīgo solījumu nodeva un parakstija 15 dalībnieki.

Pirmais mazpulka nams Latvijā.

Netālu no Daugavpils-Rīgas lielceļa, aiz cietokšņa, noslēpusies vecā koku pudurā, paceļas jauna, latviskā gaumē celta ēka. Tā ir Daugavpils cietokšņa pamatskolas mazpulka jaunā mītne, kas pilnīgi gatava nāks šinī gadā. Ēka celta pēc arch. Vitanda projekta, kuru tas izgatavojis Kara ministrijas uzdevumā. Ārējie būves darbi jau pilnīgi nobeigti, tagad turpina iekšējo izbūvi, lai pēc tam to izdaiļotu latviskā stilā. Namā atradīsies sanāksmes zāle ar Bauskas brūniem podiņiem veidotu kaminu, mazpulka vadītāja dzīvoklis un mācības virtuve, kur mazpulka dalībnieces varēs vingrināties augļu pārstrādāšanā un citos mājsaimniecības darbos. Sanāksmes zāle noderēs mazpulku sanāksmēm, apmācībām, darbu apskatēm u. c. sarīkojumiem. Nama garums 17 m., platums 11,80 m. Būves darbus vada skolas padomes izvēlēta būvniecības komisija, bet pārrauga Apgādes pārvaldes Daugavpils nodaļa. Līdzekļus nama celšanai devusi Hipoteku banka Ls 2.000,—, Latvijas kreditbanka Ls 1,000,— un skolas padome. Zemes gabalu, uz kura šī mazpulku mītne celta, atvēlējis Daugavpils apgabala garnizona priekšnieks, no tā apstrādājama zeme ap 0,5 ha, bet parks un augļu dārzs apm. 1 ha platībā. Augļu dārzu, kurā bija tikai dažas vecas ābeles, turpmāk paplašinās. Parks arī tiks pārveidots, lai

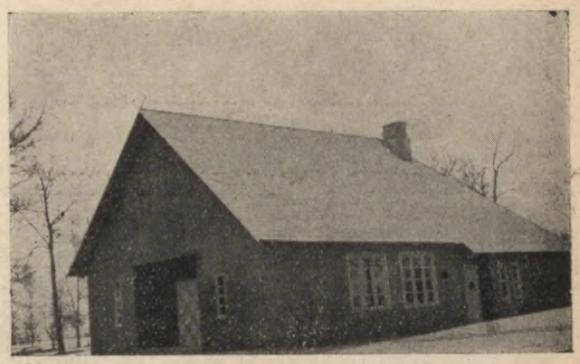

901. Daugavpils cietokšņa mazpulka jaunceltne

līdztekus darbam arī atpūtai būtu piemērota vieta. Ap mītni ierīkos košuma dārzu, siltās lecektis, koku skolu, vēl stādot ķiršus, plūmes, avenes, upenes u. t. t. Pagājušā gadā mazpulka dalībnieki savā lauciņā audzējuši sīpolus, nodot tos vietējām karaspēka daļām. Lielākā raža, ko ieguvis viens mazpulka dalībnieks — 52 kg. Visi mazpulka dalībnieki savu lauciņu apkopšanā strādājuši ar lielu darba mīlestību.

901. Daugavpils cietokšņa pamatskolas mazpulks dibināts 1936. g. 24. aprilī, un pirmā gadā tanī iestājušies 30 dalībnieki. Tanī pašā gadā pirmajā darbu apskatē saņēma vērtīgu balvu no Valsts prezidenta un Kara ministra — miglotāju. 1937. g. mazpulks saņēma Virsnieku ģimeņu apvienības Daugavpils nodaļas dāvāto karogu, bet trešajā darbu apskatē — pagājušā gadā no 11. Dobeles kājnieku pulka virsniekiem mazkalibra šauteni. Lielākā balva tomēr mazpulkam būs sava mītne, kuru tas savā lietošanā un uzraudzībā saņems šinī gadā.

Pašreiz mazpulkā pāri par 60 dalībnieku, pa lielākai daļai karavīru ģimeņu atvases, kas ne tikai spodrina savus gara ieročus, bet mācas kopt un iemīļot savu dzimto zemi un savu zemes stūrīti, lai vajadzības gadijumā rastu un izjustu neatvairamu dziņu to arī aizstāvēt.

Aizsaules ceļos

Š. g. 15. februarī aizgāja mūžībā 1016. Mežmalas mazpulka vadītāja

P. Anss

Mīļā piemiņā paturēs

Rēzeknes mazpulku novads.

355. Elkšņu mazpulka biškopības sekcijas vadītājs

Roberts Hāns,

dzim. 1883. g. 29. maijā

pēkšņi šķīrās no mums 1938. g. 18. decembrī.

Pēc enerģiskā vadītāja sēro

355. Elkšņu mazpulks.

Aizsaules ceļus aizstaigāja 58. Jaunpils mazpulka dalībnieki

Antoniņa Arbidāns

1939. gada 4. janvarī un

Juris Kauliņš

1939. gada 17. februarī

Mīļā piemiņā turēs **58. Jaunpils mazpulks**

1939. g. 18. februarī no mums šķīrās čaklā dalībniece

Emīlija Vaivods

Apglabāta 25. februarī Vec-Ružinas kapsētā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

987. Ružinas mazpulks

Humors

Brīvlaiks. Tas ir kā klusa oaze bezgalīgā mācīšanās tuksnesī, kā mierīga sala izsaukšanas baiļu satrakotā okeanā. Brīvlaiks ir visu skolēnu mīļots un gaidīts. Tas nāk kā atpestīšana.

Es neesmu gluži mācīšanās pretinieks. Kārtīgi atzīmēju, no kurienes līdz kurienei būtu jāizlasa, kārtīgi arī nēsāju visas grāmatas un burtnīcas uz skolu un atpakaļ. Ir bijuši gadījumi, kad visu esmu izmācijies, bet ir bijuši arī gadījumi, kad skolotājs tās reizes nav pamanījis. Vispār, mācīšanās ir kā līdzspēlēšana loterijā, kur laba atzīme nāk kā vinnests ne vienmēr un ne visiem.

Mācīšanās ilgums esot atkarīgs no galvas, cik tā viegla vai smaga, un no pieres cietuma. Man tas atkarīgs no laika. Ja laukā stipri salst, ass vējš, vai lietus līst, es tīri brangi varu nosēdēt pie grāmatām, bet kā lai to izdara, ja saule spīd pie debesīm, cīrulis ber traļļus gaisā, strazds svilpo bumbierē un ūdens čurkst strautā vai grāvī. Tad ir jābūvē ūdens dzirnavas, jātaisa būri, jābradā pa dubļiem un jāveic citi pavasara darbi. Brīvlaiks dots arī manas elpas atvilkšanai.

Pirmais aprilis gan varēja iekrist arī skolas laikā. Tad var iebāzt galvu solā, kaut arī laukā vairs nevar dabūt, nolīst aiz klavierēm, krīta vietā nolikt cukura graudu, tāpeli noziest ar taukiem un citādi mānīties. Tādās reizēs Jānis var atbildēt Pētera vietā, klase sajaukties ar klasi, visi noslēpties malkas šķūnī, vai citu patīkamu pārsteigumu skolotājam sagādāt.

Mājās šādas lietas ņem pārāk nopietni. Var jau gan cukurtrauku piepildīt ar sāli, gultai izņemt dēļus, un krāsnī sabāzt vistas. Var pasmieties, redzot, kādu ģīmi taisa saime brokasta kafeju dzerot, kā Mikus ar visām cisām pajūk pagultē un kā Broņa, krustus mezdama, no krāsns līdz ar vistām pa durvīm laukā metas. Cik lai ilgi tomēr smejas, ja māte nāk ar stibu un vicojot vietu nemeklē un sitienus neskaita. Kad reiz es biju sīvēnus sajaucis ar jēriem, govīm sasējis astes kopā, kumeļu uzvilcis kūtsaugšā un alus un piena kannu samainījis, ar māti vien nepietika, un savu tesienu saņēmu arī no tēva, sevišķi par viņa brūvējuma pāradresēšanu pienotavai. Visu to ar nepatiku atceroties, man bija šogad jāatturas, neiekaisīt Broņas pūderī tintes zīmuli, nepiemaisīt Mikus tabakai mazdrusciņ driģeņu un zem vecā brāļa zābaka nepielīmēt pugača korķi.

Pērienu es atcerējos, un atcerējos arī to, ka Pūpolu svētdienā var nesodīts pacelt roku pret vecākiem un citām cienījamām personām. Neba jau mana vaina, ka mānīšanās šogad iekrita šai pašā svētdienā. Vai lai es būtu cieties un pūpolu vietā nesameklējis smuku paegļu bunti. Ar tiem tad nu, gaismai svīstot, apstaigāju visus dušošos upurus. Kurš pāris reizes no manis pa lejas galu dabūja, nekādu „apaļš kā pūpols" neklausījās, un, miegu no acīm neizberzējis, laida man ar pirmo mantu, kas pie rokas gadījās. Mikus saplēsa lampai cilindri, Broņa plītī iesvieda savu tupeli, mazais brālis nežēloja savu šokolades olu un ar to izsita logu. Tēvs un māte pēc šī trača pamodās no atmiegām, tāpēc viņus es nepaguvu nopērt, un tā pēršanas sekas vēl piedevām izbaudīt. Būs tomēr labāk, ja mazāk runāšu par sevi, kā par svētku norisi vispār.

Pēc Pūpolsvētdienas nāk Lieldienas. Tās nāk ar olām un šūpolēm. Šūpoles kar kokos un šķūņos un olas krāso. Krāsotās olas iznēsā pa ciemiem, ar viņām mainas un knaulējas ar abiem galiem. Saplēstās olas apēd, vai arī ar tām piesmērē kabatas. Mazpulkā ar krāsotām olām riko sacīkstes. Tādas olas nedrīkst krāsot māte un var krāsot tikai dabīgi. Katlā jāber kafijas biezumi, sīpolu mizas, pirts slotu lapas, aveņu kauli, miežu putraimi, rudzu zelmenis un alkšņu mizas. Šajā jaukumā jāliek olas un jāvāra. Kad biezputra sāk piedegt, jāceļ no uguns nost un jāmeklē olas rokā. Veselās olas jāapsmērē ar taukiem, vaskiem vai sviestu un jānes uz skolu. Par tām saņem godalgas, atzinības un grāmatas. Biezputru var atdot suņiem un sivēniem, ja tie to ņem pretī.

Pašu vajadzībām olas krāso arī ar olu laku. Tā līp pie pirkstiem un lien aiz nagiem. Pirkstus tīvē gar sienām, mērcē vārošā ūdenī un tomēr svētkos var zināt, kam paldievs sacīt par krāsošanas darbiem. Smukākās olas glabā līdz Ziemassvētkiem, tad viņas ir bīstami saplēst cilvēku tuvumā.

Lieldienās šūpojas mazi un lieli. Ar šūpošanos audzē linus, aizdzen vasaras odus un puiši no

Brīvlaiks ir oaze bezgalīgā mācīšanās tuksnesī

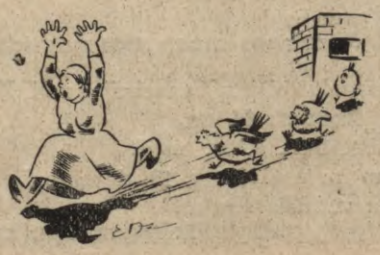

Broņa no krāsns līdz ar vistām pa durvīm laukā metas

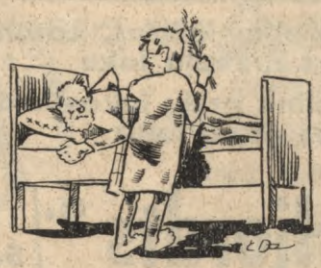

Apaļš kā pūpols

Tādas olas nedrīkst krāsot māte

meitām nopelna olas. Labākām šūpolēm ozolos uzvelk bomi, uz bomja uzmauc riteņu lokus, pie lokiem piesien kārtis, kāršu galā piesit šķērsi, četri vīri pārbauda stiprumu, un šūpoles gatavas. Ziņa par tām apiet pa visu pagastu bez cirkulara un pastnieka. Pirmo svētku rītā ar gaismu pie šūpolēm ir vairāk tautas, kā dažā labā zaļumu ballē.

Sēdus izšūpo mazos, pa vienam šūpojas vecie. Jaunie šūpojas pa pāram. Sākumā tupas un cilājas abi, pēc tikai puisis vien, līdz beidzot meita sāk kliegt un solīt visādus svētku labumus. Kad viens savu daiļavu no šūpolēm izcēlis un solīto saņēmis, to pašu atkārto cits pāris. Daži uzšūpojas pāri bomim, tad apakšā stāvētājiem reibst galva skatoties, mātes met krustus, bērni vaimanā un tēvi apprasas tuvāko telefonu ārsta izsaukšanai. Esot dzirdēts, ka tādās reizēs ārstam kauliņi jāmeklē kopā. Agrāk meitas brunčus ar šņorēm sējušas kopā, tad tie bijuši gari un, kā baloni piepūtušies, cēluši meitu no šūpolēm laukā. Tagad šādu sagatavošanos uzskata par lieku.

Kopējs visām Lieldienām ir dubļi. Cik nu kurā vietā tie sīksti, bet šķīsti viņi ir visur. Dubļī tauj no kājām apavus, smērē drēbes, nelaiž mazus bērnus ciemos un ietekmē izrīkojumu ienākumus. Dubļu dēļ izgudroti garie zābaki, galošas un sedli. Galošas piesien ar šņorēm, zābakur pietur aiz „štripēm" un tā viņus reizē ar kāju no dubļiem laukā dabū. Dažreiz kāja iznāk viena pati, tad vairs apavu nedabū rokā un kāju no dubļiem laukā, kamēr kāds stiprāks aiz skausta neizcelē grāvja malā.

Svētku laikā iet ciemos un sagaida ciemiņus. Ciemiņi atnes un aiznes olas un pīrāgus, pastāsta par radiem un kaimiņiem dzirdētas un nedzirdētas lietas un visas pasaules būšanas izklāj kā uz delnas. Galvenā ciemošanās notiek pie pilnām bļodām un glāzēm. Ciemiņi taisnojas, ka mājās ēduši, mājinieki lūdz pa drusciņai, un visi ēd un dzer labu laiku un labu tiesu. Jo ilgāki sēd, jo gudrāki runā, un jo tās runas gudrākas, jo tās kļūst stiprākas. Beigās katrs saka savu un piekrīt visiem. Vai nu svētku laikā ies plēsties.

Pēc svētkiem būšot pamatīgs darbs mājās, skolā un mazpulkā. Man no darba nav jābaidas.

Čipus.

SATURS

	Lpp.
To dzirdiet un atminiet. Prezidents Kārlis Ulmanis	145
Augsim Latvijai! Svarīga dzīves māka	147
Kas jauns mūsu zemē un valstī	148
Mazpulku darbs pie mums un ārzemēs	149
Naids. Fr. Šterna pastāsts	150
Zemes ļaudis. J. Kalna pastāsts	154
Spodrības nedēļā. L. L.	156
Mazpulku dalībnieku darbi pavasarī. K. Ķirsis	157
Meža dienās — stādiet liepas. P. Jansons	158
Vāksim ziņas par mūsu tautas materiālās kulturas pieminekļiem! Dags Trocigs	159
Krakova. E. Blīgzna	160
Sakaru līdzekļi. Ilo	162
Ievads lidmodeļu būvē. E. Smildziņš	164
Kā tikt pie bitēm. J. Pogulis	166
Mazpulku dalībnieki, šovasar pie mašīnām! Ad. Eglītis	167
Audzēsim lazdas. R. Akers	169
Mazpulku sasniegumi sēklas kodināšanā. Agr. K. Pelēķis	170
Ievāksim drogas. R. Jākobsons	172
Sinepju audzēšana	174
Tas jāievēro mazpulku dalībniecēm. L. Liepiņa	176
Pavardi ēdienu gatavošanas sacensībām.	177
Rotaļas	179
Technikas jaunumi	180
Šachs. R. Švarcs	182
Paziņojumi	183
Grāmatu apskats	185
Pašu darbs	186
Mazpulku dzīve	188
Humors	190

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iz-āk katra mēneša 15. dienā.
Redakcija un ekspedicija Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 1000 — 47.
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 6056.
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZĒRVE.**
A./S. „ROTA" Jelgavas nod. Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 774 Šis numurs iespiests 34.000 eks.

Mēbelēm — **Vita eļļas krāsas, Latolina emaljas, Sirius mēbeļu laku**

Grīdām — **Latolina grīdu lakas krāsas Sirius grīdu laku**

Ķim. un laku fabrikas

Vilhelms Hjordts a./s., Rīgā

kvalitates ražojumi

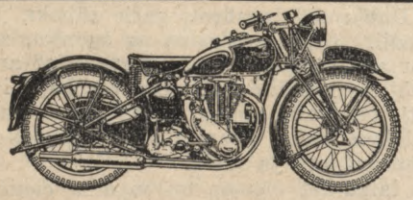

A./s. „OMEGA"

Elizabetes ielā 55. Tālr. 34604

„TRIUMPH"

No 250 — 600 ccm. Angļu motocikleti

„DÜRKOPP"

Mazmotocikleti

Lētākais motorizētais satiksmes līdzeklis

Šokolade Goeggingeram

sirdslieta, katrs to izjūt un prasa

GOEGGINGERA

šokoladi

Augļu koki bumbieru, plūmju, ķiršu un ābeļu

Ogulāji sarkanās jāņogas, upenes, stiķenes, zemenes u. c.

Greznuma stādi, ilggad. ziemciešu puķes un puķu sīpoli. Dārzaju un puķu SĒKLAS, zemās un augstās ROZES

Lielā izvēlē

Sabiedrības

A. Rudzits un T. Fogels

sēklu tirgotavā

Rīgā, 13. janvara ielā №2, pretīm prefekt. Latgales (agr. Maskavas) ielā pie dzelzs tilta.

KOKAUDZĒTAVA:

Brīvības gatvē, Krimuldas ielā Nr. 2

Cenu rādītāji par brīvu

Mazpulku dalībniekus

sveic

pavasara darbus sākot

un novēl labus panākumus

Izglītības ministrijas

Mācības līdzekļu nod.

RĪGĀ, Kr. Barona ielā 4

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un cauruļmotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm pielāgotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. Kaulinš

Bērnu apģērbu nams.

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centraltirgus, t. 20722.
Privātdziv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541.
Pasta tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meitenu un puišēnu apģērbus.
Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galanterijas preces u. t. t.
Laipna apkalpošana. Glīts darbs.
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas.

IMPORTS

K. A. Buss

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829
Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences

---

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava**
Jelgavā, Katoļu ielā 80

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbnieciba

Lauksaimniecibas mašinas un piederumus

Māksligos mēslus
Āboliņu un citas sēklas
Dzelzs preces
Būvmaterialus
Pārtikas preces

Piedāvā: **Jelgavas Patērētāju B-ba**

Latvijas sedlinieku darba kooperativs

Veikals un darbnīca
Rīgā, Matīsa ielā 19. Tālr. 91684

Piedāvā dažādus ādas izstrādājumus no krājuma, kā: **sedlus, zirgu aizjūgus, ceļojumu piederumus, motocikletu sēdekļus, velosipedu somiņas, dāmu rokas somiņas, portfeļus un naudas makus. Izgatavo auto polsteru pārvelkamos (čeholus), radiatoru segas u. t. t.**

Teltis un mugursomas dažādos lielumos

Latvijas Lauksaimniecības kameras

Biškopības piederumu apgāds

Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, tālr. 27845
(dzelzceļa sūtijumus adr. uz Rigas-Preču st.)

piedāvā: bišu stropus, māksligās šūnas ar un bez stieplēm, dūmekļus u. c. biškopības piederumus;

apmaina vecās šūnas un vasku pret māksl.;
pērk vecas šūnas, vasku un medu.

Uz pieprasijumu izsūta cenu sarakstus

Latvijas Lauksaimniecības kamera

Sargājiet augļu koku pumpurus plaukšanas laikā

Miglojiet ar:

Solbaru — pret sēnīšu ierosinātām slimībām

Nosprasitu — pret graužošiem kaitekļiem un sēnīšu ierosinātām slimībām, vienā darba gājienā

Dabūjami: LLK augu aizsardzības līdzekļu apgādā, tās kontrolfirmās, kooperativos, drogu veikalos u. t. t.

Priekuļu lauksaimniecības vidusskolas kokaudzētava

piedāvā:

Augļu kociņus: ābeles, bumbieres, plūmes un ķiršus :-: Ogulājus :-: Košuma kokus un krūmus :-: Ziemciešu puķes.

Cenu rādītāju, uz pieprasijumu, izsūta par brīvu.
Pasta adrese: Priekuļu lauksaimniecības vidusskolai, p. n. Cēsis.